

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

Katedra humanitních věd

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vývoj místní samosprávy v obci Hronov

Vypracoval: Mgr. Bohumil Olšar

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Olišar Bohumil

Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Hradec

Název práce

Vývoj místní samosprávy v obci Hronov

Anglický název

The Development of Local Government in the Municipality of Hronov

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy s důrazem na období po roce 1989. Výzkum bude zaměřen na vybrané město Hronov v Královéhradeckém kraji (okres Náchod). Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.), analyzovat jejich vzájemné vztahy a kontextuální faktory (např. historické). 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému a komparace výsledků komunálních voleb.

Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení [Balík 2005: 166–167]. Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Harmonogram zpracování

studium literatury a vyhledání podkladových materiálů - léto a podzim 2013

realizace rozhovorů v obci - léto a podzim 2013

zpracování práce a teze - do 02/2014

odevzdání práce a teze - do 03/2014

Rozsah textové části

60-70 stran

Klíčová slova

Hronov, rozvoj obce, participace občanů, občanské sdružení, místní spolek, politická strana, volební strana, místní samospráva, komunální volby, kandidátní listina, povolební koalice

Doporučené zdroje informací

Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.

Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.

Brokl, L. Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997.

Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009.

Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.

Jůptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80 – 101.

Outlý, J. Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17 – 44.

Ríčovská, B. Úvod do současné politologie: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002.

Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (včetně pozdějších novelizací).

Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev v obcích.

Vedoucí práce

Čopík Jan, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2014

prof. Ing. PhDr. Věra Majerová, CSc.
Vedoucí katedry

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.
Děkan fakulty

V Praze dne 26.2.2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj místní samosprávy v obci Hronov" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 03. 2014 _____

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce Ing. Janu Čopíkovi, PhD., za odborné vedení, cenné rady a připomínky a vstřícný přístup při konzultacích. Děkuji představitelům místní samosprávy a politických subjektů, zejména však Mgr. Janu Šnajdrovi, za vstřícné jednání při zodpovídání mých otázek.

Vývoj místní samosprávy v obci Hronov

The development of local administration in the municipality of Hronov

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá politickým procesem na komunální úrovni ve vybrané obci s důrazem na období po roce 1989. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy související s obecním zřízením, legislativa upravující průběh komunálních voleb v České republice a formy lokálního politického stranictví v závislosti na počtu obyvatel obce včetně teorie koalic na komunální úrovni. Praktická část se zabývá historií obce a její socioekonomickou charakteristikou. Stěžejní část práce je věnována analýze průběhu a výsledků komunálních voleb od roku 1990 s důrazem na volby v roce 2010, kde jsou podrobně popsány jednotlivé politické subjekty, jejich programové cíle a vzájemné vztahy. V závěru práce jsou zjištěné skutečnosti porovnány s obecními teoriemi.

Klíčová slova

Hronov, participace občanů, občanské sdružení, místní spolek, politická strana, volební strana, komunální volby, místní samospráva, povolební koalice, rozvoj obce, kandidátní listina

Summary

This diploma thesis is focused on the political process at local level in the selected municipality after 1989. The theoretical part deals with basic concepts of municipality, components of the municipal electoral system in the Czech Republic and the major forms of political party system depending on population. It also deals with the theory of coalitions at municipal level. The practical part focuses on socioeconomic characteristics of the municipality and its history. The crucial part of the thesis is devoted to the analysis of the progress and results of municipal elections from 1990. However, the greatest emphasis is put on the 2010 elections, where particular political parties, their program goals and reciprocal relationships are described. The theory and thesis' results are compared in the end.

Keywords

Hronov, participation of citizens, citizens' association, local society, political party, electoral party, municipal election, local administration, post-electoral coalition, municipal development, list of candidates

Obsah

1 ÚVOD	9
2 CÍL PRÁCE A METODIKA.....	10
3 LOKÁLNÍ DEMOKRACIE (TEORETICKÉ VYMEZENÍ).....	13
3.1 Základní pojmy	13
3.1.1 Obec	13
3.1.2 Území obce a jeho změny.....	13
3.1.3 Občané obce.....	14
3.1.4 Působnost obcí	15
3.1.5 Orgány obce.....	16
3.2 Komunální volby	18
3.2.1 Volební systém.....	19
3.2.2 Volební obvod.....	20
3.2.3 Forma kandidatury	20
3.2.4 Struktura hlasu	21
3.2.5 Volební klauzule a volební formule	21
3.3 Lokální politické stranictví.....	22
3.3.1 Nejmenší obce.....	23
3.3.2 Obce menší střední velikosti.....	23
3.3.3 Obce větší střední velikosti.....	25
3.3.4 Největší obce.....	25
3.4 Koalice v komunální politice a jejich typologie	26
3.4.1 Minimální vítězná ideově propojená koalice.....	26
3.4.2 Minimální vítězná ideově nepropojená koalice	26
3.4.3 Velká koalice	27
3.4.4 Nadměrná ideově propojená koalice	27
3.4.5 Nadměrná ideově nepropojená koalice.....	27
3.4.6 Široká koalice	28
3.4.7 Všestranická koalice.....	28
4 FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	29
4.1 Vymezení zpracované oblasti a její poloha	29
4.2 Geomorfologické, klimatické, hydrologické a pedologické poměry	30

4.3 Ochrana přírody a životní prostředí	30
5 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	32
5.1 Demografie	32
5.1.1 Vývoj, počet obyvatel, přirozená měna a migrace	32
5.1.2 Struktura obyvatelstva a nezaměstnanost	34
5.2 Zemědělství a průmysl	38
5.3 Doprava	39
5.4 Obchod a služby.....	39
5.5 Školství, zdravotnictví, sociální péče	39
5.6 Cestovní ruch a kultura.....	41
6 HISTORIE.....	42
6.1 Do roku 1847	42
6.2 Od roku 1848	44
6.3 Politický a společenský život do roku 1948	48
7 KOMUNÁLNÍ VOLBY V HRONOVĚ 1990 – 2010	56
7.1 Volby 1990	56
7.2 Volby 1994	57
7.3 Volby 1998	59
7.4 Volby 2002	60
7.5 Volby 2006	63
7.6 Volby 2010	66
7.6.1 Politické subjekty v komunálních volbách 2010 a analýza jejich volebních programů	66
7.6.2 Výsledky voleb 2010 a povolební vyjednávání	72
7.7 Politická participace občanů a souhrnný komentář k volbám.....	75
7.8 Polemiky v rámci místní samosprávy	88
8 STRATEGICKÝ ROZVOJ A PLÁNOVÁNÍ	90
9 ZÁVĚR	94
Seznam použitých zdrojů	95
Seznam tabulek.....	99
Seznam grafů.....	100
Přílohy.....	101

1 ÚVOD

Každodenní život občana je ovlivněn jak politikou na celostátní úrovni, tak především politickým procesem na komunální úrovni. Z tohoto důvodu si zaslouží komunální politika pozornost nejen politologů, kteří se začali v poslední době tímto tématem intenzivněji zabývat, ale také hlavně nás občanů – voličů, kterých se komunální politika bezprostředně dotýká. V oblasti komunální politiky je patrná závislost lokálních politických systémů na velikosti obce. Ve velkých městech je jeho podoba téměř totožná s politickým systémem na národní úrovni. Voliči se zde orientují především podle svého ideologického přesvědčení a jejich rozhodování může být spojeno s reakcí na celostátní témata. Naopak v obcích a menších městech mají volení zástupci daleko blíže ke svým voličům. Větší těsnost vztahu mezi voličem a jeho zástupcem je umocněna konkrétností problémů, které jsou na komunální úrovni řešeny. Občané zde volí své zastupitele pod dojmem místních událostí a jejich výběr probíhá především na základě znalosti jednotlivých kandidátů.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Tato diplomová práce se zabývá problematikou místní samosprávy a jejího vývoje s důrazem na období po roce 1989. Předmětem studia je město Hronov, které je situované v okrese Náchod v Královéhradeckém kraji. Volba předmětu výzkumu – obce byla ovlivněna dvěma faktory. První faktor souvisí s významnými změnami, které se odehrály na lokální politické scéně v Hronově. Ty byly odstartovány rozporem mezi náchodskou ODS a její dlouholetou členkou Hanou Nedvědovou (od roku 1998 starostka města Hronov) a vyústily ve vznik nového politického subjektu. Druhý důvod volby je rázu zcela osobního, neboť autor této diplomové práce působil během její realizace na jedné z hronovských středních škol, což mu umožnilo lepší kontakt se zástupci místní samosprávy a dalšími aktéry místního politického procesu.

Cílem práce je v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy.
2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci, analyzovat jejich vzájemné vztahy a kontextuální faktory.
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému a komparace výsledků komunálních voleb v období 1990 – 2010.

Ve výzkumu politiky na lokální úrovni rozhodování jsou uplatňovány dva hlavní směry. První směr upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku nahlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Tento přístup však nezohledňuje lokální specifika. Druhý směr vychází z tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik existuje obcí a jeho základní metodou jsou případové studie jednotlivých obcí, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení.¹ Tato práce je koncipována právě jako případová studie, a proto její výsledky lze velmi obtížně aplikovat na jinou obec.

¹ Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P., Strmiska, M. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. Brno: CDK, 2005, s. 163-175.

Práce se také snaží najít odpověď na otázku: „Odpovídá struktura lokálního politického procesu v Hronově charakteristikám specifickým pro kategorii měst menší střední velikosti?“²

Pro získání relevantních informací byly použity dvě základní metody výzkumu. Jedná se o metodu studia dokumentů, zejména kroniky města, místních periodik, zápisů ze zasedání městského zastupitelstva, volebních programů lokálních politických subjektů, odborné politologické literatury a dalších doplňujících materiálů. Dále byla použita metoda kvalitativního sociologického výzkumu formou semistandardizovaného rozhovoru (interview), ve kterém převažují otevřené otázky.³ Otázky, které byly položeny vybraným představitelům jednotlivých politických subjektů, jsou dostupné v přílohách této diplomové práce.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Úvodní teoretická část je literární rešerší, ve které jsou definovány základní pojmy související s lokální demokracií. Dále práce popisuje komunální volební systém v ČR a jeho jednotlivé komponenty. Stranou nezůstávají některé aspekty lokálního politického stranictví, kde je největší pozornost zaměřena na obce menší střední velikosti, mezi které patří i město Hronov. V závěru teoretické části je věnována pozornost koalicím na komunální úrovni.

Základním pramenem teoretické jsou části jak právní předpisy (především zákon č. 128/2000 Sb., o obcích a zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí), tak odborné publikace autorů zabývajících se problematikou komunální politiky.

Praktická část je rozdělena do pěti kapitol. Nejdříve je stručně nastíněna fyzicko-geografická a socio-ekonomická charakteristika obce spolu s jejím historickým vývojem a charakteristikou politického a společenského života v období tzv. první republiky. V další kapitole je věnována pozornost výsledkům komunálních voleb v období 1990 – 2010 s důrazem na prozatím poslední volby do zastupitelstva obce v roce 2010. Samozřejmostí je také identifikace lokálních politických aktérů a jejich vzájemných vztahů. Součástí této kapitoly je i analýza volebních programů jednotlivých politických subjektů. V poslední kapitole se práce zabývá problematikou strategického rozvoje obce.

Empirická část práce čerpá data zejména z volebního serveru Českého statistického úřadu a z oficiálních webových stránek města. V rámci získávání dat byly provedeny již

² Jüptner, P. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2, 2004, s. 87-91.

³ Majerová V., Majer, E. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství, část I*. Praha: PEF ČZU, 2003, s. 76-81.

zmiňované polostandardizované rozhovory napříč politickým spektrem, tak aby byl zachován objektivní pohled na studovanou problematiku. Doplnujícím zdrojem informací byly volební tiskoviny poskytnuté některými politickými subjekty a dokument Strategie rozvoje města pro období 2008 – 2013. Byla tedy využita hlavně technika dotazování a studia dokumentů.

3 LOKÁLNÍ DEMOKRACIE (TEORETICKÉ VYMEZENÍ)

3.1 Základní pojmy

3.1.1 Obec

Obec je podle zákona č. 128/2000 Sb. základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, jenž je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací a má vlastní majetek. V právních vztazích vystupuje obec svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Hlavní funkcí obce je péče o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů. Zároveň však při plnění svých úkolů musí chránit též veřejný zájem vyjádřený v zákonech nebo jiných právních předpisech.⁴

3.1.2 Území obce a jeho změny

Území ČR je vždy součástí území nějaké obce s výjimkou vojenských újezdů.⁵ Území obce je vymezeno jedním anebo více katastrálními územími.

Obce se mohou podle již citovaného zákona o obcích (obecní zřízení) na základě dohody sloučit. Území sloučené obce tvoří území slučovaných obcí. Obec se může také na základě dohody připojit k jiné obci, se kterou sousedí. Dohodu o sloučení nebo připojení lze uzavřít na základě rozhodnutí zastupitelstev dotčených obcí, pokud do 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí není podán návrh na konání místního referenda o této věci. V případě podání tohoto návrhu, je k uzavření dohody nutné kladné rozhodnutí místního referenda, které se koná v obci, ve které byl podán návrh. Právním nástupcem sloučených nebo připojených obcí je obec vzniklá jejich sloučením nebo obec, která při připojení obce nezaniká.

Naopak nová obec může vzniknout oddělením části obce (příp. změnou nebo zrušením vojenského újezdu). Část obce, která se chce oddělit, musí mít samostatné

⁴ Zákon č. 128/2000 Sb.

⁵ Zákon č. 222/1999 Sb.

katastrální území sousedící nejméně se dvěma obcemi nebo jednou obcí a cizím státem a musí tvořit souvislý územní celek, který po oddělení bude mít alespoň 1 000 občanů. Stejně podmínky platí i pro obec po oddělení její části. S oddělením části obce musí vyslovit souhlas v místním referendu občané žijící na území té části obce, která se chce oddělit. V této části musí být ustaven přípravný výbor, který zajišťuje uspořádání referenda, připravuje návrh na oddělení části obce, je účastníkem řízení o oddělení a jedná za nově vznikající obec při uzavírání dohody o rozdělení majetku. O oddělení části obce rozhoduje krajský úřad v přenesené působnosti, který tento návrh schválí, jsou-li splněny všechny podmínky stanovené zákonem. Analogicky se postupuje při zřízení, připojení nebo zrušení městského obvodu či městské části. Všechny výše popsané změny lze provést vždy jen k počátku kalendářního roku.

3.1.3 Občané obce

Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a má v obci trvalý pobyt. Každý občan obce, který dosáhl věku 18 let, je oprávněn volit a být volen do zastupitelstva obce a hlasovat v místním referendu. Dále má právo vyjadřovat svá stanoviska k projednávaným věcem a vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok.

Občan může rovněž nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za minulý rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy. Dále může požadovat projednání určité věci v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce. Občan může také podávat návrhy, připomínky a podněty orgánům obce.⁶ Ty jsou povinny tato podání vyřídit bezodkladně ve lhůtě nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, v ostatních případech do 90 dnů. Výše uvedená práva, mimo práva volit a být zvolen do zastupitelstva obce a hlasovat v místním referendu, má i osoba, která dosáhla věku 18 let a vlastní na území obce nemovitost, avšak nemá hlášený trvalý pobyt na jejím území.

⁶ Čmejrek, J., Kopřiva, R. *Základy veřejné správy*. Praha: ČZU, 2007, s. 26-27.

3.1.4 Působnost obcí

Věcná působnost obce (vlastní náplň, co obec dělá) se realizuje jednak jako samospráva (samostatná či přirozená působnost), jednak jako přenesená státní správa (přenesená působnost).⁷ Do samostatné působnosti patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti svěří zákon. Jedná se především o schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, hospodaření s financemi, movitým a nemovitým majetkem, včetně možnosti vydávání komunálních dluhopisů. Dále pak obec může zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy, zakládat a rušit právnické osoby a organizační složky obce, vydávat obecně závazné vyhlášky, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, navrhopvat změny katastrálního území a hranic obce, schvalovat program rozvoje obce, územní a regulační plán. Mimo to může obec zřizovat a rušit obecní policii, zřizovat části obce, pojmenovávat tyto části, ulice a další veřejná prostranství. Do samostatné působnosti obce patří rovněž stanovení počtu členů rady, volba starosty, místostarostů a radních (včetně jejich odvolávání), zřizování a rušení výborů, volba jejich předsedů a dalších členů. Obec v samostatné působnosti pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování svých občanů. Jde především o potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.⁸

Přenesená působnost (přenesená státní správa) ve věcech, které jsou stanoveny zvláštním zákonem na území správního obvodu obce, je v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce. V rozsahu pověřeného obecního úřadu nebo obecního úřadu s rozšířenou působností je přenesená působnost vykonávána těmito úřady. Obce jsou při výkonu této působnosti povinné řídit se při vydávání nařízení platnými zákony a dalšími platnými právními předpisy, dále pak usnesením vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů a návrhy opatření, popřípadě rozhodnutím krajského úřadu. Na plnění úkolů v přenesené působnosti dostávají obce od státu příspěvek a jsou dozorovány krajským úřadem.

⁷ Balík, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, s. 64.

⁸ Čmejrek, J., Kopriva, R. *Základy veřejné správy*. Praha: ČZU, 2007, s. 32.

3.1.5 Orgány obce

Obec jakožto veřejnoprávní korporace může navenek jednat jen prostřednictvím svých orgánů, respektive funkcionářů – fyzických osob. Ústava ČR zná pouze zastupitelstvo. Zákon o obcích rozlišuje radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce a také komise, pokud jim byl svěřen výkon přenesené působnosti.⁹

Zastupitelstvo obce je základním orgánem obecní samosprávy, protože jeho členové jsou přímo voleni občany v komunálních volbách. Počet členů zastupitelstva se určuje s přihlédnutím k počtu obyvatel žijících v obci a k velikosti území obce. Tento počet na každé volební období v souladu se zákonem o obcích stanoví zastupitelstvo obce nejpozději do 85 dnů před dnem voleb do zastupitelstev v obcích. V obcích, městysech a městech, příp. městských obvodech nebo městských částech do 500 obyvatel má zastupitelstvo 5 až 15 členů. Nad 500 do 3 000 obyvatel pak 7 až 15 členů, nad 3 000 do 10 000 obyvatel 11 až 25 členů, nad 10 000 do 50 000 obyvatel 15 až 35 členů, nad 50 000 do 150 000 obyvatel 25 až 45 členů a nad 150 000 obyvatel 35 až 55 členů.¹⁰ Mandát člena zastupitelstva vzniká jeho zvolením. Člen zastupitelstva je povinen složit na prvním jednání zastupitelstva, kterého se účastní, slib zastupitele a složení slibu potvrdí svým podpisem. Mandát vykonává člen zastupitelstva osobně a svobodně a tudíž není vázán žádnými příkazy. Zastupitel má tři základní práva. První právo mu umožňuje předkládat návrhy zastupitelstvu, radě, výborům a komisím. Dalšími právy jsou právo interpelace a právo informace. Povinnosti zastupitele jsou následující. Zastupitel je povinen účastnit se zasedání zastupitelstva a dalších orgánů, jejichž je členem. Dále má povinnost plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce. Pokud by mělo dojít ke střetu zájmů, je zastupitel povinen oznámit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má tuto záležitost projednávat.¹¹ Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce (zejména § 84 odst. 2 a § 85 zákona o obcích). K platnému usnesení zastupitelstva obce, rozhodnutí nebo volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů

⁹ Balík, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, s. 67.

¹⁰ Zákon č. 128/2000 Sb.

¹¹ Čmejrek, J., Bubeníček, V., Čopík, J. *Demokracie v lokálním politickém procesu*. Praha: Grada, 2010, s. 40.

zastupitelstva obce, avšak zastupitelstvo se může usnášet pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny členů. V některých případech to může zcela zablokovat rozhodování zastupitelstva. Zasedání zastupitelstva obce je veřejné. Zastupitelstvo obce může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory, avšak povinnost zřízení kontrolního a finančního výboru stanovuje citovaný zákon.

Na rozdíl od zastupitelstva je **rada obce** výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti (§ 102 odst. 2 zákona o obcích). Rada obce se z výkonu své práce zodpovídá zastupitelstvu. Počet členů rady je vždy lichý (5 až 11 členů), přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Jejimi členy jsou ze zákona starosta a místostarosta a dále radní, kteří jsou voleni z řad zastupitelů. Rada se nevolí v obcích kde je méně než 15 zastupitelů. V takovém případě skoro všechny její funkce vykonává starosta. Rada se schází podle potřeby a její zasedání jsou neveřejné. Rada je usnášeníschopná, jestliže je přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů, k platnému usnesení nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů. Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění usnesení, které přijalo zastupitelstvo obce. Rada obce může, podobně jako zastupitelstvo, zřídit své iniciativní a poradní orgány – komise.

Obci navenek zastupuje **starosta obce** a je tak nejviditelnějším orgánem obecního zřízení. Spolu s místostarostou (příp. místostarosty) jsou voleni zastupitelstvem, kterému se také ze své činnosti zodpovídají. Oba dva musí být občany České republiky. Starosta obce je oprávněn se souhlasem ředitele krajského úřadu jmenovat a odvolávat tajemníka obecního úřadu. Kromě dalšího (§ 103 odst. 4 zákona o obcích) starosta obce svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva i rady. Starosta také zodpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Starostu zastupuje místostarosta, kterých může zastupitelstvo zvolit více. Starosta spolu s místostarostou podepisují právní předpisy obce.

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou (místostarosty), tajemníkem a zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. Funkce tajemníka obecního úřadu musí být zřízena v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. Zbylé obce tuto funkci zřídit mohou, ale nemusí. Obecní úřad může být rozčleněn na jednotlivé odbory podle rozhodnutí rady. V oblasti samostatné působnosti plní obecní úřad úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a rozhoduje v případech stanovených zákonem o obcích nebo zvláštním zákonem.¹² Dále vykonává přenesenou působnost v základním rozsahu svěřeném obci.

Jak již bylo řečeno, zastupitelstvo může zřídit své iniciativní a kontrolní orgány v podobě **výborů**, rada v podobě **komisí**. Zastupitelstvo má vždy povinnost zřídit dva výbory – kontrolní a finanční. V obcích, kde žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné než české národnosti, zřizuje zastupitelstvo také výbor pro národnostní menšiny, jehož členy jsou také příslušníci těchto menšin. V částech obce může zastupitelstvo zřídit osadní nebo místní výbory. Předsedou výboru (kromě osadního výboru) musí být vždy zastupitel a počet jeho členů musí být lichý. Výbory se schází podle potřeby a jejich usnesení je platné, jestliže s ním souhlasí nadpoloviční většina všech členů výboru.

3.2 Komunální volby

K základním pilířům zastupitelské demokracie patří pravidelně pořádané svobodné volby. Poskytují občanům možnost výběru mezi politickými alternativami, představovanými jednotlivými stranami a kandidáty, a umožňují ustavit legitimní politické a správní orgány. Hlavním úkolem voleb je zjistit aktuální rozložení politických sil v daném prostoru a zajistit jim odpovídající reprezentaci.¹³ Kromě této funkce mají volby ještě funkci integrační, kontrolní a legitimizační. Funkce integrační znamená, že různorodé politické síly, které se ve volbách střetávají, reprezentují různé zájmy, priority a cíle a aktem voleb dochází k jejich integraci. Funkce kontrolní a legitimizační je spolu velmi

¹² Např. § 22 odst. 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 477/2008 Sb.

¹³ Čmejrek, J., Bubeníček, V., Čopík, J. *Demokracie v lokálním politickém procesu*. Praha: Grada, 2010, s. 51.

úzce spojena. Pravidelně se opakujícím výběrem mezi politickými subjekty mají občané možnost kontrolovat zastupitelské a výkonné orgány a v případě, že jsou nespokojeni s politickou reprezentací, mohou ji v následujících volbách obměnit, a tím dávají legitimitu určité politické moci i celému politickému systému. Volby plní svoji funkci v případě, že jsou založeny na principu všeobecného, rovného a přímého volebního práva a je zajištěna politická pluralita a svoboda volby. Funkční období zastupitelstev obcí je čtyřleté. Aktivní volební právo (právo volit) má každý občan obce, který dosáhl věku 18 let a je v obci přihlášen k trvalému pobytu. Dále má právo volit rovněž občan jiného státu, který dosáhl věku 18 let a je v obci přihlášen k trvalému pobytu, jemuž toto právo přiznává mezinárodní úmluva. Pro právo kandidovat do zastupitelstva platí obdobné podmínky. V tomto smyslu jsou volby všeobecné. Rovnost volebního práva znamená, že všichni voliči jsou si rovni, tzn. každý volič má stejný počet hlasů a tyto hlasy mají stejnou váhu. Voliči hlasují přímo pro své kandidáty, ne prostřednictvím kolegia volitelů. Politická pluralita a svoboda volby znamená, že si volič může vybrat mezi více stranami a kandidáty a má možnost o nich zjistit dostatek relevantních informací. Volič také nesmí být vystaven nátlaku a to mu umožňuje institut tajného hlasování, tj. musí být zaručeno, že nelze žádným způsobem zjistit, jak dotyčný volič volil.

3.2.1 Volební systém

Současný komunální volební systém odráží stošedesátiletou tradici obecní samosprávy, nejvíce se však inspiruje v období tzv. první republiky. Jedná se o poměrný volební systém, označovaný někdy jako proporcionalní či proporční. Princip poměrného zastoupení je velmi spravedlivý a jeho největší předností je pravdivé odhalení aktuálního rozložení politických sil a přidělení mandátů. Tato schopnost je natolik rozvinuta, že musí být utlumena, aby se politická moc netříštila mezi mnoho politických subjektů. To zajišťuje umělý práh, tzv. volební klauzule, o které bude pojednáno níže. Nevýhodou proporcionalního systému může být obtížné zformování většiny a exekutivní koalice. K posílení personalizace komunálních voleb přispívá zavedení preferenčních hlasů, jimiž mohou voliči ovlivnit pořadí kandidátů na kandidátních listinách.¹⁴

¹⁴ Čmejrek, J., Bubeníček, V., Čopík, J. *Demokracie v lokálním politickém procesu*. Praha: Grada, 2010, s. 53.

3.2.2 Volební obvod

Obec tvoří jeden volební obvod. V pravomoci zastupitelstva je rozdělení obce na více volebních obvodů pod podmínkou, že se v obcích do 10 000 obyvatel volí v každém volebním obvodu nejméně 5 zastupitelů, v obcích do 50 000 obyvatel minimálně 7 zastupitelů a v obcích nad 50 000 obyvatel minimálně 9 členů zastupitelstva. Městská část nebo městský obvod může být součástí pouze jednoho volebního obvodu.

3.2.3 Forma kandidatury

V komunálních volbách se jedná o formu otevřené kandidátní listiny. Volební strany podávající kandidátní listinu mohou být politické strany, politická hnutí, jejich koalice, sdružení nezávislých kandidátů, sdružení politických stran či hnutí a nezávislých kandidátů anebo samotní nezávislí kandidáti. Zatímco registrované politické strany a hnutí nepotřebují k účasti ve volbách žádnou další kvalifikaci, nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých kandidátů jsou povinni ke kandidátní listině připojit petici podepsanou podporujícími voliči. U sdružení nezávislých kandidátů je to 7 % občanů dané obce, u samostatných kandidátů stačí 0,5 – 5 % podpisů občanů v závislosti na velikosti obce. Obecně platí, že na kandidátní listině může být uvedeno nanejvýš tolik kandidátů, kolik je členů nově voleného zastupitelstva. To neplatí v nejmenších obcích, kde se volí pouze sedm či méně zastupitelů. Zde je možné uvést větší počet kandidátů, který může být navýšen až o jednu třetinu oproti počtu členů volených do zastupitelstva. Je to z důvodu zabránění vypisování nových voleb v případě, že dojde z nějaké příčiny k zániku mandátů tří zastupitelů, za něž by nebyl žádný náhradník.¹⁵ Kandidáti všech volebních stran jsou uvedeni na jednom hlasovacím lístku. Jsou seřazeni v samostatných sloupcích, pořadí kandidátů si určuje volební strana. Pořadí volebních stran stanovuje registrační úřad losem.¹⁶

¹⁵ Balík, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, s. 90.

¹⁶ Zákon č. 491/2001 Sb.

3.2.4 Struktura hlasu

Volič má v komunálních volbách vícenásobný hlas. Maximálně může označit tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva má být zvoleno. V podstatě existují dva základní postupy výběru kandidátů. U prvního volič vyznačí křížek před jménem kandidáta, pro kterého hlasuje. Takto může hlasovat napříč volebními stranami, tzn. vybírat kandidáty ve kterémkoliv ze sloupců, v nichž jsou uvedeni kandidáti jednotlivých volebních stran (až do celkového počtu volených zastupitelů). Volič však také může označit křížkem celou volební stranu. V tomto případě dává této straně tolik hlasů, kolik kandidátů je v daném sloupci uvedeno. Oba způsoby lze také kombinovat. Volič může označit celou kandidátní listinu (křížkem celý sloupec) a zároveň může označit další kandidáty v libovolných sloupcích. Takto volí přednostně jednotlivé označené kandidáty, a dále tolik kandidátů označené volební strany, kolik činí rozdíl mezi celkovým počtem volených zastupitelů a počtem jím označených jednotlivých kandidátů, v pořadí v němž jsou kandidáti označené volební strany uvedeni ve sloupci.

3.2.5 Volební klauzule a volební formule

Volební klauzule je zákonem stanovená hranice, kterou musí politický subjekt překonat, aby byl zařazen do procesu rozdělování mandátů. Vhodně nastavená volební klauzule může znamenat mimořádně účinný nástroj proti reprezentaci malých politických subjektů a nežádoucí fragmentaci.¹⁷ V komunálním volebním systému tato klauzule až do roku 2001 neexistovala. Od 31. 12. 2001¹⁸ je její výše 5 % z celkového počtu hlasů ve volbách poděleného voleným počtem členů zastupitelstva a vynásobeného počtem kandidátů strany. Ta je ještě dále upravována, a to s přihlédnutím k počtu kandidátů na kandidátní listině a k podobě lokálního stranického systému. Ve chvíli kdy by klauzuli nepřekonal alespoň dvě kandidátní listiny, je postupně hranice snižována vždy o 1 % až do splnění uvedené podmínky. Pokud ale nedojde k obsazení alespoň nadpoloviční většiny mandátů, popřípadě bude celkový počet přidělených mandátů v rámci celé obce nižší než pět, snižuje se dále procentní hranice postupně vždy o další procento až do splnění i této

¹⁷ Balík, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, s. 98.

¹⁸ Vstup platnosti zákona č. 491/2001 Sb.

druhé podmínky. V případě, že byla podána pouze jedna kandidátní listina, volební klauzule se neuplatňuje.

Volební formule upravuje převod odevzdaných hlasů na mandáty. Od vstupu platnosti výše citovaného zákona se v ČR používá d'Hondtova volební formule, kde se celkový počet pro volební stranu odevzdaných hlasů dělí postupně řadou po sobě jdoucích přirozených čísel 1, 2, 3, 4, 5 ... n, kdy „n“ představuje počet kandidátů na kandidátní listině, nejvýše však počet členů zastupitelstva. Podíly vypočítané tímto způsobem jsou seřazeny podle velikosti až do maximálního počtu mandátů. Za každý podíl obsažený v této řadě získá kandidátní listina jeden mandát. Takto je upraven počet mandátů, které získají jednotlivé politické subjekty. K zjištění, jak přiřadit tyto mandáty konkrétním kandidátům, je nutné vydělit celkový počet hlasů odevzdaných pro volební stranu počtem kandidátů této volební strany. Má-li některý z kandidátů nejméně o 10 % hlasů více, než je takto stanovený průměr vyjádřený celým číslem bez zaokrouhlení, postupuje v kandidátní listině na první místo. Je-li takových kandidátů více, určí se jejich pořadí podle počtu hlasů, které byly pro ně odevzdány. V případě rovnosti hlasů mezi postupujícími kandidáty je rozhodující původní pořadí kandidátů na kandidátce. Pokud nedojde ke změně pořadí, přidělují se mandáty kandidátům podle pořadí na kandidátní listině.

3.3 Lokální politické stranictví

Pojem volební strana je souhrnné označení pro všechny kandidující subjekty, kterými mohou být politické strany či hnutí a jejich koalice, sdružení nezávislých kandidátů a jejich koalice a samostatní nezávislí kandidáti.¹⁹ Toto pojetí přetrvává dodnes, ačkoliv byl dvakrát učiněn pokus o znemožnění kandidatury nezávislých (1994 a 2001). Analyzovat lokální politické stranictví z národní úrovně je téměř nemožné, protože na obce ČR nelze z pohledu politického stranictví nahlížet jako na homogenní celek. Podoba lokálních politických systémů do značné míry závisí na velikosti obcí,²⁰ a proto pro vyhledání alespoň některých shodných atributů je nutné obce rozdělit do několika skupin

¹⁹ Outlý, J. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue č. 2, 2003, s. 23.

²⁰ Čmejrek, J. a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Praha: Kernberg Publishing, 2009, s. 14.

podle počtu obyvatel. Jüptner²¹ vymezuje 4 kategorie obcí a sleduje v nich několik základních aspektů lokálního stranictví jako lokální stranická spektra, volební chování a podíl nezávislých na lokální politice.

3.3.1 Nejmenší obce

V první kategorii jsou zahrnuty obce, které mají maximálně okolo 1 700 obyvatel. V těchto obcích podle již citovaného Jüptnera převážně kandidují pouze nezávislí kandidáti a jejich sdružení. Formálně zde existují nanejvýše dvě politické strany, které mají zanedbatelný počet členů a nezřídka se formují těsně před volbami. Většina kandidátů na kandidátkách těchto stran jsou bez politické příslušnosti k těmto stranám a vnímají kandidaturu pod hlavičkou politické strany jako „nutné zlo“. Politické strany jsou totiž v malých obcích vnímány jako zdroj nesvárů a politikaření, naproti tomu nezávislí kandidáti jsou zárukou pracovitosti a schopnosti spolupráce.²² Tento fenomén potvrzuje většinou i personální obsazení zastupitelstva po volbách. U této velikostní kategorie obcí nedochází k uzavírání koalic a jednotliví zastupitelé hlavně řeší aktuální problémy obce. Většina zastupitelstev funguje jako „velká rodina“. V případě vzniku koalice se jedná o princip, kde „všichni táhnou za jeden provaz“, a příslušnost k politickým stranám nemá žádný význam. To je umocněno faktem, že ve venkovských obcích se všichni navzájem znají a chtějí spolu dobře vycházet.

3.3.2 Obce menší střední velikosti

Této kategorii obcí (1 701 – 9 000 obyvatel) bude věnována největší pozornost, protože do ní spadá svým počtem obyvatel i studovaná lokalita Hronov. V obcích této velikostní kategorie se láme poměr sil mezi nezávislými kandidáty a politickými stranami, kdy počet kandidátů na kandidátních listinách politických stran začíná převažovat nad počtem nezávislých. Je však nutné dodat, že do množiny „politické strany“ jsou započítáni také kandidáti bez politické příslušnosti na kandidátkách těchto stran i regionální (např. Volba pro město) a „komunální“ strany (např. Sdružení nezávislých kandidátů). Přestože

²¹ Jüptner, P. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2, 2004, s. 82-101.

²² Tamtéž, s. 86.

politické strany v této velikostní kategorii již hrají významnou roli, většina zvolených zastupitelů, kteří figurují na kandidátní listině některé politické strany, je bez politické příslušnosti k navrhující straně a díky nízké aktivitě místních organizací těchto stran se hodnocení stran odvíjí od personalit na jejich kandidátkách. Ačkoliv svoji kandidátní listinu sestaví několik politických stran, pilíře politických komunálních systémů menších středních obcí tvoří „jádra“ tvořená několika aktivisty. Politické strany fungují jako jakési „prázdné nádoby“ naplněné těmito jádry a „křovím“. Pro maximalizaci volebního zisku zařazují aktivisté vzhledem k nedostatku členů na kandidátku tzv. křoví, což jsou kandidáti bez skutečného zájmu o zisk zastupitelského postu. Jádra v obcích menší střední velikosti mívají členskou základnu v rozmezí 1 – 30 členů a mají podobu nezávislého sdružení nebo politické strany. Pro tuto velikostní kategorii obcí je také typická nízká frekvence stranických schůzí a tomu odpovídající disciplinovanost v rámci jednotlivých volebních stran. Jelikož strany nevyvíjí přílišnou aktivitu, jsou voliči hodnoceni podle osobností, které jsou uvedeny na kandidátce. Nežádka také v obcích menší střední velikosti dochází k vytvoření „spřátelených kandidátních listin“, někdy označovaných jako „béčka“ případně „céčka“. To jsou účelově vytvořené kandidátky, u nichž je patrné, že po volbách vytvoří s mateřskou stranou koalici. Mají různé názvy a na jejich vytváření se neveřejně podílí aktivisté některé politické strany. Na čelních místech jsou pak spřátelení nestraníci a lidé, které by strana měla ráda v zastupitelstvu, ale už se jí nevejdou na volitelná místa. V této kategorii obcí získávají koalice většinou podobu uzavřené a neformální velké koalice, ve které existuje nepsané vymezení sfér vlivu a jednotliví aktéři proti sobě neútočí, aby se z této koalice nevyřadili. Koaličním aktérem jsou většinou tzv. jádra, jejichž existence je odrazem významné role osobních vztahů i neprůhledného a nestandardního stranického systému. Vzájemné vztahy jednotlivých jader často již před volbami determinují povahu utvářených exekutivních koalic. Vzhledem k významné roli osobních vztahů se do tvorby koalic významně nepromítají ideologické faktory, což vede k vytváření koalic podle principu „každý s každým“.²³

²³ Jüptner, P. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2, 2004, s. 87-91.

3.3.3 Obce větší střední velikosti

Počet obyvatel obcí spadajících do této kategorie se podle Jüptnera pohybuje v rozmezí od 9 001 až do 45 000 obyvatel. Stranické spektrum je zde tvořeno převážně politickými stranami, jež na svých kandidátkách prezentují převážně své členy, kteří poté obsazují místa v zastupitelstvu. Nezávislí kandidáti zde mají pouze marginální roli a většinou svoji kandidátní listinu zaštiťují nějakou regionálně-komunální politickou stranou (v Hronově, který však spadá do kategorie obcí nižší střední velikosti, je to Sdružení politické strany Volba pro město a nezávislých kandidátů). Počet členů místních sdružení politických stran se již pohybuje v řádu desítek a u tradičních stran se může jednat až o stovky členů. Zvyšuje se také četnost stranických schůzí a schůzí jednotlivých zastupitelských frakcí i jejich jednota a disciplína.

3.3.4 Největší obce

Spodní hranice počtu obyvatel největších obcí leží na 45 001. Zde již jednoznačně dominují politické strany. Nezávislí kandidáti ani jejich sdružení se téměř nevyskytují. Kandidáti bez politické příslušnosti k navrhující straně figurují především na kandidátních listinách regionálně-komunálních stran. Převážnou většinu zastupitelských postů si rozdělují straníci úspěšných politických stran, jejichž místní organizace mají řádově stovky členů. Protože obsazení nejvyšších postů na radnicích a magistrátech je prestižní politickou záležitostí, dochází k masivní předvolební agitaci často podpořenou návštěvou celostátních stranických špiček. Na denním pořádku jsou v největších obcích schůze jednotlivých politických stran i zastupitelských frakcí, kde se koordinují postupy na zastupitelstvu. Zvyšující se frekvence schůzí je v korelaci s vysokou mírou disciplinovanosti jednotlivých zastupitelských frakcí.²⁴

²⁴ Jüptner, P. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2, 2004, s. 95-97.

3.4 Koalice v komunální politice a jejich typologie

V prostředí volebního systému poměrného zastoupení ve spojení s multipartistickým systémem²⁵ dochází ve velké většině případů k situaci, kdy politický subjekt má určité zastoupení v zastupitelstvu, avšak nedisponuje nadpoloviční většinou mandátů a nemá tak politickou sílu k prosazení klíčových záležitostí bez podpory dalších subjektů. K získání nadpoloviční většiny mandátů, která je obvykle nutná k vládnutí, je zapotřebí kooperace minimálně dvou subjektů označovaná jako koalice.

Balík²⁶ kategorizuje koalice nejdříve podle míry soutěživosti na koalice minimálně vítězné a nadměrné. Dále pak třídí koalice dvouúrovňově, přičemž první úroveň označuje třídu koalice, která je založena na počtu aktérů. Druhou úrovní je typ založený na ideové vzdálenosti politických subjektů a následně také na počtu aktérů.

3.4.1 Minimální vítězná ideově propojená koalice

Tento typ koalice má přesně tolik mandátů, kolik je zapotřebí k získání nadpoloviční většiny hlasů v zastupitelstvu a zároveň mají její členové k sobě ideově velmi blízko. Z pohledu teorie racionální volby a díky optimální ideové blízkosti je tento typ koalice nejrationálnější řešením situace vzniklé po volbách. Pro voliče je tento typ nadějí na možnost změny politiky v příštím volebním období.

3.4.2 Minimální vítězná ideově nepropojená koalice

Druhý typ koalice se od předešlého typu liší tím, že politické subjekty, které ji tvoří, jsou z opačných částí politického spektra. Na rozdíl od velkých koalic nejsou součástí tohoto typu koalice dva hlavní reprezentanti ideového spektra. Většinou spolupracuje představitel hlavního pólu s jedním nebo více menšími představiteli pólů opačných. Typickou situací pro vznik tohoto typu koalice je případ, kdy vítěz není schopen utvořit minimální vítěznou ideově propojenou koalici, protože nechce spolupracovat s reprezentantem druhého hlavního pólu ve velké koalici. Raději začne spolupracovat

²⁵ Balík, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, s. 187.

²⁶ Tamtéž, s. 188.

s menším ideově vzdáleným subjektem, který bude mít v koalici méně významnou roli. Vzniku ideově propojené koalice mohou též zabránit personální důvody.

3.4.3 Velká koalice

V tomto případě se jedná o spolupráci dvou dominantních ideově protichůdných politických subjektů. Podmínkou je, aby v opozici zůstaly nejméně dva subjekty, které jsou ideově rozdílné. Velké koalice vznikají nejčastěji z důvodů zvětšení šance na podporu v legislativním tělese, z důvodů zmenšení počtu členů koalice a marginalizace opozice. Často je zde také ukryt motiv „touhy po bezpečí“, kdy výměnou za menší úspěch v personální nebo programové oblasti se minimalizuje velikost opozice a potenciálně zklidňuje veřejné mínění.²⁷ V mnoha případech je velká koalice předpokladem dlouhodobější spolupráce mezi zainteresovanými politickými subjekty.

3.4.4 Nadměrná ideově propojená koalice

Pro tento typ koalice jsou typické dva rozpoznávací znaky. Je v ní přítomný alespoň jeden nadbytečný subjekt, bez kterého by koalice stále ovládala většinu v zastupitelstvu a všichni členové koalice jsou si ideově blízcí. Nadměrně ideově propojená koalice vzniká v zásadě v situaci, kdy vítězná volební strana získá výrazný počet hlasů, který však není dostačující pro nadpoloviční většinu mandátů. Nechce však být „vydírána“ jediným menším ideově blízkým partnerem, se kterým by dohromady získala dostatečný počet mandátů. Vítězná strana se tedy brání tím, že vytvoří koalici s více ideově blízkými partnery a tím jim znemožní „vydírání“. K této situaci může dojít i z podnětu menšího subjektu, který nechce být držitelem nadvlády v koalici.

3.4.5 Nadměrná ideově nepropojená koalice

Tento typ koalice se objevuje na politické scéně velmi zřídka. Jedná se o analogii k nadměrně ideově propojené koalici pouze s tím rozdílem, že ji tvoří partneři ideově

²⁷ Balík, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, s. 191-192.

vzdálení. Je podobná koalici minimální vítězné ideově nepropojené, s výjimkou přítomnosti alespoň jednoho redundantního člena.

3.4.6 Široká koalice

Tato koalice vzniká spojením téměř všech relevantních politických subjektů. V opozici zůstává obvykle z ideologických důvodů jeden subjekt. Počet spolupracujících musí být vyšší, než je zapotřebí k získání nadpoloviční většiny mandátů v zastupitelstvu a koaliční partneři jsou ideově nesourodí. Hlavním motivem vzniku bývá snaha o zapojení co největšího množství subjektů, které budou nositeli společné odpovědnosti. Balík rozlišuje u široké koalice dva subtypy rozdílné v tom, je-li spojenectví uzavřeno **proti** již zmíněnému jedinému subjektu anebo pouze **bez** něj. Široká koalice totiž v řadě případů vzniká z důvodu „ochrany“ před vyloučeným aktérem – motiv společného nepřítele je zde silnější, než případné programové rozdíly.²⁸

3.4.7 Všestranická koalice

Poslední typ koalice je charakteristický situací, v níž se na formování exekutivy podílejí všechny relevantní politické subjekty, tzn. nikdo není „mimo hru“. Důvod pro vznik tohoto typu koalic je čistě pragmatický, kdy vítězné síly namísto sestavení minimální vítězné nastolí konsenzuální atmosféru spolupráce celého spektra. Ta je příslibem korektního přístupu politických protivníků v budoucích volbách při případném horším volebním úspěchu.

²⁸ Balík, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, s. 194.

4 FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

4.1 Vymezení zpracované oblasti a její poloha

Město Hronov je menší příhraniční město ležící v severovýchodní části Královéhradeckého kraje v prostoru mezi Krkonošemi a Orlickými horami v tzv. Kladském pomezí. Nachází se v nadmořské výšce 364 m. n. m. Katastr obce zaujímá plochu nepatrně přesahující 22 km². Patří do něj samotný Hronov, Rokytník, Zbečnick, Velký Dřevíč a také katastrálně nesousedící Malá Čermná, která je situovaná přímo na státní hranici s Polskou republikou.

Obrázek č. 1 Lokalizace Hronova v rámci okresu Náchod

Zdroj: Veřejná správa online

Tabulka č. 1 Rozloha městských částí

název městské části	rozloha (v km ²)
Hronov	4,327
Rokytník	6,166
Zbečnick	4,798
Velký Dřevíč	4,181
Žabokrký	1,639
Malá Čermná	0,922

Zdroj: MÚ Hronov

4.2 Geomorfologické, klimatické, hydrologické a pedologické poměry

Převážná část okresu Náchod má podhorský charakter a povrch tvoří většinou pahorkatina. Tento typ reliéfu je typický i pro Hronov a jeho okolí. Městem probíhá hranice dvou významných geomorfologických celků ležících v Orlické (Středosudetské) oblasti. Na sever od Hronova se rozprostírá Broumovská vrchovina a na jih od této hranice se nachází Podorlická pahorkatina.

Klimatické poměry jsou ovlivněny nadmořskou výškou a charakterem reliéfu. Podle Quitta²⁹ se Hronov nachází v mírně teplé klimatické oblasti s průměrnými ročními teplotami vzduchu pohybujícími se mezi 7 – 8 °C a srážkovými úhrny v rozmezí 670 – 760 mm za rok.

Město Hronov leží na řece Metuji, která se nachází v horní části povodí Labe a odvodňuje převážnou část území okresu Náchod. Tato řeka pramení v již zmiňované Broumovské vrchovině, protéká rezervací Adršpašsko-teplických skal, dále pak údolími s mnoha jezy k Hronovu a poté otevřeným úzkým údolím směrem k Náchodu. Před vstupem do Úpsko-metujské tabule protéká peřejnatým údolím mezi Náchodem a Novým Městem nad Metují a vlevá se v Jaroměři do Labe. Ve městě se vyskytují prameny alkalicko-železnatých kyselk Regnerka a Hronovka.

Podle Tomáška³⁰ jsou převládajícím půdním typem na Hronovsku illimerizované půdy a hnědé kyselé půdy. V údolní nivě řeky Metuje jsou rozšířeny také půdy nivní.

4.3 Ochrana přírody a životní prostředí

Částí svého katastru zasahuje Hronov do CHKO Broumovsko, což je jediná chráněná krajinná oblast na území okresu Náchod s rozlohou skoro 40 tisíc hektarů. Životní prostředí je především zatíženo emisemi ze silniční dopravy, která zvyšuje i hlukovou zátěž. Průmyslová výroba byla velkou zátěží životního prostředí především před rokem 1989. Od té doby se situace postupně zlepšila z důvodu instalace odsiřovacích zařízení a výstavby čistíren odpadních vod. Hronovský kanalizační sběrač je napojen na čistírnu odpadních vod v Náchodě. Určitým nebezpečím pro životní prostředí jsou výrobní

²⁹ Quitt, E. *Mapa klimatických oblastí ČSR 1:500 000*. Brno: GÚ ČSAV, 1975.

³⁰ Tomášek, M. *Atlas půd České republiky*. Praha: ČGÚ, 1995.

závody, které nejsou v současné době využívány, tzv. brownfields (případný výskyt škodlivých látek, kontaminace řeky Metuje při jejich zaplavení při povodních).

5 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

5.1 Demografie

5.1.1 Vývoj, počet obyvatel, přirozená měna a migrace

Z hlediska počtu obyvatel je Hronov šestým nejlidnatějším sídlem okresu Náchod, když při posledním sčítání lidu, bytů a domů v roce 2011 zde podle ČSÚ žilo 6 247 obyvatel. V celém okrese to bylo pak 109 550 obyvatel.

Vývoj počtu obyvatel do roku 1847 je popsán v kapitole historie Hronova. Tato kapitola se bude zabývat vývojem od roku 1848 až do současnosti. Na přelomu let 1850 a 1851 žilo v samotném Hronově 1 206 obyvatel, v přilehlých obcích (Zbečnick, Velký Dřevíč, Rokytník, Malá Čermná a Žabokrký) pak dokonce 2 487 obyvatel.³¹ Podle údajů z roku 1869, kdy bylo provedeno jedno z prvních pravidelných sčítání lidu, měl Hronov 1 465 obyvatel a přilehlé obce dalších 3 032 obyvatel.³²

Na údajích pocházejících z let 1880 – 1910 je patrný razantní nárůst počtu obyvatel v Hronově a přilehlých obcích. Počet obyvatel v samotném Hronově se v tomto období zvýšil téměř na trojnásobek. Významný přírůstek zaznamenal také Zbečnick, Velký Dřevíč a Žabokrký. Jednou z hlavních příčin tohoto dynamického růstu byl prudký rozvoj zejména textilního průmyslu na Náchodsku. V tomto období se na území náchodské textilní podoblasti konstitovala hronovská průmyslová aglomerace zahrnující kromě výše uvedených sídel i Velké Poříčí, které bylo v roce 1914 povýšeno na městys. Velké Poříčí zaznamenalo v tomto období skoro stoprocentní nárůst počtu obyvatel (1880 – 1447, 1910 – 2881). Naopak u zemědělských obcí Rokytníka a Malé Čermné je patrný úbytek počtu obyvatel.

³¹ *Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850–1970 I.* Praha 1978. Strana 598.

³² *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005.* Praha 2006. Strana 482–483.

Tabulka č. 2 Počet obyvatel Hronova v letech 1850 – 1930

Rok	Hronov	Zbečník	Rokytník	Velký Dřevíč	Malá Čermná	Žabokrky	Celkem
1850/51	1206	927	621	507	325	107	3693
1869	1465	1031	683	807	204	298	4488
1880	1682	1084	720	772	220	241	4719
1890	2287	1148	738	808	233	279	5493
1900	3710	1425	642	918	229	324	7248
1910	4600	2199	608	1032	208	357	9004
1921	3798	1939	549	827	212	318	7786
1930	4184	1931	587	820	213	336	8215

Pozn.: pouze v současné době připojené osady (bez Velkého Poříčí).

Zdroj: *Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850–1970 I.* Praha 1978. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005.* Praha 2006; *Malý lexikon obcí ČR 2013.* Praha 2013.

V roce 1910 zaznamenal Hronov historicky nejvyšší počet obyvatel, když v samotném Hronově žilo 4 600 obyvatel a v přilehlých obcích dalších 4 404 lidí. Celkem tedy v hronovské aglomeraci (bez Velkého Poříčí) žilo devět tisíc obyvatel. Takového počtu už Hronov nikdy ve své historii nedosáhl. První významný pokles obyvatel je patrný při sčítání v roce 1921, kdy se na nepříznivém demografickém vývoji podepsala první světová válka. Celkový přírůstek do roku 1930 byl vcelku nepatrný a za základní příčinu tohoto jevu můžeme považovat vleklou krizi textilní průmyslu. Další pokles obyvatelstva nastal po druhé světové válce vlivem válečných událostí a odsunem občanů německé národnosti, kdy celá aglomerace ztratila dalších 900 obyvatel (1930 – 8 215 obyv., 1950 – 7 315 obyv.). Poslední pokles počtu obyvatel je patrný ze sčítání z let 1991, 2001 a 2011, kdy došlo k významnému snížení natality nejen na Hronovsku, ale i v celé ČR. Tento trend byl ještě umocněn restrukturalizací a postupným uzavíráním tradičních textilních závodů po roce 1989, což mělo za následek záporné hodnoty migračním saldem na počátku 90. let minulého století.

Tabulka č. 3 Počet obyvatel Hronova v letech 1950 – 2011

Rok	Hronov	Zbečník	Rokytník	Velký Dřevíč	Malá Čermná	Žabokrký	Celkem
1950	4075	1489	403	834	189	325	7315
1961	4257	1437	410	880	149	241	7374
1970	4481	1310	378	835	169	231	7404
1980	4521	1161	327	787	201	192	7189
1991	4184	1100	270	790	168	141	6653
2001	4177	1014	273	753	127	175	6519
2011	3980	1023	307	752	87	173	6322

Zdroj: *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. Praha 2006. Strana 482-483, MÚ Hronov

Dva nejvýznamnější faktory, které ovlivňují demografický vývoj v jakékoli studované oblasti, jsou přirozená měna a migrace obyvatelstva. Od konce 70. let minulého století je na Hronovsku patrný trend snižování natality, který je zpočátku doprovázen relativně vysokou mortalitou. Dochází tak k relativně vysokému přirozenému úbytku obyvatelstva. Od počátku 90. let dochází k dalšímu snížení počtu narozených, ale zároveň výrazně klesá i počet zemřelých, což se projevilo snížením úbytku obyvatelstva přirozenou měnou.

Jak již bylo řečeno, na začátku 90. let 20. století převyšoval počet vystěhovaných nad počtem obyvatel, kteří se do Hronova přistěhovali. Tento trend se zčásti obrátil v roce 1994 a kladné migrační saldo trvalo až do roku 2005. Zlomovým rokem byl rok 2009, kdy z Hronova odešlo 175 obyvatel (skoro 3% populace). Od té doby počet vystěhovaných opět převyšuje počet přistěhovalců.

5.1.2 Struktura obyvatelstva a nezaměstnanost

Obyvatelstvo Hronova se nijak významně neodlišuje od věkové, národnostní, vzdělanostní, náboženské a odvětvové struktury obyvatelstva ČR.

Z níže uvedené tabulky je patrné, že věková struktura obyvatel Hronova se nijak výrazně neliší celorepublikové struktury. V porovnání se statistickými údaji za okres Náchod a celou ČR je v Hronově nepatrně čtenější skupina obyvatel v postproduktivním věku.

Tabulka č. 4 Věková struktura v roce 2011

	0-14	15-64	65 a více
ČR	14,3	69,6	15,8
Okres NA	15,1	67,3	17,3
Hronov	14,8	63,7	21,4

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Úroveň vzdělanosti je důležitým faktorem sociálně-ekonomického rozvoje každého regionu. Podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva je v okrese Náchod i v samotném Hronově nižší, než činí celorepublikový průměr. Tento fakt lze vysvětlit větší akumulací vysokoškoláků zejména v krajských městech a v Praze, kde je širší možnost pracovního uplatnění.

Tabulka č. 5 Vzdělanostní struktura (obyvatelstvo ve věku 15 a více let) v roce 2011

	základní	střední (bez maturity)	střední (s maturitou)	vyšší odborné	vysokoškolské
ČR	17,6	33	27,1	4	12,4
Okres NA	18,8	37,2	27	3,9	8,2
Hronov	18,7	37	28,4	4	7,5

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Odvětvová struktura okresu Náchod i města Hronov je charakteristická vysokým podílem osob pracujících v průmyslu. Tento podíl se sice od roku 1980 značně snížil, ale stále dosahuje vyšších hodnot, než je tomu v rámci celé ČR i v rámci Královéhradeckého kraje, což dokladují níže uvedené tabulky. Z tohoto důvodu lze charakterizovat okres Náchod i město Hronov jako oblasti průmyslové.

V samotném Hronově je většina obyvatelstva zaměstnána ve službách a v průmyslu, který má v Hronově i na celém Náchodsku dlouholetou tradici. Naopak zemědělství má vzhledem k ne příliš vhodným pedologickým a geomorfologickým podmínkám v okolí Hronova pouze okrajový význam.

Tabulka č. 6 Vývoj odvětvové struktury obyvatelstva v okrese Náchod 1980 – 2001 v %

rok	zemědělství, lesnictví a rybolov	průmysl	stavebnictví	obchod a jiné výr. činnosti	doprava a spoje	školství a zdravotnictví
1980	12	52	5,3	19,8 ¹	5,3	-
1991	11,9	47,4	4,9	7,4	5,6	10,2
2001	4,8	38,1	7	10	5,1	9,6

¹bez zdravotnictví

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Tabulka č. 7 Odvětvová struktura (podle CZ NACE) v roce 2011

	zemědě- lství, lesnictví, rybářství	průmysl	staveb- nictví	obchod, opravy aut	doprava a skladování	ubytování a stravování	vzdě- lávání
ČR	2,7	25,4	6,8	10,2	5,6	3,1	6,0
Okres NA	3,4	33,7	6,1	9,3	4,6	2,4	5,9
Hronov	0,2	34,8	7,5	9,0	3,4	2,0	7,1

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Vývoj nezaměstnanosti v okrese Náchod do značné míry kopíruje vývoj nezaměstnanosti v celé ČR, kdy se ve studované oblasti (stejně jako v ČR) nezaměstnanost zvyšovala od roku 2000. Tento trend trval až do konce roku 2004. Od roku 2005 dochází k opačnému trendu, kdy nezaměstnanost naopak mírně klesá. Negativní vliv celosvětové hospodářské krize je patrný na vývoji nezaměstnanosti v okrese Náchod od roku 2009, kdy došlo ke skokovému nárůstu (téměř zdvojnásobení) tohoto ukazatele oproti roku 2008.

Z hlediska mikroregionální nezaměstnanosti lze okres Náchod rozdělit do čtyř mikroregionů: Náchodsko, Novoměstsko, Broumovsko a Jaroměřsko. Nejnižší nezaměstnanost z výše uvedených regionů vykazuje průmyslově-zemědělské Novoměstsko. Například v roce 2004 činila registrovaná míra nezaměstnanosti v celém okrese 8,19 % na Novoměstsku pouze 6,28 %. Podobně v roce 2010 to bylo v okrese Náchod 8,71 % a na Novoměstsku 6,50 %. Druhá nejnižší nezaměstnanost je v náchodském mikroregionu, který je centrem průmyslu, správy, obchodu a služeb okresu. Jaroměřský mikroregion je možno charakterizovat jako region zemědělský s významnou dojížděnkou pracovníků do krajského města. Nejproblematictější mikroregionem z hlediska nezaměstnanosti je bezesporu Broumovsko. Pro porovnání s výše uvedenými

daty za celý okres a Novoměstsko činila registrovaná míra nezaměstnanosti na Broumovsku v roce 2004 11,4 %, a v roce 2010 to bylo 10,87 %. Hlavním důvodem vyšší nezaměstnanosti je především geografická a dopravní izolovanost tohoto regionu, nepříznivá vzdělanostní a socioprofesionální struktura obyvatel a větší koncentrace obyvatel romského etnika. Tento region se od počátku sledování mikroregionálních nezaměstnanostních ukazatelů vyznačuje nejvyšší nezaměstnaností.

Tabulka č. 8 Průměrná míra nezaměstnanosti v ČR, Královéhradeckém kraji a okrese

Náchod v letech 2001 - 2012 v %

	2001	2002	2003	2004	2005¹	2006
ČR	8,9	9,8	10,3	10,3	8,9	7,7
HK	6,30	7,30	7,89	8,28	7,33	6,32
okres NA	5,81	6,67	7,65	8,19	7,70	6,05
Hronov	-	-	-	-	5,91	4,20

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	6,0	6,0	9,2	9,6	8,6	8,6
HK	4,70	4,81	7,97	8,37	7,49	8,61
okres NA	4,19	4,42	8,14	8,71	7,34	8,10
Hronov	3,79	4,63	6,75	6,41	5,79	-

¹ nová metodika výpočtu

Zdroj: MPSV ČR, ČSÚ, ÚP Náchod

Podle údajů sdělených ÚP Náchod, které jsou prezentovány ve výše uvedené tabulce, byla registrovaná míra nezaměstnanosti v letech 2005 – 2011 na území Hronova pod okresním průměrem. Město Hronov lze tedy charakterizovat jako mikroregion s nízkou nezaměstnaností. Jak již bylo zmíněno, ekonomicky aktivní obyvatelé Hronova jsou zaměstnání v průmyslu, obchodu a službách na území města, případně v přilehlém Velkém Poříčí, kde se nachází pobočný závod firmy SaarGummi sídlící v Červeném Kostelci a pobočný závod firmy Rubena, která má hlavní závod v nedalekém Náchodě. Do okresního města také dojíždí za prací další část ekonomicky aktivních obyvatel Hronova.

5.2 Zemědělství a průmysl

Ekonomická struktura města je dána přírodními podmínkami a především historickým vývojem, který je podrobně popsán v kapitole historie Hronova. Využití půdy je určeno charakterem podhorského reliéfu a ne příliš vhodnými pedologickými podmínkami. I přesto v okrajových částech Hronova hospodaří několik soukromých rolníků, případně tito rolníci svoji půdu pronajímají k hospodaření větším subjektům.

Naopak průmyslová výroba má ve městě dlouholetou tradici sahající do 80. let 19. století. Avšak charakter průmyslové výroby doznal velkých změn zejména v padesátých letech minulého století, kdy došlo k velké reorganizaci v textilní výrobě a k transformaci na těžké strojírenství. Další významné změny v odvětvovém složení průmyslu přišly po roce 1989. Po tomto roce došlo k postupnému poklesu výroby dříve dominujícího textilního průmyslu, což bylo zapříčiněno malou konkurenceschopností našich textilních podniků vůči importu textilií z Asie. Tento pokles je spojen s uzavíráním tradičních textilních podniků a vzniku tzv. brownfields. V Hronově tento proces postihnul společnost Textonnia Czech (původně jeden ze závodů Tepny – bavlnářských závodů), kde byla výroba zcela ukončena a v prostorách neprobíhá žádná výrobní činnost.

V současné době je nejvýznamnějším hronovským průmyslovým podnikem závod firmy Wikov (původně ČKD Hronov). Již v roce 1884 zahájil František Pázler na místě dnešního výrobního závodu kovovýrobu, která později přešla na výrobu klempířských strojů a ručních lisů. Po znárodnění se podnik stal součástí ČKD a došlo k přechodu na těžkou strojírenskou. V 70. letech minulého století byl výrobní program rozšířen o mechanické převodovky (pro větrné a vodní elektrárny, lodní průmysl, těžební průmysl), které tvoří hlavní součást dnešního výrobního programu. V roce 1991 byl hronovský závod zprivatizován a v roce 2004 byla společnost ČKD Hronov odkoupena českou strojírenskou skupinou Wikov. Společnost zaměstnává v hronovském závodě přibližně 450 lidí.

Druhým významným podnikem je firma Hašpl, specializovaný výrobce hřebíků. Původně malá rodinná firma založená v roce 1991 zaměstnává dnes ve svých dvou výrobních závodech (Hronov a Velké Poříčí) více jak 140 zaměstnanců a má roční výrobní kapacitu 18 000 tun.

5.3 Doprava

Hronovem prochází významná silnice druhé třídy č. 303, která spojuje celý broumovský výběžek s okresním městem a napojuje ho na síť silnic první třídy. Tomu odpovídá i intenzita dopravy, která podle posledního šetření ŘSD ČR z roku 2005 činila v centru města 8 320 vozidel za 24 hodin (z toho 1 049 nákladních). Intenzita dopravy v tomto úseku je dokonce vyšší než intenzita dopravy na silnici první třídy č. 14 v Novém Městě nad Metují nebo Červeném Kostelci. Životní prostředí na Hronovsku je tak zatíženo emisemi ze silniční dopravy, která zvyšuje i hlukovou zátěž obyvatelstva. Železniční doprava je zastoupena jednokolejnou neelektrifikovanou tratí s počátkem v uzlové železniční stanici Týniště nad Orlicí pokračující přes Náchod, Hronov a Meziměstí do Polska. V katastru obce Velké Poříčí se nachází letiště určené pro sportovní motorové i bezmotorové létání, které je aktivně využíváno hronovským aeroklubem.

5.4 Obchod a služby

Obchodní síť odpovídá počtu obyvatel a jejich rozmístění. Větší koncentrace obchodů je v oblasti na pomezí katastrálních území Hronova a Velkého Poříčí a poté v centru města. Mnozí občané využívají také větší nákupní centra lokalizované mimo město, především v Náchodě.

Struktura a rozmístění služeb ve městě také odpovídá velikosti a počtu obyvatel. Rozsah nabízených služeb i jejich kvalita se jeví jako dostačující, ale zcela jistě je zde ještě prostor pro další rozvoj v některých oblastech (např. pohostinství, drobná řemesla).

5.5 Školství, zdravotnictví, sociální péče

V oblasti předškolního a základního vzdělávání je město Hronov zřizovatelem dvou základních a tří mateřských škol. V samotném městě se nachází ZŠ se všemi stupni spojená s MŠ a další samostatná MŠ. Základní škola pouze s třídami prvního stupně včetně MŠ je situována v Hronově - Velkém Dřevíči. Střední školství je zastoupeno dvěma

školy, soukromou Střední odbornou školou gastronomie, hotelnictví, obchodu a cestovní ruchu (včetně odborného učiliště) a státní střední průmyslovou školou zaměřenou na výuku strojírenství a elektrotechniku (také i s odborným učilištěm). Další formy celoživotního vzdělávání organizují i další organizace a subjekty. Patří mezi ně Kulturní a informační středisko v Hronově, Městská knihovna Egona Hostovského, Dům dětí a mládeže DOMINO, církve a další zájmové organizace.

Tabulka č. 9 Počet jednotlivých typů škol na území Hronova

školství	
Mateřské školy	3
Základní škola – nižší stupeň (1.-5. roč.)	1
Základní škola – všechny stupně (1.-9. roč.)	1
Střední školy (včetně učiliště)	2

Zdroj: *Strategie rozvoje města Hronova na období 2008-2013*

V oblasti sociální péče město provozuje dva domovy s pečovatelskou službou (DPS Kalinův dům a DPS Hedvábnice) s kapacitou 70 obyvatel a dále Domov odpočinku ve stáří Justýnka s kapacitou 53 lůžek. V Malé Čermné (také 53 lůžek) se nachází domov důchodců Bohemia, jehož zřizovatelem je Královéhradecký kraj.

V Hronově neexistuje žádné lůžkové zdravotnické zařízení, avšak najdeme zde širokou nabídku ambulantních zdravotnických zařízení, stomatologickou laboratoř a dvě lékárny.

Tabulka č. 10 Přehled zdravotnické a sociální péče v Hronově

zdravotnictví a sociální péče	
Ambulantní zařízení (poliklinika)	1
Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	5
Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	2
Samostatná ordinace praktického zubního lékaře	2
Samostatná ordinace praktického lékaře - gynekologa	1
Samostatná ordinace ambulantního specialisty	2
Zařízení lékárenské péče	2
Domov pro seniory	3

Zdroj: *Zdravotnická ročenka Královéhradeckého kraje 2011, ČSÚ, vlastní zpracování*

5.6 Cestovní ruch a kultura

Cestovní ruch a kultura jsou významnou součástí života obyvatel města a podílejí se na kvalitě života a míře spokojenosti obyvatelstva. Cestovní ruch můžeme také chápat jako ekonomické odvětví, které má nezastupitelné místo hospodářské struktury studované oblasti.

Relativně příznivá socio-ekonomická situace s nízkou mírou nezaměstnanosti a rozvinutými službami umožňuje vedení města se lépe koncentrovat na aktuální, každodenní problémy občanů, firem a institucí ve studované oblasti. Do budoucna je nutné vyřešit již zmíněnou tíživou dopravní situaci ve městě, zvýšit kapacitu parkovacích míst v centru města a zaměřit se na rozvoj infrastruktury v oblasti bydlení (podpora výstavby nových bytových domů, odkup a zasíťování pozemku pro stavbu rodinných domů).

6 HISTORIE

6.1 Do roku 1847

Počátky Hronova pravděpodobně souvisejí s kolonizační činností rytíře Hrona z Náchoda z rodu Načeraticů (1241 – 1289), který byl prvním doloženým držitelem náchodského panství.³³ Tento feudál nechal na pravém břehu řeky Metuje k ochraně severní hranice svého panství a ochraně kolemjdoucí obchodní stezky vybudovat dřevěnou vodní tvrz.³⁴ Na protějším břehu vznikla vesnice Hronov, pojmenovaná po svém zakladateli. Pravděpodobně ve 14. století byl postaven asi 400 m proti proudu řeky kostel Všech svatých. První přesné datum hronovských dějin je spojeno s dalším majitelem náchodského panství Hynkem z Dubé, který dne 3. června 1359 ustanovil na hronovskou faru faráře Jakuba Maurici z Dymokur.³⁵ Další významnou písemnou zmínkou je zápis v listině ze 14. ledna 1415, jíž si další majitel náchodského panství pan Boček z Kunštátu a Poděbrad nechal od krále Václava IV. potvrdit držbu tohoto panství. Na této listině je hned po Náchodě uveden Hronov, který je zde označen jako městečko (oppidum).³⁶ Prvním známým držitelem vlastní hronovské tvrze byl Matěj z Vlčnova (zmínka z roku 1422), který byl jedním z náchodských manů, příslušníků nižší šlechty, kteří byli povinni vojensky pomoci svému pánu výměnou za propůjčené državy.³⁷ Později tvrz postupně ztrácela svůj vojenský význam a na konci 15. století zanikla a stal se z ní svobodný dvůr. Podobně jako náchodské panství tak i svobodný dvůr několikrát změnil majitele, avšak opuštěn nezůstal nikdy. Držitelé dvora byli osobně svobodni a především byli osvobozeni od roboty. Majitelé však byli povinni dodávat různé potřeby pro svoji vrchnost, zejména dodávat sůl a víno na náchodský zámek. Později byla tato povinnost převedena na roční platbu ve zlatých.

Prvním jménem známý hronovský rychtář byl rychtář Marek (zmínka z roku 1545), majitel krčmy při rychtě. Podle register hronovského purkrejtního soudu náležely k Hronovu vsi (Velké) Poříčí, Rokytník, Zbečnick, (Velký) Dřevíč, Žabokrky, Zlíčko a

³³ Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 5.

³⁴ Sedláček, A. *Hrady, zámky a tvrze Království českého V*. Praha 1887, s. 51.

³⁵ Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 6.

³⁶ Tamtéž, s. 6.

³⁷ Tamtéž, s. 7.

Žďárky. Základní obživu na Hronovsku poskytovalo zemědělství doplněné tkalcovstvím. Z řemeslníků zde byli kovář, krejčí, švec a řezník. Dále se v oblasti nacházely tři mlýny.³⁸

Z roku 1651 pochází první zmínka o hronovské škole, která byla umístěna do budovy opuštěné fary.³⁹

V době po třicetileté válce dochází k postupnému rozrůstání Hronova jak rozlohou, tak i počtem obyvatel. V roce 1654 měl Hronov 23 obývaných domů, do 18. století vstupoval s 35 domy a 240 obyvateli a v roce 1794 již zde bylo dokonce 85 domů, v nichž žilo 573 obyvatel. Podobný rozvoj proběhl i ve výše zmiňovaných obcích. V roce 1794 měl Zbečnick 78 domů a 516 obyvatel, Velký Dřevíč 41 domů a 265 obyvatel, Rokytník 60 domů s 320 obyvateli, Malá Čermná 25 domů a 146 obyvatel a v Žabokrkách žilo 57 obyvatel v 9 domech.⁴⁰

Z hlediska religiózního je významným datem rok 1786, kdy byla v Hronově obnovena samostatná duchovní správa – farnost, do jejíž kolatury spadaly obce Rokytník, Malá Čermná, Žďárky, Velké Poříčí, Velký Dřevíč, Zbečnick, Slavíkov, Vysoká Srbská, Zlíčko, Žabokrky, Sedmákovice a Nizký Dřevíč. Dřevěná farní budova byla postavena již v roce 1780 a o 60 let později byla přestavěna na budovu zděnou.⁴¹

Vliv tereziánských a josefínských reforem (zavedení povinné školní docházky, sjednocení měr a vah, patent o zrušení nevolnictví, toleranční patent a jiné) byl patrný na Hronovsku také v oblasti školství. Bylo založeno několik tzv. triviálních škol, kde se vyučovalo čtení, psaní, počtům a kromě toho také náboženství. Tyto školy postupně vznikly ve Velkém Poříčí a Hronově (1791), Žďárkách (1792), Velkém Dřevíči (1794), Zbečniku (1865) a Malé Čermné (1893).⁴²

Také v první polovině 19. století pokračoval rozvoj Hronova a okolních obcí, který je patrný na nárůstu počtu obyvatel, domů a různých provozoven. V roce 1835 čítalo městečko Hronov 132 domů a 982 obyvatel. Ve Zbečniku žilo 733 obyvatel ve 110 domech. Rokytník měl 86 domů a 532 obyvatel, Velký Dřevíč 71 domů a 451 obyvatel, Žabokrky 15 domů a 88 obyvatel a v Malé Čermné to bylo 34 domů se 197 obyvateli. Zajímavostí je počet obyvatel a domů ve Velkém Poříčí (součást Hronova v letech 1950 až

³⁸ Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 13.

³⁹ Tamtéž, s. 15.

⁴⁰ Tamtéž, s. 17.

⁴¹ Tamtéž, s. 18.

⁴² Tamtéž, s. 18-19.

1990), který v roce 1825 předčil samotný Hronov. V Hronově v té době žilo 758 obyvatel, avšak Velké Poříčí mělo 822 obyvatel.⁴³

Pro přehlednost je vývoj počtu obyvatel od roku 1794 do roku 1843 uveden v následující tabulce. Vývoj počtu obyvatel po roce 1848 je podrobně popsán v kapitole demografie.

Tabulka č. 11 Počet obyvatel Hronova v letech 1794 – 1843

rok	Hronov	Zbečnick	Rokytník	Velký Dřevíč	Malá Čermná	Žabokrky
1794	573	516	320	265	146	57
1825	758	674	532	407	167	85
1835	982	733	532	451	197	88
1843	1134	859	601	490	206	107

Zdroj: Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod 1999, s. 22.

6.2 Od roku 1848

O průběhu revolučního roku 1848 na Hronovsku se bohužel nedochovaly žádné záznamy. I přes porážku revoluce v Rakouském císařství a nástup tzv. Bachova absolutismu došlo k významným změnám, které se samozřejmě dotkly i studované oblasti. V roce 1848 byla zrušena robota a poddanství a místo dosavadní patrimoniální správy byly v roce 1850 zřízeny politické okresy, jež měly nejméně dva okresy soudní. Od roku 1855 se každý soudní okres stal zároveň i okresem politickým a tím dochází ke spojení soudnictví a státní správy v podobě tzv. smíšených okresních úřadů. V roce 1868 došlo k územnímu rozdělení politické a soudní moci opětovným zřízením okresních hejtmanství. Město Hronov však nikdy nebylo okresním městem, ani zde nesídlil okresní soud. Z obcí, jež tvoří dnešní Hronov, byly Žabokrky připojeny k Vysoké Srbské a spolu s ní začleněny do politického okresu broumovského, stejně jako Nížký a Velký Dřevíč. Ostatní části včetně samotného Hronova pak spadaly pod Nové Město nad Metují. Politický okres Náchod vzniknul až k 1. říjnu 1899.⁴⁴

⁴³ Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 22.

⁴⁴ Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 25.

Po pádu Bachova absolutismu nastává rozvoj společenského života, který se v Hronově projevil založením čtenářského spolku Hron (1868), místní organizace tělocvičné jednoty Sokol (1870) a spolku divadelních ochotníků (1871).⁴⁵ Informace o dalších spolcích a organizacích je možno nalézt v kapitole politický a společenský život do roku 1948.

Také v 19. století nacházelo obyvatelstvo obživu v zemědělství doplněném řemesly, mezi kterými mělo převahu tradiční domácí ruční tkalcovství, jež postupně přecházelo od výroby lněného plátna k výrobě bavlněného zboží. Tkalci se tak dostávali do závislosti na drobných textilních podnikatelích, kteří jim vydávali lněnou a bavlněnou přízi a odebírali od nich hotové zboží. Z dalších textilních řemesel bylo na Hronovsku zastoupeno barvířství, běličství, mandlování a úprava tkanin.⁴⁶

První pokus o založení textilní továrny spadá do let 1859 – 1860, kdy se František Šulc z Police nad Metují pokusil o vybudování přádelny lnu. Nedostavěný objekt zakoupila o rok později vídeňská firma Jan Hubner a syn, která zde vybudovala tkalcovnu na výrobu hedvábného zboží. Nejdříve to byla jen manufaktura s asi 100 ručními stavy, jež byly později vyměněny za stavy mechanické uzpůsobené na vodní pohon.⁴⁷

Největší rozvoj hronovského textilního průmyslu nastal až v 80. letech 19. století, kdy dozněla první světová hospodářská krize a naplno se projeví zlepšené dopravní podmínky, které se zcela změnily po dokončení železniční dráhy z Chocně do Broumova vybudované v letech 1873 – 1875. V tomto období vznikly dva největší hronovské závody, které patřily k nejvýznamnějším v celé náchodské textilní podoblasti a to: mechanická tkalcovna firmy B. Spiegler a synové (1880) a přádelna bavlny M.J. Oberländera (1890). Další významné textilní závody jsou přehledně uvedeny v následující tabulce.⁴⁸

⁴⁵ Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 25.

⁴⁶ Tamtéž, s. 26.

⁴⁷ Tamtéž, s. 29.

⁴⁸ Hladký, L. *Textilní průmysl na Náchodsku do první světové války*. Praha: FF UK, 1993, s. 112-116.

Tabulka č. 12 Textilní závody v Hronově v roce 1928

název závodu	obor podnikání	počet zaměstnanců	rok založení
B. Spiegler a synové	textilní výroba	1 214	1879
Přádelna Oberländer	přádelna bavlny	550	1888
Bratři Holznerové	tkalcovna	155	1892
Julius Löwenbach	tkalcovna	130	1903
Simon Hostovský & bratr	tkalcovna	56	1880
Jos. Balcar a spol.	tkalcovna	45	1920
F. Pavlík	tkalcovna	29	1920

Zdroj: *Pamětní kniha města Hronova I (1914-1928)*, s. 378-390.

Dalším významným průmyslovým odvětvím v Hronově, které v současnosti zcela zastínilo textilní výrobu, je průmysl strojírenský (kovovýroba). Počátky kovovýroby na Hronovsku se datují do roku 1884, kdy společníci Pázler a Mach zahájili odlévání a výrobu součástek především pro textilní průmysl.⁴⁹ Postupně byl závod rozšiřován a několikrát došlo ke změnám ve výrobním programu firmy v důsledku změny tehdejší poptávky.

Následkem rozvoje průmyslu a zvýšené poptávky po pracovní síle se počet obyvatel Hronova rychle rozrůstal a stavělo se mnoho obytných domů. Podrobnější údaje k vývoji počtu obyvatel v tomto období jsou dostupné v kapitole demografie. Rozvoje doznala také městská infrastruktura. Blátivé cesty byly přeměněny na dlážděné ulice, došlo k vybudování vodovodu a kanalizace a k dalšímu rozvoji školství (rozšíření původní školní budovy, zřízení chlapecké i dívčí měšťanské školy a průmyslových škol pokračovacích). Významným počinem pro další rozvoj průmyslu bylo zřízení městské elektrárny (1901), díky které byl poprvé Hronov alespoň z části elektricky osvětlen.⁵⁰ Vzestup průmyslu přinesl také sociální změny. Většina obyvatel bydlela v nájemních bytech, kdežto v dřívějších dobách převažovalo osobní vlastnictví (domy, dřevěné chalupy). Velmi markantní byl rozdíl mezi velmi skromně žijícími pracujícími a zámožnými majiteli továren.

Podobně jako v celém Československu tak i textilní průmysl na Hronovsku prošel velkými potížemi. Neutěšená ekonomická situace zapříčiněná poválečným nedostatkem

⁴⁹ Marek, R. a kol., *Sto let strojírenství v Hronově 1884 – 1984*. Hronov 1984.

⁵⁰ *Pamětní kniha města Hronova I (1914-1928)*, s. 10.

surovin a rozpadem trhu po rozbití Rakouské monarchie vedla k velké řadě stávek a demonstračních akcí dělnictva. V roce 1927 se situace začala zlepšovat, ale již o rok později začala dopadat na textilní průmysl světová hospodářská krize. Na počátku 30. let 19. století stála výroba v důsledku této krize v hronovských i okolních textilkách často celé týdny. Krizí byly postiženy i největší závody (B.Spiegler, hronovská přádelna) a hlavně dělnictvo. Od konce roku 1935 se podmínky v textilním průmyslu postupně zlepšovaly, avšak menší podniky se z prodělané hospodářské krize nikdy zcela nevzpamatovaly. I přes neutěšenou hospodářskou situaci v některých letech meziválečného období pokračoval rozvoj města. Proběhla kompletní elektrifikace města, byla dobudována kanalizace a byly započaty práce na regulaci toku řeky Metuje. Také byla slavnostně otevřena budova nové radnice, Jiráskova divadla a Městské spořitelny.⁵¹

Roky 1936 – 1938 jsou i na Hronovsku poznamenány přípravami na obranu proti fašistickému ohrožení, které bylo umocněné blízkostí hranic s Německem. V okolí se rychle budovala opevnění např. u Zbečníka. Pro případ válečného konfliktu byl k dispozici přesný evakuační plán, který byl na konci září 1938 zčásti zrealizován. Vzápětí po vyhlášení protektorátu došlo k zatýkání odbojářů. Celkem bylo v Hronově zatčeno 26 osob, z nichž čtyři zemřely v koncentračním táboře a jedna v nemocnici.⁵² V dubnu 1945 zemřel v koncentračním táboře Bergen-Belseni hronovský rodák Josef Čapek. Do koncentračních táborů byli deportováni také všichni hronovští židé.

Během druhé světové války trpěl nejen textilní průmysl nedostatkem surovin a textilní závody patřící podnikatelům židovského původu přešly do rukou říšských státních příslušníků, jež je ve většině případů zadlužili. Některé závody byly nuceny přejít na válečnou kovovýrobu, jiné na příkaz okupantů zcela zastavily provoz.⁵³

Po osvobození byly všechny závody za okupace vlastněné říšskými státními příslušníky nebo českými kolaboranty převzaty do národní správy. Tři největší podniky (textilní podniky B. Spiegler a synové a přádelna Oberländer a firma Mach a Fišer, továrna na stroje a slévárna železa) byly na základě tzv. Benešových dekretů znárodněny

⁵¹ Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 35.

⁵² *Pamětní kniha města Hronova III (1936-1945)*, s. 121-122.

⁵³ Hladký, L. *K vývoji textilního průmyslu v náchodské oblasti za nacistické okupace*. Slezský sborník, 1980, s. 295-300.

s účinností od 27. října 1945 (konkrétně Dekret prezidenta republiky o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků č. 100/1945).⁵⁴

Únorové události roku 1948 přinesly do Hronova dvě radikální změny. První změnou bylo znárodnění všech textilních závodů (kterých se netýkaly Benešovy dekrety) zaměstnávajících nejméně 50 pracovníků. V Hronově a přilehlých obcích se tato změna dotkla 11 závodů. Menší podniky byly znárodněny o dva roky později. Postupně došlo k velké reorganizaci textilního průmyslu, kdy byly závody slučovány (nejdříve Východočeské bavlnářské závody, poté Bavlnářské závody Mistra Aloise Jiráska, později Tepna – bavlnářské závody Náchod) anebo došlo k nahrazení textilní výroby jiným průmyslovým odvětvím.⁵⁵ Například závod B. Spieglera a závod Frohlicha a Pentlärze ve Velkém Poříčí byly převzaty národním podnikem Rubena Náchod (dnes součástí Rubena, a.s. se sídlem v Hradci Králové), jehož předmětem činnosti byla a je gumárenská výroba. Druhou významnou změnou bylo sloučení sousedních obcí s Hronovem. O tomto svazku se již uvažovalo několik let. Vzniknul tak tzv. Velký Hronov skládající se z Hronova, Velkého Poříčí, Velkého Dřevíče (jehož součástí byl Nizký Dřevíč), Zbečníka, Rokytníka, Malé Čermné a Žabokrk. Sloučením vzniklo město průmyslově zemědělského charakteru, které spravoval městský národní výbor v Hronově. Od 50. let 20. století začala vznikat také JZD, která se postupně sloučila v JZD Turov a JZD Nástup.⁵⁶ V období socialistické průmyslové výstavby došlo v Hronově také k rozšíření původního strojírenského průmyslu (nejdříve TOS Hronov, později ČKD Hronov).

6.3 Politický a společenský život do roku 1948

Před první světovou válkou existoval v Hronově rozvinutý společenský i politický život. Kromě již výše zmíněných organizací působila zde řada spolků, ženské, mládežnické, vzdělávací, odborové a tělovýchovné organizace, které byly vesměs složkami politických stran. Kromě Sokola (Hronov a Zbečník) to byl Orel (křesťansko-sociální tělocvičná jednota), Dělnická tělocvičná jednota (složka strany sociálně demokratické). Ve všech obcích existoval sbor dobrovolných hasičů. Avšak první světová válka způsobila pozastavení činnosti většiny spolků a organizací, protože většina mužů byla odvedena.

⁵⁴Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 44.

⁵⁵Hladký, L. *Přehled vývoje Tepny, bavlnářských závodů, n.p. v Náchodě*. Ústí nad Orlicí 1984, s. 158-188.

⁵⁶Hladký, L. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999, s. 47.

Společenský a politický život byl opět obnoven v období mezi světovými válkami a v podstatě navázal na vývoj před první světovou válkou. V následující tabulce je přehledně uveden seznam spolků a organizací působících v Hronově v roce 1925.

Tabulka č. 13 Spolky a organizace působící v Hronově v roce 1925

Tělocvičné	Sokol, Orel, Dělnická tělocvičná jednota, Federovaná dělnická tělocvičná jednota, Atleticko – fotbalový klub Hronov
Vzdělávací	Spolek divadelních ochotníků, pěvecký spolek Dalibor, dramatické kroužky jednotlivých politických uskupení (především národně socialistický a komunistický)
Dobročinné	Československý červený kříž, sbor dobrovolných hasičů, Národní jednota severočeská, jednota legionářů a válečných poškozců (invalidů)
Politické	Sociální demokraté, národní socialisté, komunisté, lidovci, národní demokraté, živnostenská strana
Odborové	Odborová organizace dělnictva textilního

Zdroj: *Pamětní kniha města Hronova I (1914-1928)*, s. 187-188.

Kromě již zmiňovaných spolků se rozvíjelo, pro Hronov tak typické, ochotnické divadlo. V městě působilo několik divadelních spolků např. Spolek divadelních ochotníků, Spolek dělnických divadelních ochotníků, dramatický odbor Československé strany lidové a další. Významným počinem hronovských ochotníků a dalších participantů bylo vybudování Jiráskova divadla (1930), v němž se na paměť nedožitého 80. narozenin A. Jiráska konal první Jiráskův Hronov (1931). Tento festival existuje od té doby nepřetržitě a je tak nejdéle trvajícím festivalem amatérských divadel nejen v Evropě, ale dokonce na celém světě. Jiráskovy Hronovy pokračovaly dokonce i za nacistické okupace (v letech 1942 - 1944 pouze neoficiálně).

První komunální volby na základě všeobecného, rovného a tajného volebního práva po vzniku samostatného Československa se konaly v Hronově dne 15. června 1919. Po zavedení všeobecného volebního práva se počet oprávněných voličů v Hronově zčtyřnásobil. Volební právo měli nyní i dělníci z textilních továren, kteří za monarchie tímto právem nedisponovali. To se spolu s poválečnou náladou projevilo na větším zisku hlasů levicových stran. Ve volbách proto došlo k výrazné obměně ve 30 členném zastupitelstvu města oproti posledním předválečným volbám z roku 1913. Pouze devět členů bylo zvoleno v roce 1913 i 1919. Na ustavující schůzi nového zastupitelstva byli celým plénem zvoleni starostou František Šefelín (obchodník, živnostenská strana), prvním náměstkem Josef Turek (ředitel tkalcovny, národní socialista) a druhým náměstkem

Břetislav Veselý (fasádník, sociální demokrat). Rada města mající 7 členů (3 soc. demokraté, 2 národní socialisté, 1 živnostenská strana a 1 lidovec – zvolení tak, aby každá strana měla poměrný počet v radě podle svého zastoupení v zastupitelstvu) zasedala jednou týdně a zastupitelstvo v měsíčních intervalech.⁵⁷ Hlavním úkolem nově zvolené samosprávy byla údržba a obnova za války zanedbaného a poničeného městského majetku (silnice, kanalizace, veřejné osvětlení, veřejná zeleň). To přineslo nárůst nákladů, které si vyžádaly zvýšení obecních přírážek k daním (až do výše 300 %) a zavedení některých nových dávek (ze zábav, nápojová, z masa, ze psů a další).

Druhé volby do obecního zastupitelstva se konaly dne 16. září 1923. O mandáty v zastupitelstvu se ucházelo sedm volebních uskupení (o dvě více než v roce 1919). Šest celostátních politických stran a místní nepolitické sdružení průmyslníků, které se zúčastnilo již voleb minulých. Těsně zvítězila živnostenská strana, jejíž zástupce vykonával v předešlém volebním období funkci starosty. Strana sociálně demokratická byla oslabena odštěpením komunistů. Oba dva komunističtí zastupitelé z roku 1923 byli zvoleni v předešlých volbách za sociální demokracii. Vedení města zůstalo prakticky beze změny, pouze dosavadní druhý náměstek B. Veselý si vyměnil místo s dosavadním prvním náměstkem J. Turkem. Starostou zůstal F. Šefelín,⁵⁸ který ale na svoji funkci v květnu 1924 rezignoval, podle kronikáře Václava Gulta z důvodu rozdílného názoru na zapsání některých budov v Hronově na listinu památkového úřadu v Praze. O měsíc později proběhla volba nového starosty, která ve druhém kole skončila patem, když dosavadní první náměstek B. Veselý (soc. demokrat) a radní Josef Seidl (advokát, národní demokrat) získali shodně po 15 hlasech. Došlo tedy na volbu losem a novým starostou se stal B. Veselý. Na místo prvního náměstka byl zvolen Robert Milský (živnostenská strana).⁵⁹

Třetí řádné volby se uskutečnily dne 16. října 1927 a o podíl na samosprávě města se ucházelo již devět volebních skupin – osm celostátních stran a nepolitická lokální Skupina průmyslníků v Hronově. Pro volby a následné rozdělení mandátů sloučili své kandidátky komunisté, sociální demokraté a národní socialisté, kteří vytvořili tzv. Sociální blok. Tzv. Občanský blok tvořili národní demokraté, živnostníci, lidovci a republikáni. V předvolební kampani byly podle kronikáře V. Gulta nejaktivnější strany Sociálního bloku, který razil heslo „volte opozičně, ani hlasu vládním stranám“. V kampani se tak

⁵⁷ *Pamětní kniha města Hronova I (1914-1928)*, s. 99-102.

⁵⁸ *Tamtéž*, s. 173-175.

⁵⁹ *Tamtéž*, s. 195.

objevovala i celostátní témata. Ustavující schůze zastupitelstva ukázala vyrovnané zastoupení obou bloků, a proto volba starosty musela být již podruhé provedena losem, když dosavadní starosta B. Veselý a Václav Fišer (obchodník, strana živnostenská) získali v prvním i druhém kolem po 15 hlasech. Tentokrát se štěstí přiklonilo na stranu V. Fišera. Velmi komplikovaná byla volba prvního a druhého náměstka. Po několikrát opakované volbě byl zvolen prvním náměstkem Jan Kovář (účetní, lidovec) a druhým náměstkem Josef Jirásek (účetní, národní strana práce).⁶⁰

Dalších voleb do městské samosprávy (27. 9. 1931) se zúčastnilo osm politických uskupení. K tradičním přibyla Národní obec fašistická a naopak nekandidovala z minulých voleb neúspěšná agrární strana. Národní strana práce ukončila v roce 1930 svou činnost a její členové přestoupili k národním socialistům. V těchto volbách získaly nejvíce voličských hlasů levicové strany v důsledku nepříznivé hospodářské situace a vysoké nezaměstnanosti dělníků hronovských textilek. Podobně jako ve volbách v roce 1927 bylo podle kronikáře horlivě agitováno, probíhaly četné volební schůze a vydáno bylo mnoho letáků, plakátů a jiných tiskovin. Na ustavující schůzi městského zastupitelstva uplatnily strany živnostenská, lidová, národně demokratická a fašistická nárok na prvního náměstka, kterým byl zvolen dosavadní první náměstek J. Kovář. Zbýlých 18 zastupitelů zvolilo 14 hlasy starostou Josefa Palečka (lékař, sociální demokrat) a druhým náměstkem Josefa Jiráskaa (účetní, sociální demokrat).⁶¹ Po necelých třech letech úřadování se vzdal ze zdravotních důvodů své funkce starosta J. Paleček a novým starostou byl zvolen Roman Košťál (tovární zřízenec, soc. demokrat), prvním náměstkem Antonín Hanyk (strojník, soc. demokrat) a druhým náměstkem Jan Kovář (účetní, lidovec). Volba starosty a náměstků byla opět poněkud zdoluhavá, především z důvodu nepřijetí funkce, do které byl příslušný zastupitel zvolen. Za tímto faktem mohl stát buď politický podtext anebo neochota vykonávat náročnou avšak minimálně placenou funkci. Ani nový starosta nebyl z volby příliš nadšený, když prohlásil: „volbu starosty z příkazu strany přijímám“.⁶²

Poslední předválečné volby do městského zastupitelstva proběhly v červnu 1938. Ve volbách velmi těsně zvítězili sociální demokraté následování národními socialisty. Při rozdělování mandátů však národní socialisti získali o jednoho zastupitele více v důsledku sdružování volebních skupin pro výpočet mandátů. Žádná ze skupin neuplatnila nárok na

⁶⁰ *Pamětní kniha města Hronova I (1914-1928)*, s. 303-314.

⁶¹ *Pamětní kniha města Hronova II (1929-1936)*, s. 160-167, 176-177.

⁶² *Pamětní kniha města Hronova II (1929-1936)*, s. 339-342.

prvního nebo druhého náměstka, a proto volba starosty a jeho náměstků proběhla všemi zastupiteli. Starostou byl zvolen v druhém kole Josef Jirásek (prokurista, národní socialista), prvním náměstkem Karel Kejklíček (spolumajitel gumovky, živnostenská strana), druhým náměstkem pak Jan Kovář (účetní, lidovec).⁶³

Tabulka č. 14 Volby do obecního zastupitelstva v Hronově mezi válkami

volební skupina/rok voleb	1919		1923		1927*		1931**		1938***	
	hlasy	mand.	hlasy	mand.	hlasy	mand.	hlasy	mand.	hlasy	mand.
sociální demokraté	787	11	515	7	727	9	802	10	668	8
národní socialisté	599	9	301	5	283	3	392	4	692	7
živnostenská strana	431	6	531	7	510	6	449	5	485	6
lidovci	237	3	406	6	382	5	432	5	359	4
sdužení průmyslníků (nep.)	70	1	114	1	120	1	113	1	79	1
komunisté			171	2	193	2	257	3	216	2
národní demokraté			164	2	142	2	141	1	141	2
Národní strana práce					139	2				
republikáni (agrárníci)					48	0			61	0
fašisté							66	1	31	0
celkem (platné hlasy)	2 124	30	2 202	30	2 544	30	2 652	30	2 732	
celkem voličů	2 434		2 479		2 807		2 886		3 021	
odevzdané hlasy	2 136									

Pozn.: * pro rozdělování mandátů ve volbách 1927 sdružily své kandidátky sociální demokraté s národními socialisty a komunisty a živnostenská strana s lidovci, národními demokraty a agrárníky,

** pro rozdělování mandátů ve volbách 1931 sdružili své kandidátky sociální demokraté s národními socialisty a živnostenci s lidovci, národními demokraty a fašisty,

*** pro rozdělování mandátů ve volbách 1938 sdružili své kandidátky lidovci se sdruženými průmyslníky, živnostenská strana s agrárníky, národní sjednocení s fašisty a sociální demokraté s komunisty. Národní demokraté jako Národní sjednocení.

Zdroj: *Pamětní kniha města Hronova I (1914-1928)*, s. 99-102, 173-175, 303-314; *Pamětní kniha města Hronova II (1929-1936)*, s. 160-162; *Pamětní kniha města Hronova III (1936-1945)*, s. 120-125.

⁶³ *Pamětní kniha města Hronova III (1936-1945)*, s. 120-125.

Podrobný přehled o volebních skupinách, počtu voličů, počtu získaných hlasů a mandátů v letech 1919 – 1938 podává výše uvedená tabulka. Všechny prvorepublikové volby do obecního zastupitelstva proběhly v řádných termínech a žádné z volebních období nebylo zkráceno (neproběhly žádné předčasné volby), ani prodlouženo (např. odvolání proti výsledku voleb).

V období německé okupace nebylo zastupitelstvo města zvolené občany v roce 1938 jako celek rozpuštěno. Během protektorátu však došlo k radikálním zvenčí vynuceným změnám v jeho složení. První změnou byla rezignace prvního náměstka K. Kejklíčka (5. srpna 1941), který byl předsedou spolku legionářů. Na jeho místo byl zvolen Josef Schuster (živnostenská strana). Další změnou byla vynucená rezignace na post zastupitele i starosty Josefa Jiráska (31. března 1942), který byl následně zatčen a internován v koncentračním táboře, ze kterého se vrátil 6. června 1945. Starostou byl zvolen dosavadní první náměstek J. Schuster, jenž úřadoval až do konce druhé světové války a ustavení revolučního národního výboru. Na místo prvního náměstka byl zvolen dosavadní druhý náměstek J. Kovář, na místo druhého náměstka byl dosazen Němec Karl Suschtinetz (jmenovaný člen zastupitelstva, nebyl zvolen v roce 1938).⁶⁴

Politické dění a sociální život na Hronovsku v závěrečné fázi druhé světové války i po ní reflektovalo celonárodní trendy. Dne 5. května 1945 se ujal moci již dříve ustavený revoluční národní výbor. Předsedou byl zvolen Bohumil Šindler (ředitel měšťanské školy chlapecké, sociální demokrat), prvním místopředsedou J. Kejklíček, jenž na obdobnou funkci v srpnu 1941 rezignoval a druhým místopředsedou byl zvolen Vladimír Meisner (elektrotechnik, komunist).⁶⁵ Pouze tři členové revolučního národního výboru byly členy posledního předválečného zastupitelstva vzešlého z voleb v roce 1938 (J. Kejklíček, B. Světlík a J. Vavera). Dne 22. května 1945 zvolilo plénum NV do tzv. užšího výboru po dvou členech čtyř politických stran (Národní socialisté, komunisté, lidovci a soc. demokraté) a dva odborníky. Později došlo k reorganizaci, když každá politická strana navrhla šest členů a šest odborníků mělo být navrženo dodatečně. Užší výbor MNV v této hektické době zasedal každý den a širší výbor dvakrát týdně. Dne 4. června 1946 rezignoval na funkci předsedy B. Šindler a o 14 dní později se této funkce ujal bývalý starosta J. Jirásek.⁶⁶

⁶⁴ *Pamětní kniha města Hronova III (1936-1945)*, s. 244, 262.

⁶⁵ *Tamtéž*, s. 330, 331.

⁶⁶ *Tamtéž*, s. 346-348.

Podle výsledků voleb do Ústavodárného národního shromáždění konaných 26. května 1946 se řídilo i zastoupení stran v místním národním výboru. Komunistická strana, která v Hronově velmi těsně zvítězila, a národní socialisté získali v Hronově po 10 členech, lidovci a sociální demokraté po pěti. Podrobné výsledky těchto voleb jsou patrné z níže uvedené tabulky č. 4. Předsedou MNV byl zvolen již zmiňovaný komunist Vladimír Meisner (volen komunisty, lidovci a soc. demokraty). Prvního náměstka si volila strana národně socialistická sama. Byl vybrán Josef Jirásek (starosta Hronova od června 1938 do března 1942, poté vězněn v koncentračním táboře a předseda MNV od června 1945 do května 1946). K volbě druhého náměstka se opět sdružili komunisté, lidovci a soc. demokraté – zvolen Zbyněk Pražák (učitel, soc. demokrat).⁶⁷ Pět členů MNV mělo zkušenosti s prací v předválečném zastupitelstvu z roku 1938. Byl to samozřejmě bývalý starosta J. Jirásek, soc. demokrat J. Souček, národní socialisté J. Vavera a F. Kejklíček (členové revolučního národního výboru) a lidovec J. Kovář.

Tabulka č. 15 Volby do ústavodárného Národního shromáždění v Hronově

politická strana	hlasy Hronov		přepočteno na mandáty v MNV
	absolutně	v %	
Komunistická strana Čs.	875	32,2	10
Čs. strana lidová	503	18,5	5
Čs. sociální demokracie	469	17,2	5
Čs. str. národně socialistická	855	31,4	10
prázdné lístky	18	0,7	-
celkem	2 720	100,0	30
dohromady voličů	2 950		
odvolilo	2 731		

Zdroj: *Pamětní kniha města Hronova IV (1946-1968)*, s. 18-19.

⁶⁷ *Pamětní kniha města Hronova IV (1946-1968)*, s. 18-19.

Dne 28. února 1948 byl občanům Hronova představen čerstvě ustavený Městský akční výbor obrozené Národní fronty. K zásadním změnám došlo ve složení MNV, jehož 12 členů odvolal okresní akční výbor v Náchodě a bylo zrušeno čestné občanství dr. Jana Šrámka a naopak zástupci MNV odevzdali diplom čestného občanství K. Gottwaldovi.⁶⁸

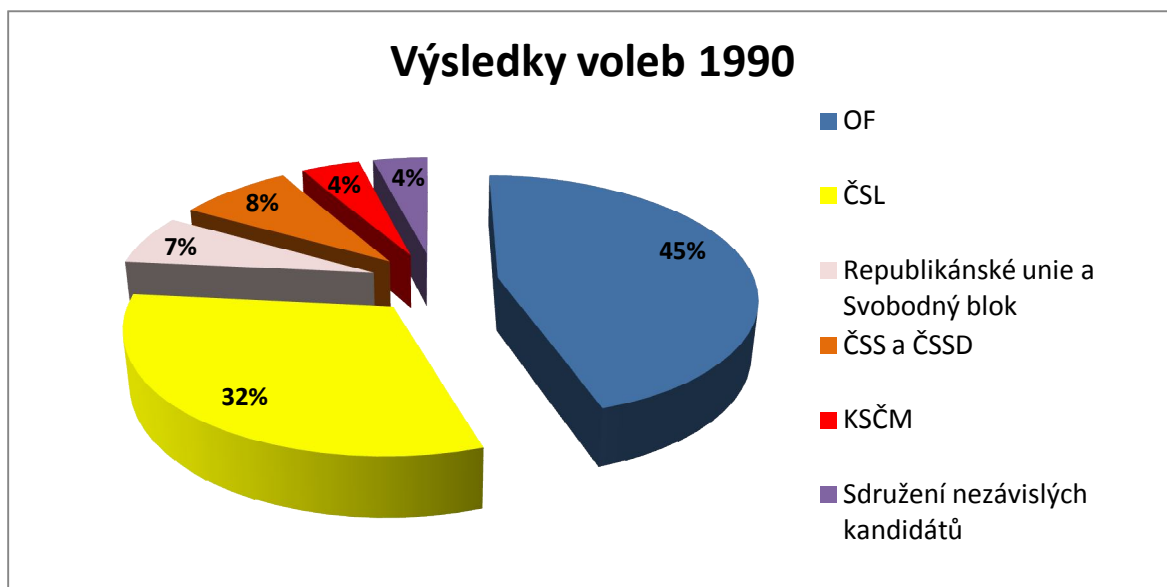
⁶⁸ *Pamětní kniha města Hronova IV (1946-1968)*, s. 90-92.

7 KOMUNÁLNÍ VOLBY V HRONOVĚ 1990 – 2010

7.1 Volby 1990

Podle Hladkého (1999) proběhlo v Hronově již několik dní po událostech 17. listopadu roku 1989 několik demonstrací odmítající vládu KSČ. Následovně došlo ke vzniku místního orgánu Občanského fóra, do jehož čela se postavil Ing. Miroslav Houšťek, který později vykonával funkci starosty města. V prvních svobodných komunálních volbách, konaných 24. listopadu 1990, přesvědčivě zvítězilo Občanské fórum následované Československou stranou lidovou, koalicí Republikánské unie a Svobodných demokratů, koalicí Československé strany socialistické a ČSSD a jeden mandát připadl také KSČM a Sdružení nezávislých kandidátů. Celkem bylo zvoleno 27 zastupitelů. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva byl na doporučení zmocněnce za OF Ing. Františka Klapala zvolen v tajné volbě starostou Ing. Miroslav Houšťek, který obdržel 16 hlasů. Za ČSL kandidoval na funkci starosty Jiří Genrt, který získal 11 hlasů. Po stažení kandidáta OF (Boris Ekrť) byl zástupcem starosty zvolen Adolf Jandáček navržený ČSL.

Graf č. 1 Výsledky komunálních voleb 1990

Zdroj: Kronika města Hronov 1990, vlastní zpracování

Tabulka č. 16 Výsledky komunálních voleb 1990

název	přepočtené % platných hlasů	počet získaných mandátů
Občanské fórum	44,3	12
Československá strana lidová	31,2	9
Koalice Republikánské unie a Svobodný blok	6,6	2
Koalice Československé strany socialistické a ČSSD	8,2	2
KSČM	4,3	1
Sdružení nezávislých kandidátů	4,0	1

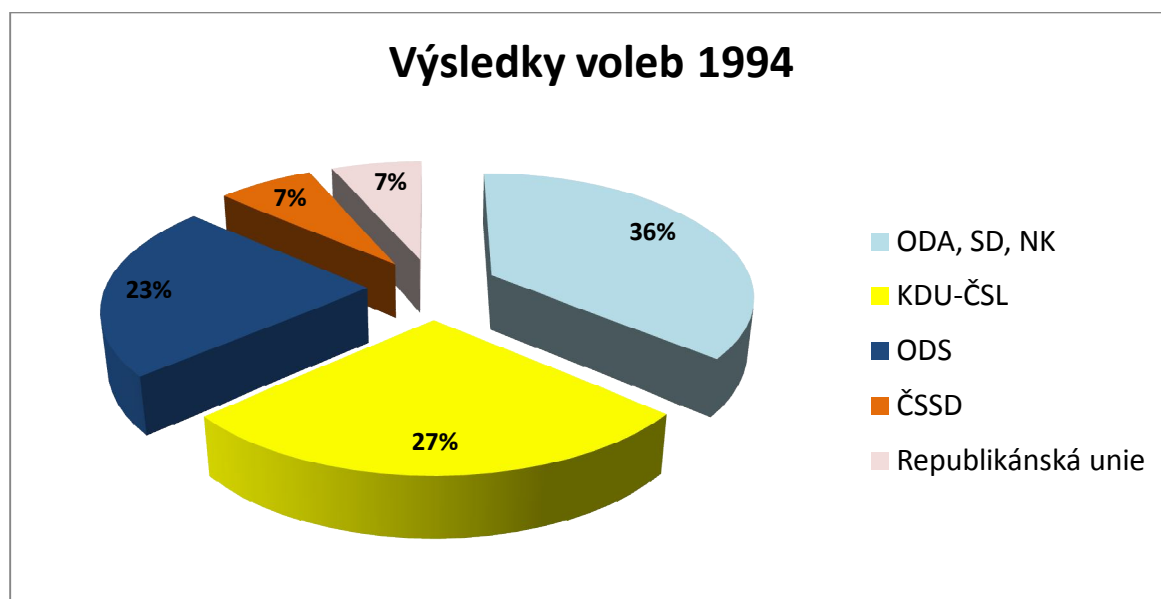
Zdroj: Kronika města Hronov 1990, vlastní zpracování

7.2 Volby 1994

V druhých polistopadových komunálních volbách konaných 18. a 19. listopadu sestavilo kandidátní listinu pět politických stran či sdružení. Na jejich kandidátkách se představilo celkem 79 kandidátů, kteří bojovali o přízeň voličů. V souladu s celostátním vývojem došlo i v Hronově k rozdělení OF na ODS a Občanské hnutí (v roce 1993 transformace ve stranu Svobodných demokratů). V Hronově sestavilo kandidátní listinu pět politických stran či sdružení. Kromě parlamentních stran sestavilo kandidátní listinu Sdružení ODA, Svobodných demokratů – Občanské hnutí a nezávislých kandidátů. Naopak KSČM se v těchto volbách kandidátku sestavit nepodařilo, což v Hronově zůstalo pravidlem i pro další komunální volby. Výjimkou byl pouze rok 2002, kdy KSČM sice sestavila kandidátní listinu, ale v zastupitelstvu nezískala ani jeden mandát. Další významnou změnou bylo snížení celkového počtu zastupitelů z 27 na 21. V těchto komunálních volbách bylo 65,8 % kandidátů bez politické příslušnosti k navrhujícím politickým subjektům, v absolutní hodnotě se jednalo o 52 kandidátů bez politické příslušnosti. Nejmenší podíl kandidátů bez politické příslušnosti bylo na kandidátce KDU-ČSL a ODS. První jmenovaná strana měla na své kandidátce 12 členů z celkového počtu 21 kandidátů, ODS pak 8 členů z 20. Naopak nejvyšší podíl kandidátů bez politické příslušnosti byl logicky u Sdružení ODA, SD (OH) a nezávislých, kde byli pouze 3 kandidáti, kteří byli členy hnutí Svobodných demokratů. Ve volbách zvítězilo Sdružení ODA, SD (OH) a NK se ziskem 36,11 % hlasů zajišťujících 8 mandátů v zastupitelstvu obce. S počtem šesti mandátů se umístila druhá KDU-ČSL následovaná ODS s 5 mandáty.

Po jednom mandátu získala i ČSSD a Republikánská unie. V 21-členném zastupitelstvu zasedlo 14 kandidátů bez politické příslušnosti. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva byl v tajné volbě téměř jednomyslně zvolen starostou M. Houštek, člen SD (OH) a místostarostou J. Hubka (bez politické příslušnosti na kandidátce ODS). Volba městské rady proběhla aklamací tj. veřejným hlasováním a byli zvoleni J. Horinová (BEZPP, ODA, SD a NK), O. Líbalová (BEZPP, KDU-ČSL), A. Jandáček (KDU-ČSL), F. Hubka (BEZPP, ODA, SD a NK) a J. Šťavík (BEZPP, ODS).

Graf č. 2 Výsledky komunálních voleb 1994

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 17 Výsledky komunálních voleb 1994 a volební účast

volební účast v %			
ČR	Východočeský kraj	okres Náchod	Hronov
62,26	69,45	66,57	66,35

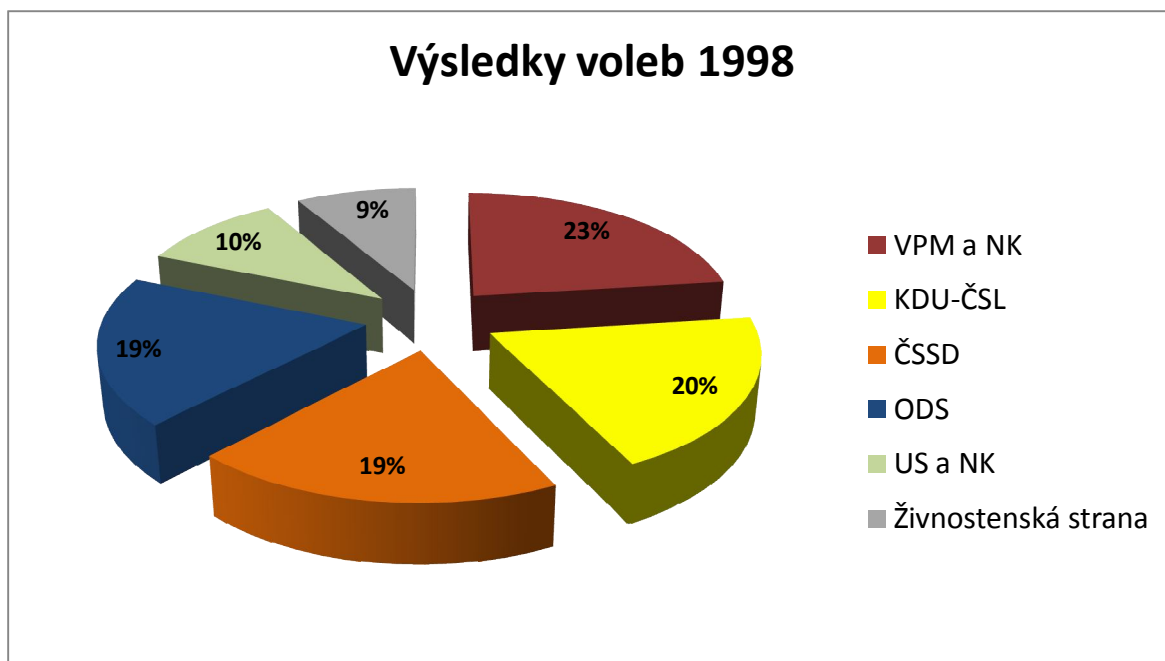
název	počet kandidátů	přepočtené % platných hlasů	počet získaných mandátů
Sdružení ODA, SD, NK	21	36,11	8
KDU-ČSL	21	27,48	6
ODS	20	22,82	5
ČSSD	7	6,98	1
Republikánská unie	10	6,61	1

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

7.3 Volby 1998

O zastupitelské posty se ve třetích polistopadových volbách konaných 13. a 14. listopadu ucházelo 125 kandidátů, což je nárůst o 46 kandidátů oproti předchozím komunálním volbám. Tito kandidáti byli sdruženi tentokrát do šesti politických uskupení, která s výjimkou ODS zcela zaplnila své kandidátky a využila maximální možný počet 21 kandidátů na kandidátní listině. Kromě ODS, ČSSD a KDU-ČSL sestavila kandidátku nová politická uskupení Sdružení politické strany Volba pro město a nezávislých kandidátů, Sdružení Unie svobody a nezávislých kandidátů a Živnostenská strana. Bez politické příslušnosti bylo na všech kandidátních listinách 93 osob, tj. 74,4 % kandidátů, což je skoro 10 % nárůst oproti minulým volbám. Nejnižší počet kandidátů bez politické příslušnosti bylo opět na kandidátce KDU-ČSL, jejímž členem bylo 12 z 21 kandidátů. Po sedmi stranících měly kandidátky ODS a ČSSD. Naopak na kandidátní listině Živnostenské strany a VPM byl pouze jeden příslušník dané strany. Zde je nutné podotknout, že jediným straníkem na kandidátce VPM byl dosavadní starosta M. Houštek, který velmi těsně svůj mandát neobhájil a do nově zvoleného zastupitelstva se tak vůbec nedostal! První a zároveň i poslední celkové volební vítězství si připsalo seskupení VPM a nezávislých kandidátů se ziskem 22,96 % hlasů, které získalo 5 mandátů. Dalším „vítězem“ voleb se stala ČSSD, jež získala o tři mandáty více než v roce 1994. Naopak dva mandáty oproti minulým volbám shodně ztratila ODS i KDU-ČSL. Na pátém a šestém místě se ziskem dvou míst v zastupitelstvu se umístilo Sdružení US a NK a Živnostenská strana. V tomto volebním období zasedlo v zastupitelstvu celkem 16 členů bez politické příslušnosti. Na post starosty města byli navrženi dva kandidáti, H. Nedvěďová (ODS) a M. Novotný (bez politické příslušnosti na kandidátce ČSSD). V tajné volbě byla zvolena starostkou H. Nedvěďová, pro kterou hlasovalo 12 z 21 zastupitelů. V tajné volbě byl rovněž zvolen místostarosta J. Jankovič (BEZPP, VPM a NK). Na rozdíl od roku 1994 proběhl výběr členů rady města v tajném hlasování. Byli zvoleni O. Líbalová (BEZPP, KDU-ČSL), P. Topolnickýj (NK), M. Ječmínek (BEZPP, ŽS), J. Hubka (BEZPP, ODS) a A. Klikarová (BEZPP, VPM a NK). Podrobnější výsledky včetně volební účasti jsou uvedeny v následující tabulce.

Graf č. 3 Výsledky komunálních voleb 1998

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 18 Výsledky komunálních voleb 1998 a volební účast

volební účast v %			
ČR	Královéhradecký kraj	okres Náchod	Hronov
46,74	52,27	53,30	55,09

název	počet kandidátů	přepočtené % platných hlasů	počet získaných mandátů
Sdružení VPM, NK	21	22,96	5
KDU-ČSL	21	19,80	4
ČSSD	21	19,41	4
ODS	20	19,11	4
Sdružení US, NK	21	10,14	2
Živnostenská strana	21	8,57	2

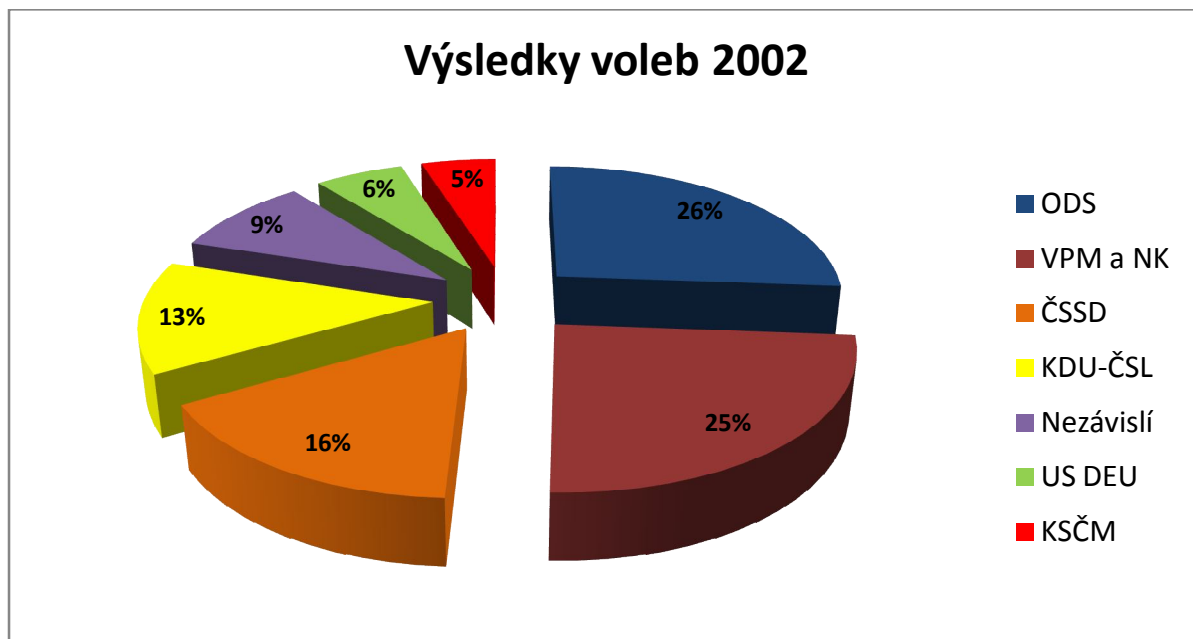
Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

7.4 Volby 2002

V komunálních volbách v roce 2002 se představilo 137 kandidátů a sedm politických stran či sdružení. Již tradiční ODS, ČSSD, KDU-ČSL a Sdružení VPM a NK doplnili Nezávislí, US DEU a po delší odmlce sestavili kandidátní listinu také komunisté.

Ze 137 kandidujících bylo bez politické příslušnosti celkem 101 kandidátů, tj. 73,7 % osob. V porovnání s minulými volbami se tento poměr nijak zásadně nezměnil, stejně tak jako zastoupení straníků na kandidátkách jednotlivých stran. Nejvyšší podíl členů na kandidátní listině měla opět KDU-ČSL (14 z 21), KSČM (6 z 11), ODS (8 z 21) a poté ČSSD (6 členů z 21). Naopak pouze jednoho straníka prezentovaly kandidátky US DEU a Sdružení VPM a NK, které velmi těsně neobhájilo absolutní vítězství z minulých voleb. I přes tento neúspěch získalo sdružení o jeden mandát v zastupitelstvu města víc než v roce 2002. Své první volební vítězství získala ODS, která posílila o dva mandáty. Naopak KDU-ČSL i ČSSD jeden mandát ztratily. Na funkci starosty města navrhly dvě strany s nejvyšším počtem získaných mandátů své zástupce. Za ODS dosavadní starostku H. Nedvědovou a za Sdružení VPM a NK M. Hejduka (BEZPP na kandidátce Sdružení VPM a NK). V tajné volbě byla zvolena opět H. Nedvědová, místostarostou pak A. Hurdálek (KDU-ČSL). V radě města kromě starosty a místostarosty zasednuli M. Novotný (BEZPP, ČSSD), M. Riedel, J. Šťavík (oba BEZPP, ODS), P. Topolnickýj a L. Polej (oba NK).

Graf č. 4 Výsledky komunálních voleb 2002

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 19 Výsledky komunálních voleb 2002 a volební účast

volební účast v %			
ČR	Královéhradecký kraj	okres Náchod	Hronov
45,53	50,71	51,48	55,77

název	počet kandidátů	přepočtené % platných hlasů	počet získaných mandátů
ODS	21	26,83	6
Sdružení VPM, NK	21	25,01	6
ČSSD	21	16,47	3
KDU-ČSL	21	13,47	3
Nezávislí	21	9,53	2
US DEU	21	6,01	1
KSČM	11	5,06	0

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Dále je nutné uvést, že v závěru volebního období 2002 – 2006 představila Rada města záměr prodeje některých budov ve vlastnictví města. Jednalo se o objekt čp. 580 a 600 (budova bývalé spořitelny) a další bytové domy a o objekt čp. 377, ve kterém sídlí městské zdravotnické středisko. Tento záměr podnítl u občanů města bouřlivou diskusi a kritiku. Podobně na tento záměr reagovali někteří zastupitelé. Starostka města odůvodnila záměr prodeje objektu bývalé spořitelny a dalších bytových domů nedostatkem finančních prostředků na opravy a nerentabilitou provozu těchto budov při výši regulovaného nájemného. Odpůrci prodeje z řad občanů i zastupitelů argumentovali tím, že město špatně hospodaří s finančními prostředky, které získalo z pronájmu uvedených nemovitostí, tj. že tyto prostředky nebyly primárně určeny na opravy a zlepšení technického stavu těchto budov a byly použity na dotování jiných aktivit. Z tohoto důvodu byly budovy v téměř havarijním stavu, který vyžadoval v době oznámení záměru prodeje několika miliónovou investici. Do kritiky Rady města se zapojili i stávající nájemníci jmenovaných bytových jednotek, kteří se obávali skokového nárůstu výše nájemného. Na zasedání městského zastupitelstva dne 26. 4. 2006 proběhla velice ostrá diskuse mezi občany, odpůrci prodeje z řad zastupitelů a těmi zastupiteli, kteří naopak prodej podporovali. I přesto zastupitelstvo města schválilo prodej budovy čp. 580 a 600 a dalších bytových domů 12 hlasy z 18 přítomných. Dalším významným objektem ve vlastnictví města byla již zmiňovaná budova čp. 377 – zdravotní středisko. Rada města také doporučila prodej této budovy

z analogických důvodů jako prodej bytových domů. Mezi kritiky tohoto záměru se kromě občanů a některých zastupitelů zařadila většina lékařů působících v tomto objektu. Společně argumentovali tím, že město by mělo zajišťovat pro své občany odpovídající lékařské služby, tak aby občané nemuseli nikam dojíždět. Na zasedání zastupitelstva dne 6. 9. 2006 však na rozdíl od prodeje budovy bývalé spořitelny nebyl záměr prodeje zdravotního střediska schválen, když pro prodej hlasovalo 8 zastupitelů, naopak proti prodeji bylo shodně 8 zastupitelů a další 3 se zdrželi hlasování.

7.5 Volby 2006

V těchto komunálních volbách se představil rekordní počet 147 kandidátů, jelikož všem sedmi politickým stranám či sdružením se podařilo zcela naplnit své kandidátní listiny. Kromě zavedených politických stran a sdružení se o přízeň voličů ucházelo nové politické seskupení s celostátní působností – Sdružení pol. strany SNK Evropsští demokraté a nezávislých kandidátů. Parciální změny proběhly u Sdružení pol. strany Unie svobody a Demokratické unie, které sice kandidovalo již v minulých volbách, ale nyní část své kandidátní listiny obsadilo nezávislými kandidáty „Pro Hronov“ a také u Sdružení VPM a NK, které změnilo svůj název na Sdružení politické strany Volba pro město a nezávislých kandidátů „Rozvoj města“. Ze 147 kandidátů bylo bez politické příslušnosti celkem 122 osob, tj. 83 % kandidujících, což činí desetiprocentní nárůst oproti minulým komunálním volbám. Z údajů za předchozí období je tedy patrné, že se jedná o dlouhodobý trend na lokální politické úrovni v Hronově. V roce 1994 bylo bez politické příslušnosti necelých 66 % kandidátů. Nejvyšší podíl členů na kandidátce měly opět KDU-ČSL, ČSSD a ODS. Naopak bez jediného příslušníka navrhuující politické strany se obešla kandidátní listina SNK ED a NK. Po jednom příslušníku strany měly US DEU a NK „Pro Hronov“ a VPM a NK „Rozvoj města“, kde tím jediným kandidátem s politickou příslušností byl již téměř osmdesátiletý bývalý starosta M. Houštěk, který se po volebním neúspěchu z roku 1998 do zastupitelstva již nedostal.

Své druhé volební vítězství si připsala se ziskem 34,34 % hlasů a 8 mandátů ODS, která však i přes výrazné vítězství nezískala nadpoloviční většinu. Jednání o vytvoření koalice se zúčastnili zástupci všech politických uskupení s výjimkou KDU-ČSL, jejíž zástupci nebyli k jednání vůbec přizváni, ačkoli v minulém volebním období byla tato

strana koaličním partnerem ODS! Podle vyjádření H. Nedvědové⁶⁹, která vedla jednání o vytvoření koalice, bylo důvodů hned několik. Prvním důvodem byla nepřijatelnost O. Líbalové (BEZPP, KDU-ČSL) pro ODS a ostatní potencionální koaliční partnery, a dále pak nespokojenost s prací bývalého místostarosty A. Hurdálka (KDU-ČSL) ve funkčním období 2002 – 2006. Došlo tedy k vytvoření široké koalice a spojení ODS, ČSSD, SNK ED, Nezávislých a Sdružení VPM a NK „Rozvoj města“, jehož členové v minulém volebním období velmi ostře kritizovali vedení města (ODS) v zásadních otázkách (prodej městského majetku, organizace a financování kultury a sportu, investice). Tím došlo k zainteresování co největšího počtu subjektů a zapojení bývalé opozice, která tak podle slov Nedvědové „dostala šanci předvést, co umí“. V opozici pro nadcházející volební období tak zůstala pouze osamocená KDU-ČSL. Koaliční dohoda se projevila již při volbě starosty města, kdy jediným kandidátem na starostu byla H. Nedvědová, která v tajné volbě získala 18 hlasů a stala se tak potřetí starostkou města. Místostarostou pro další volební období byl zvolen J. Thér (BEZPP, ODS). Povolební uspořádání se projevilo také ve složení městské rady, kam byli zvoleni K. Jára a P. Málek (oba BEZPP, VPM), P. Mihola (BEZPP, SNK ED), P. Topolnickýj (NEZ) a J. Třešňáková (BEZPP, ČSSD).

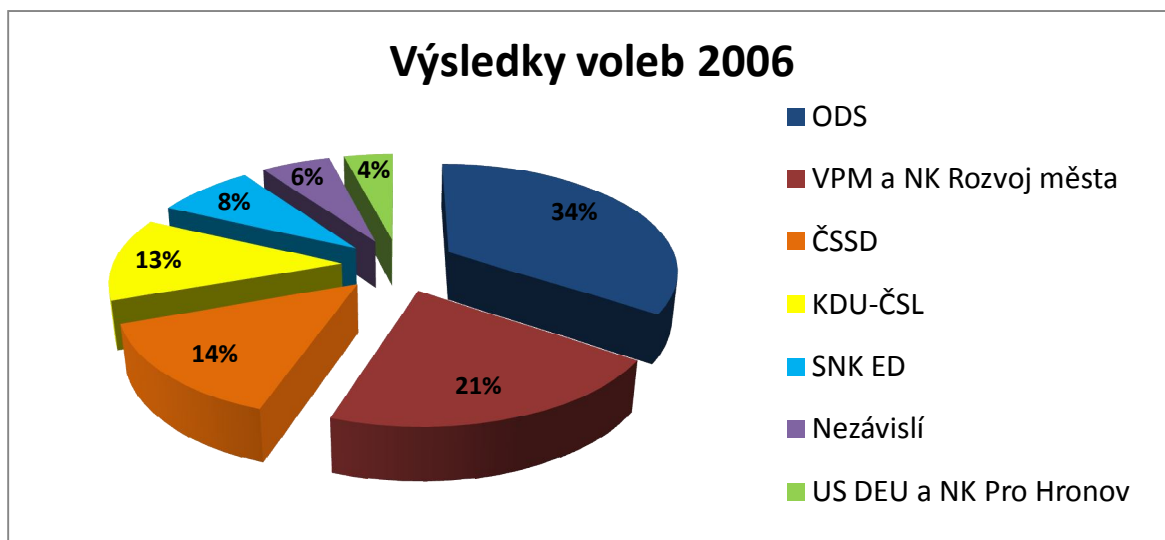
V tomto volebním období došlo také k závažnému konfliktu mezi jednotlivými koaličními partnery, jelikož vedení města znovu avizovalo již jednou zamítnutý záměr prodeje budovy čp. 377, ve které sídlí zdravotní středisko.⁷⁰ Bouřlivé jednání zastupitelstva města proběhlo dne 27. 2. 2008 v předsálí Sálu Josefa Čapka. Odbor majetku města vypracoval a předložil podrobnou analýzu výše zmíněné budovy (obsazenost, technický stav, prodejní cena) s doporučením prodeje z důvodu nutných investic ve výše nejméně 1 mil. Kč. Proti tomu se postavili jak lékaři, tak někteří zastupitelé za VPM a NK „Rozvoj města“ a SNK ED a US DEU. Tato skupina argumentovala tím, že v letech 2004 – 2007 byly vynaloženy minoritní částky na údržbu střediska a zisk z nájemného nebyl reinvestován zpět do objektu a že jiná města naopak zdravotní střediska podporují a budují (např. Meziměstí, Náchod, Jičín), protože chtějí mít vliv na poskytování zdravotních služeb svým občanům. Na rozdíl od hlasování v září 2006 byl záměr prodeje zdravotního

⁶⁹ Zpracováno na základě rozhovoru se starostkou města H. N. (ODS) ze září 2013

⁷⁰ Zpracováno na základě rozhovorů se zastupiteli města J. Š. (VPM), O. L. (KDU-ČSL) a starostkou města H. N. (ODS) ze září 2013, dále Zápis ZM č. 1/2008 a Volební noviny č. 2/2006 Sdružení VPM a NK "ROZVOJ MĚSTA"

střediska zastupitelstvem odsouhlasen. Pro prodej se vyjádřilo 13 zastupitelů, 5 prodej odmítlo a jeden zastupitel se zdržel hlasování.

Graf č. 5 Výsledky komunálních voleb 2006

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 20 Výsledky komunálních voleb 2006 a volební účast

volební účast v %			
ČR	Královéhradecký kraj	okres Náchod	Hronov
46,32	50,01	49,17	49,39

název	počet kandidátů	přepočtené % platných hlasů	počet získaných mandátů
ODS	21	34,34	8
Sdružení VPM,NK "ROZVOJ MĚSTA"	21	20,91	5
ČSSD	21	14,26	3
KDU-ČSL	21	12,40	3
Sdružení SNK ED	21	8,17	1
Nezávislí	21	5,78	1
Sdružení US DEU a NK pro Hronov	21	4,09	0

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

7.6 Volby 2010

V doposud posledních komunálních volbách konaných ve dnech 15. a 16. října 2010 se představilo občanům 7 politických stran či sdružení. Kromě tradičních politických uskupení působících v Hronově kandidátní listinu sestavily také dvě nové strany s celorepublikovou působností, a to TOP 09 a Věci veřejné. Na kandidátkách se o přízeň voličů ucházelo 129 osob. Došlo tak k mírnému poklesu pasivní volební účasti oproti volbám v roce 2006, kdy se představil rekordní počet 147 kandidátů. Ze 129 kandidátů bylo 102 kandidátů bez politické příslušnosti, tj. bezmála 80 % osob. V porovnání s minulými volbami se tento údaj nijak dramaticky nezměnil (2006 – 83% kandidátů BEZPP). Strany s absolutně nejvyšším počtem straníků na kandidátce byly již tradičně ODS (8 z 21), KDU-ČSL (7 z 20) a ČSSD (6 z 21), avšak nováček na hronovské politické scéně Věci veřejné měl na kandidátní listině 3 členy strany ze 4 kandidujících. Naopak na kandidátce VPM a NK „Rozvoj města“ nebyl ani jeden příslušník této strany.

7.6.1 Politické subjekty v komunálních volbách 2010 a analýza jejich volebních programů

Tradičním a významným účastníkem voleb do městského zastupitelstva a zároveň i jejich posledním vítězem, je **ODS**. Lídrem její kandidátky byla Hana Nedvědová (44 let), starostka města od roku 1998 a dlouholetá členka ODS. Kandidátní listina pro komunální volby 2010 byla sestavena s velkým předstihem a podle sdělení starostky města není problém obsadit všechna místa, protože v Hronově stále bydlí mnoho pravicově smýšlejících občanů. Proces sestavování kandidátní listiny probíhá v několika krocích. Nejdříve dostávají místo členové místního sdružení ODS a poté jsou osloveni další potencionální kandidáti z řad nečlenů. Výběr kandidátů je pečlivý a systematický, s cílem získat kvalitní spektrum osobností (lékaři, učitelé, místní podnikatelé apod.) s důrazem na věkové složení kandidátky. Věkový průměr všech kandidátů ODS v roce 2010 činil 45 let, což je o tři roky méně než průměrný věk všech kandidátů pro toto volební období. Pouze jeden kandidát byl starší 60 a ekonomicky neaktivní – důchodce. Se všemi budoucími kandidáty probíhá osobní jednání a po dosažení maximálního počtu je místní radou ODS

(výkonný orgán místního sdružení) určeno pořadí kandidátů na kandidátní listině. Ta poté prochází schvalovacím procesem v MS ODS Hronov a pak v oblastní radě ODS Náchod.

Volební kampaň probíhala formou plakátů a informačních letáků. Součástí této kampaně byl i volební zpravodaj – Volební noviny ODS, kde byl podrobně a přehledně představen volební program pro nadcházející volební období a uvedeno shrnutí plnění volebního programu z roku 2006. Pro lepší orientaci v programu jsou konkrétní opatření rozdělena do pěti oblastí nazvaných „Odpovědné město“, „Chytré město“, „Bezpečné město“, „Zdravé město“ a „Přívětivé město“. Stěžejními body volebního programu jsou vyrovnaný rozpočet města a snaha o maximální získávání dotací (státních i z EU), rozvoj vzdělání a opravy školských zařízení, rozvoj cestovního ruchu a rozšíření přeshraniční spolupráce s partnerskými městy, podpora volnočasových aktivit pro občany všech věkových kategorií tj. úprava sportovišť, dětských hřišť, parku A. Jiráska a podpora kultury a místních sdružení a spolků. Dále pak opravy místních komunikací, chodníků, mostů a veřejného osvětlení, zvýšení počtu strážníků městské policie, realizace kanalizace ve Zbečnicku a zachování stávající výše daně z nemovitosti a individuálních plateb za svoz komunálního odpadu a vybudování sběrného dvora. Volební kampaň stála přibližně 20 000 Kč a byla financována z vlastních finančních prostředků kandidátů a sponzorských darů.⁷¹

Dalším výrazným a tradičním aktérem lokálního politického života je **Sdružení politické strany Volba pro město a nezávislých kandidátů „Rozvoj města“**. Lídrem kandidátky se pro toto volební období stal Jan Šnajdr (31, BEZPP), učitel jazyků na SŠ. Zároveň se tak stal nejmladším volebním lídrem politického subjektu v Hronově v období 1998 – 2010. Ani tento subjekt neměl problém se sestavením kandidátní listiny, dokonce podle slov svého lídra bylo několik nezávislých kandidátů po vzájemné dohodě mezi oběma subjekty a těmito kandidáty přesunuto na kandidátku TOP 09. Tyto dva politické subjekty na hronovské lokální politické scéně spolupracují z důvodu vzájemné ideové blízkosti a snahy v prosazování podobných cílů. Tato spolupráce vznikla během působení P. Miholy (v období 2006 – 2010 BEZPP – SNK ED, v období 2010 – 2014 BEZPP na kandidátce TOP 09) a K. Járy a P. Málka (oba BEZPP, VPM a NK „Rozvoj města“) v letech 2006 – 2010 v Radě města. Proces sestavování kandidátní listiny probíhá vždy přibližně půl roku před termínem voleb a volební kampaň probíhá podobně jako u ODS výlepem plakátů a tiskem volebních novin na vlastní náklady, které činily 15 000 Kč.

⁷¹ Zpracováno dle rozhovoru se starostkou města H. N. (ODS) ze září 2013, dále Volební noviny ODS

Na rozdíl od volebního programu ODS není volební program VPM a NK „Rozvoj města“ rozčleněn do okruhů, ale jednotlivá opatření jsou seřazena podle priority od nejvýznamnějších až po úkoly okrajové. Stěžejním bodem volebního programu je přeložka silnice II/303 – obchvat centra města, která se nachází ve stadiu příprav. VPM směřuje kritiku na vedení města, že nedostatečně spolupracuje s investorem stavby Správou a údržbou silnic královéhradeckého kraje a neinformuje o aktuálním stavu občany města (ODS tento bod do svého volebního programu pro období 2010 – 2014 nezařadila). Dalšími klíčovými body programu jsou podpora bydlení (výstavba bytových domů a nákup pozemků pro rodinné domy) a úprava a rekonstrukce pozemních komunikací a chodníků. VPM nezapomíná ve svém programu ani na okrajové části obce, které by měly být více rozvíjeny než doposud. Program také zdůrazňuje nutnost podpory malých sportovních oddílů, což je jedno z ožehavých témat na hronovské lokální politické scéně. Podle lídra VPM dochází ze strany vedení města k protěžování nejpočetnějších sportovních oddílů při rozdělování finanční podpory (zejména fotbalového a hokejového klubu) na úkor těch, které mají menší členskou základnu, za účelem získání voličských hlasů⁷².

Ani pro **KDU-ČSL** není podle jejího předsedy a dlouholetého volebního lídra Antonína Hurdálka problém obsadit všechna místa na kandidátní listině. Důležitým hlediskem pro výběr kandidátů u KDU-ČSL je jejich postoj ke křesťanskému pohledu na život a jejich morální integrita. Volební kampaň této strany se nijak neliší od kampaní ostatních lokálních politických subjektů. Strana se před volbami prezentuje plakáty s kandidátní listinou na veřejných prostranstvích a skládačkou obsahující volební program a stručný popis kandidátů. Volební kampaň je financována z vlastních zdrojů a největší část byla v roce 2010 pokryta výtěžkem z plesu pořádaného místním sdružením KDU-ČSL Hronov.⁷³ Podle volebního programu by chtěla strana ve volebním období 2010 - 2014 prosazovat různá opatření v oblasti školství a kultury, výstavby a investic, tělovýchovy a sportu, životního prostředí, v oblasti bezpečnosti a sociální oblasti. V první zmiňované oblasti se jedná o podporu všech společenských a kulturních akcí směřujících k rozvoji duchovních hodnot a zlepšení sociálních vztahů a o podporu akcí pro děti a mládež. Dále je nutné věnovat pozornost údržbě všech školských zařízení ale i drobných historických

⁷² Zpracováno dle rozhovoru se zastupitelem města J. Š. (VPM) ze září 2013, dále Volební noviny č.1/2010 Sdružení VPM a NK "ROZVOJ MĚSTA"

⁷³ Zpracováno dle rozhovoru se zastupitelkou města O. L. (KDU-ČSL) ze září 2013 a dle písemného sdělení zastupitele města A. H. (KDU-ČSL) z února 2014

památek. V oblasti výstavby a investic je primární postupně realizovat opravy místních komunikací a chodníků a vybudování dalších parkovacích míst v centru města. V oblasti sportu by KDU-ČSL zvýhodnila sportovní oddíly, které pracují s mládeží. V oblasti životního prostředí by mělo město zajistit pro své občany služby sběrného dvora a získat prostředky na dobudování kanalizace ve Velkém Dřevíči a Rokytínku. Větší bezpečnost občanů by měl zajistit nově instalovaný kamerový systém a instalace stacionárního radaru na měření rychlosti automobilů na průjezdu městem. V oblasti sociálních služeb je strana spokojena se stávajícím stavem, a proto navrhuje zachovat tento stav i do budoucnosti.⁷⁴

Parlamentní strana **ČSSD** má od roku 1990 i lokální zastoupení v Hronově. Lídrem kandidátky byla v posledním volebním období Helena Kudelová (46 let, speciální pedagožka, místopředsedkyně ČSSD Hronov), která se však z první pozice na kandidátní listině do zastupitelstva vůbec nedostala. Podle sdělení členky Rady města a předsedkyně místní organizace ČSSD Věry Řehůrkové je pro stranu problém zcela zaplnit všechna místa na kandidátní listině. Jako hlavní důvod udává silnou pozici ODS ve městě, neochotu politické participace občanů v lokální politice a fakt, že lidé nechtějí být spojováni s jakoukoliv politickou stranou. Proces sestavování kandidátky probíhá vždy od počátku roku až do data uzávěrky. Strana se snaží oslovit a získat kandidáty z řad známých osobností města, kteří nejsou členy strany, tak aby využila maximálního počtu 21 kandidátů. Volební kampaň je financována z prostředků ČSSD a zaměřuje se na tisk a výlep volebních plakátů a prezentaci volebního programu v místním periodiku „U nás“. Hronovská ČSSD také spolupracuje s místními organizacemi v okolních městech. Cena volební kampaně nepřesáhla 10 000 Kč. Volební program je podobně jako u ODS a KDU-ČSL rozdělen do několika oblastí, avšak v programu ČSSD mají některé body vyšší prioritu. V první oblasti „Radnice - služba pro občany“ je touto prioritou kontrola transparentnosti hospodaření města včetně dodržování zásad výběrových řízení. V oblasti bezpečnosti a ochrany majetku chce ČSSD dosáhnout zvýšení bezpečnosti ve městě kontrolou činnosti Městské policie a podporou organizací, které pracují s bezprizorní mládeží. Třetí prioritou spadající do oblasti dopravy a životního prostředí je oprava parku A. Jiráska. V této oblasti také ČSSD podporuje realizaci obchvatu města. Poslední prioritou je podpora vzdělávání a výchovy zahrnující dokončení modernizace škol a školských zařízení. V oblasti sociální politiky zmiňuje volební program nutnost

⁷⁴ Program KDU-ČSL pro volby do zastupitelstva Města Hronova na období 2010 – 2014

vybudování bytových jednotek pro zdravotně postižené občany a zřízení krizových sociálních bytů pro občany ve složité životní situaci.⁷⁵

Dalším politickým subjektem, kterému se podařilo sestavit kandidátní listinu, je parlamentní strana **TOP 09**. Strana nemá v Hronově své místní sdružení a spadá do působnosti regionální organizace č. 523 v Náchodě, jejímž předsedou je Aleš Cabicar, který je zároveň i předsedou krajské organizace. Volebním lídrem v Hronově byl ustaven Bohuslav Voborník (člen strany TOP 09), který se však do zastupitelstva města nedostal. Podle sdělení zastupitele P. Miholy nebylo úplné zaplnění kandidátní listiny zrovna jednoduché a samotný proces sestavování začal přibližně pět měsíců před volbami. Na kandidátní listině byli pouze dva členové strany, zbytek tvořili sympatizanti. Hlavním kritériem pro jejich výběr bylo pravicové smýšlení a ochota a čas pracovat v případě zvolení v zastupitelstvu města. Volební kampaň TOP 09 byla v porovnání s ostatními politickými subjekty nejrozsáhlejší. Kromě výlepu plakátů, prezentace kandidátky v místním tisku a tisku volebního programu byla kampaň podpořena příjezdem Leoše Hegera, bývalého ředitele FN Hradec Králové a pozdějšího ministra zdravotnictví. Na tomto setkání mohli občané Hronova diskutovat jak s lokálními kandidáty, tak i dalšími představiteli strany včetně L. Hegera. Pro děti byly připraveny různé doprovodné akce a hry. Kampaň byla financována z dobrovolných příspěvků kandidátů. Programová východiska TOP 09 jsou strukturována do čtyř hlavních bodů, které vycházejí z programových principů a tezí strany a aplikují je na lokální podmínky. V oblasti ekonomiky je kladen důraz na efektivní hospodaření obce, na nutnost vytváření co nejpříznivějších podmínek pro místní podniky, podnikatele a živnostníky a maximální využití dostupných státních a evropských dotací a grantů. V oblasti samosprávy požaduje TOP 09 vybudování kamerového systému ve městě a zefektivnění práce Městské policie. Dále upozorňuje na fakt, že úředník je placen z daní občanů a tudíž by měl s občany jednat korektně, vlídně a odborně. Další oblastí je oblast kultury, sportu a cestovního ruchu. Zde je prioritou aktivní podpora organizací a sportovních klubů, které pracují s mládeží, což by mělo vést ke snížení delikvence a vandalismu u této skupiny. Dále TOP 09 kritizuje fungování měsíčníku Hronovské listy „U nás“, jehož vydavatelem je MěÚ Hronov. TOP 09 postrádá možnost reakce občanů na aktuální problémy ve městě a konstruktivní kritiky radnice a úředníků města. V posledním bodě se programová východiska zaměřují

⁷⁵ Zpracováno dle rozhovoru se zastupitelkou města V. Ř. (ČSSD) ze září 2013, dále Volební prográmeček MO ČSSD Hronov

na oblast životního prostředí a dopravy, kde zmiňují problematiku parkování v centru města a problematiku obchvatu, který se však v současné hospodářské situaci ČR jeví jako nerealizovatelný.⁷⁶

Tabulka č. 21 Analýza základních bodů volebních programů pro komunální volby 2010

	ODS	VPM	KDU- ČSL	ČSSD	TOP 09
Podpora rozvoje volnočasových aktivit mládeže	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Podpora sportovních oddílů	ANO ²	ANO ¹	ANO	ANO	ANO
Rozšíření parkovacích míst v centru města	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Podpora společenských a kulturních akcí	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Transparentní hospodaření města	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
Opravy školských budov	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Opravy a rekonstrukce místních komunikací a chodníků	ANO	ANO	ANO	NE	NE
Realizace obchvatu města	³	ANO	NE	ANO	³
Zlepšení fungování Městské policie	ANO	NE	NE	ANO	ANO
Realizace sběrného dvora	ANO	ANO	ANO	NE	NE
Instalace kamerového systému	NE	ANO	ANO	NE	ANO
Přeshraniční spolupráce a podpora cestovního ruchu	ANO	NE	NE	ANO	ANO
Maximální využití evropských dotací	ANO	NE	NE	NE	ANO
Realizace kanalizace (Velký Dřevíč, Zbečnick, Rokytník)	ANO	NE	ANO	NE	NE
Instalace stacionárního radaru	NE	ANO	ANO	NE	NE
Podpora bytové výstavby	ANO	ANO	NE	NE	NE

¹především velikostně menší sportovní oddíly s mládeží

²především ty oddíly, které aktivně pracují

³pouze příprava realizace

Zdroj: volební programy jednotlivých subjektů, vlastní zpracování

⁷⁶ Zpracováno dle rozhovoru se zastupitelkou města V. B. (TOP 09) ze září 2013 a dle písemného sdělení zastupitele města P. M. (TOP 09) z února 2012, dále Programová východiska TOP 09 pro komunální volby 2010 v Hronově

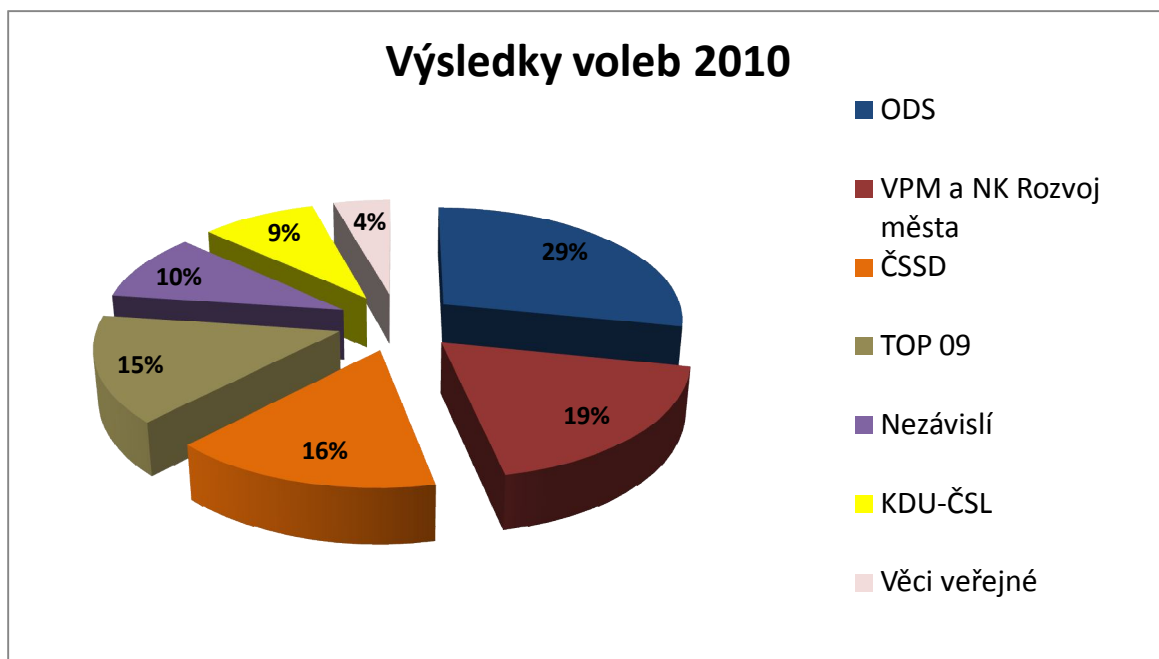
Komparací dostupných volebních programů bylo zjištěno, že výše uvedené politické subjekty kandidující v komunálních volbách 2010 zahrnuly mezi hlavní body velmi podobná témata. Podporu napříč lokálním politickým spektrem získala opatření vedoucí k rozvoji volnočasových aktivit pro mládež, které by měly vést ke snížení delikvence a vandalismu u této skupiny. Dále se strany shodly na nutnosti rozšíření parkovacích míst v centru města (především ulice Dvorská a Knáhlova), podpoře místních sportovních oddílů a pořádání společenských a kulturních akcí ve městě (např. festival Jiráskův Hronov). Téměř jednomyslně se strany staví také k dokončení oprav školských budov a zařízení a k nutnosti transparentního hospodaření města. Naopak realizace obchvatu je tématem, které některé volební strany ze svého programu na volební období 2010 – 2014 vyškrtly, protože považují jeho výstavbu v nejbližších letech za nereálnou. Důvodem je nepříznivá ekonomická situace ČR a stav legislativy neusnadňující výkup pozemků nutných pro stavbu. I když tento bod v programu ODS a TOP 09 chybí, strany avizují ochotu spolupráce s budoucím investorem a tvorbu právních a technických podmínek, tak aby mohla být realizace obchvatu spuštěna ihned, jakmile se zlepší hospodářská situace země a legislativa v oblasti výkupů pozemků pro dopravní infrastrukturu. Velkou podporu má i realizace sběrného dvora, instalace kamerového systému v centru města a podpora přeshraniční spolupráce s Polskem a rozvoj cestovního ruchu včetně propagace Hronova.

7.6.2 Výsledky voleb 2010 a povolební vyjednávání

Hronov je rozdělen do osmi volebních okrsků. V prozatím posledních komunálních volbách odevzdalo svůj hlas celkem 2 630 voličů z 5 223 oprávněných (50,37 %). Přesvědčivým vítězem voleb se již po třetí v řadě stala ODS s 29,38 % se ziskem 7 mandátů v zastupitelstvu, což znamenalo ztrátu jednoho mandátu oproti roku 2006. Podobně jako v roce 2006 a 2002 skončilo na druhém místě sdružení VPM a NK „Rozvoj města“, které volilo 19,26 % voličů a tím zajistili sdružení 4 mandáty (-1 mandát). Shodný počet tří mandátů získala tradiční ČSSD (16,20 %), ale i nováček na hronovské politické scéně TOP 09 (15,50 %). Pátý nejvyšší počet hlasů získali Nezávislí (10 %), kteří si tak o jeden mandát polepšili. Naopak nejhorší volební výsledek od počátku sledovaného období zaznamenala KDU-ČSL s 9,21 % hlasů a ziskem dvou mandátů (-1 mandát). Na posledním

místě zůstal další nováček na celostátní i hronovské politické scéně Věci veřejné, kterým zisk 4,57 % hlasů nezajistil ani jeden mandát v zastupitelstvu města. Celkové výsledky posledních komunálních voleb a pořadí zvolených zastupitelů sumarizuje následující graf a tabulky.

Graf č. 6 Výsledky komunálních voleb 2010

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 22 Výsledky komunálních voleb 2010 a volební účast

volební účast v %			
ČR	Královéhradecký kraj	okres Náchod	Hronov
48,48	51,64	49,94	50,37

název	počet kandidátů	přepočtené % platných hlasů	počet získaných mandátů
ODS	21	29,38	7
Sdružení VPM, NK "ROZVOJ MĚSTA"	21	19,26	4
ČSSD	21	16,20	3
TOP 09	21	15,50	3
Nezávislí	21	10,00	2
KDU-ČSL	20	9,21	2
Věci veřejné	4	4,57	0

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Tabulka č. 23 Zastupitelé zvolení v komunálních volbách 2010

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Navrhující strana	Politická příslušnost	Hlasy		Pořadí zvolení
				abs.	v %	
2	Thér Josef Mgr.	ODS	BEZPP	929	6,23	1
4	Strnad Tomáš MVDr.	ODS	ODS	877	5,88	2
1	Nedvědová Hana	ODS	ODS	871	5,84	3
8	Vít Jaroslav Ing.	ODS	BEZPP	811	5,44	4
17	Píčová Jana Mgr.	ODS	BEZPP	810	5,43	5
3	Maslikiewiczová Jana Mgr.	ODS	BEZPP	711	4,77	6
5	Hlušková Lenka Mgr.	ODS	BEZPP	662	4,44	7
5	Málek Petr Mgr.	VPM a NK	BEZPP	845	8,65	1
6	Jára Karel Ing.	VPM a NK	BEZPP	705	7,22	2
1	Šnajdr Jan Mgr.	VPM a NK	BEZPP	613	6,27	3
4	Andršová Ivana Ing.	VPM a NK	BEZPP	526	5,38	4
3	Jeništa Jaroslav Ing.	ČSSD	BEZPP	595	7,24	1
5	Kříž Jan MUDr.	ČSSD	BEZPP	559	6,80	2
2	Řehůrková Věra	ČSSD	ČSSD	506	6,16	3
2	Mihola Petr MUDr.	TOP 09	BEZPP	671	8,54	1
5	Bartošová Věra Mgr.	TOP 09	BEZPP	506	6,44	2
12	Horáková Lenka MUDr.	TOP 09	BEZPP	490	6,23	3
1	Topolnickýj Pavel	NEZ	BEZPP	470	9,27	1
5	Holman František	NEZ	BEZPP	357	7,04	2
1	Hurdálek Antonín	KDU-ČSL	KDU-ČSL	463	10,41	1
2	Líbalová Olga Mgr.	KDU-ČSL	BEZPP	363	8,16	2

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

První povolební setkání proběhlo hned druhý den po volbách, tj. v neděli 17. října 2010 v podvečer v zasedací místnosti MěÚ. Jednání svolala ODS jako vítězná strana. Schůzky se zúčastnili lídři a zvolení zastupitelé za jednotlivé kandidující subjekty. Schůzku vedla stávající starostka města Hana Nedvědová. Jednotlivé subjekty byly dotázány na jejich představu o povolebním uspořádání. První se vyjádřila vítězná ODS, která si nárokovala místo starosty i místostarosty. Ostatní zbylé subjekty sdělily své požadavky na zastoupení v radě města. Po dalších jednáních došlo k vytvoření koalice ODS, ČSSD, Nezávislých (13 hlasů v ZM). Ke koalici se ještě přidal A. Hurdálek (KDU-ČSL). Naopak podpořit koalici a její nároky na znovuzvolení H. Nedvědové starostkou odmítl druhý zastupitel zvolený za KDU-ČSL – O. Líbalová, která patří mezi nejostřejší

kritiky stávající starostky města. Zformovala se tak opozice mající k dispozici 8 hlasů v městském zastupitelstvu⁷⁷.

Volba starosty a místostarosty proběhla na ustavujícím zasedání zastupitelstva dne 10. listopadu tajnou volbou a na místo starostky byla 12 hlasy opět zvolena Hana Nedvědová (ODS). Místostarostou byl zvolen J. Thér (BEZPP, ODS), který byl sdružením VPM a NK „Rozvoj města“ a TOP 09 nominován na post starosty, avšak tuto nominaci odmítnul. Jeho protikandidátem na funkci místostarosty byl J. Šnajdr (BEZPP, VPM a NK „Rozvoj města“). Vzhledem k tomu, že ze zákona jsou členy RM také starosta a místostarosta, došlo k volbě zbývajících pěti členů. Za ODS byl nominován J. Vít, za ČSSD V. Řehůrková, A. Hurdálek (KDU-ČSL) a oba nezávislí P. Toplonickýj a F. Holman. Všichni nominovaní byli v tajné volbě zvoleni 13 hlasy, kterými disponovala nově vzniklá koalice. Sdružení VPM a NK „Rozvoj města“ místa v Radě města odmítlo, jelikož jejich dva zástupci byli jejími členy v minulém volebním období, ale ani ve spolupráci s P. Miholou (2006 BEZPP, SNK ED a 2010 BEZPP, TOP 09) se jim nepodařilo nic zásadního prosadit a vždy byli přehlasováni zbývajícími členy rady.⁷⁸

7.7 Politická participace občanů a souhrnný komentář k volbám

Velká většina autorů politologických textů⁷⁹ sdílí názor, že volební účast je významným ukazatelem politické participace občanů, nebo alespoň jeden z projevů podílení se na politickém životě. Samotná volební účast je ovlivněna různorodými faktory, mezi které patří především typ voleb. Volební účast v ČR má od 90. let minulého století převážně klesající tendenci, což se projevuje i u voleb komunálních, u kterých jsou však spolu s volbami do poslanecké sněmovny občané nejméně aktivní. Na druhém pólu jsou poté volby do Evropského parlamentu, krajských zastupitelstev a volby senátní, kdy často volební účast klesá hluboko pod hranici 30 %.

⁷⁷ Zpracováno dle rozhovorů se zastupiteli města J. Š. (VPM), V. B. (TOP 09) a O. L. (KDU-ČSL) ze září 2013

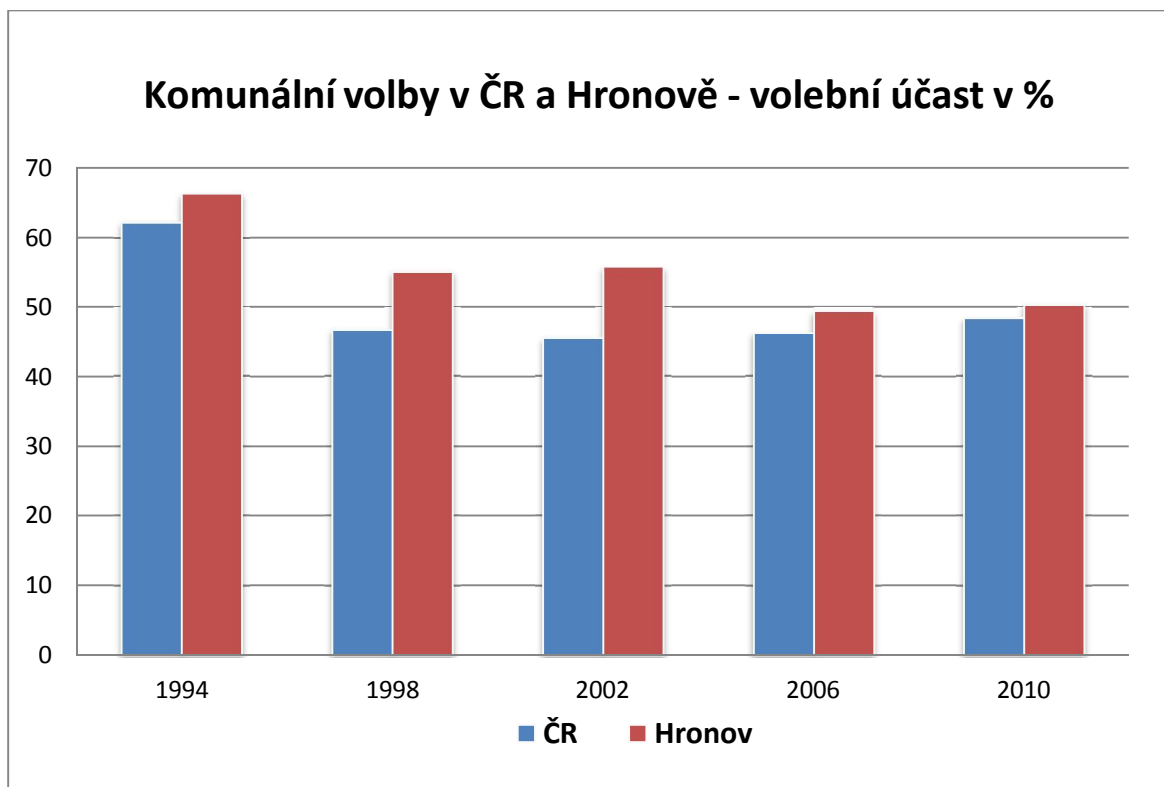
⁷⁸ <http://mestohronov.cz/usneseni-a-zapisy-zastupitelstva/clanek/zapis-ustavujiciho-zm-c-8-2010> ze dne 14. 3. 2014

⁷⁹ např. Balík, S. *Komunální politika Obce aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, s. 165.

Čmejrek, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008, s. 70.

Aktivní volební účast u voleb do městského zastupitelstva v Hronově se nijak výrazně neodlišuje od celorepublikového vývoje, což dokládá následující tabulka.

Graf č. 7 Srovnání volební účasti v komunálních volbách v ČR a Hronově v roce 2010

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Nejvyšší volební účast byla zaznamenána v roce 1994 jak v Hronově (66,4 %), tak i v celé ČR (62,3 %). Z výše uvedeného grafu je také patrné, že volební účast v Hronově je vždy o něco vyšší než celorepublikový průměr. Největší difference byla v letech 1998 a 2002, kdy k volebním urnám přišlo v Hronově o 10 procentních bodů více voličů než v ČR. V porovnání s dalšími velikostně příbuznými obcemi okresu Náchod (obce s 5000 – 9999 voliči) měl Hronov z těchto obcí druhou nejvyšší volební účast ve volbách v roce 2010. V komparaci s celokrajskou volební účastí byla volební účast v Hronově nepatrně vyšší v již zmiňovaných volbách v roce 1998 a 2002, jinak korespondovala s krajským průměrem. Na závěr lze tedy říci, že průměrná volební účast v komunálních volbách na území okresu Náchod i v samotném Hronově byla v celém sledovaném období 1994 – 2010 vždy vyšší než celorepublikový průměr.

Tabulka č. 24 Srovnání volební účasti v komunálních volbách 2010

oblast	počet voličů	volební účast v %
Broumov	6 360	43,24
Červený Kostelec	6 949	46,48
Česká Skalice	4 297	43,52
Hronov	5 223	50,37
Nové Město nad Metují	8 105	51,39
okres Náchod		49,94
Královéhradecký kraj		51,64
Česká republika		48,48

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

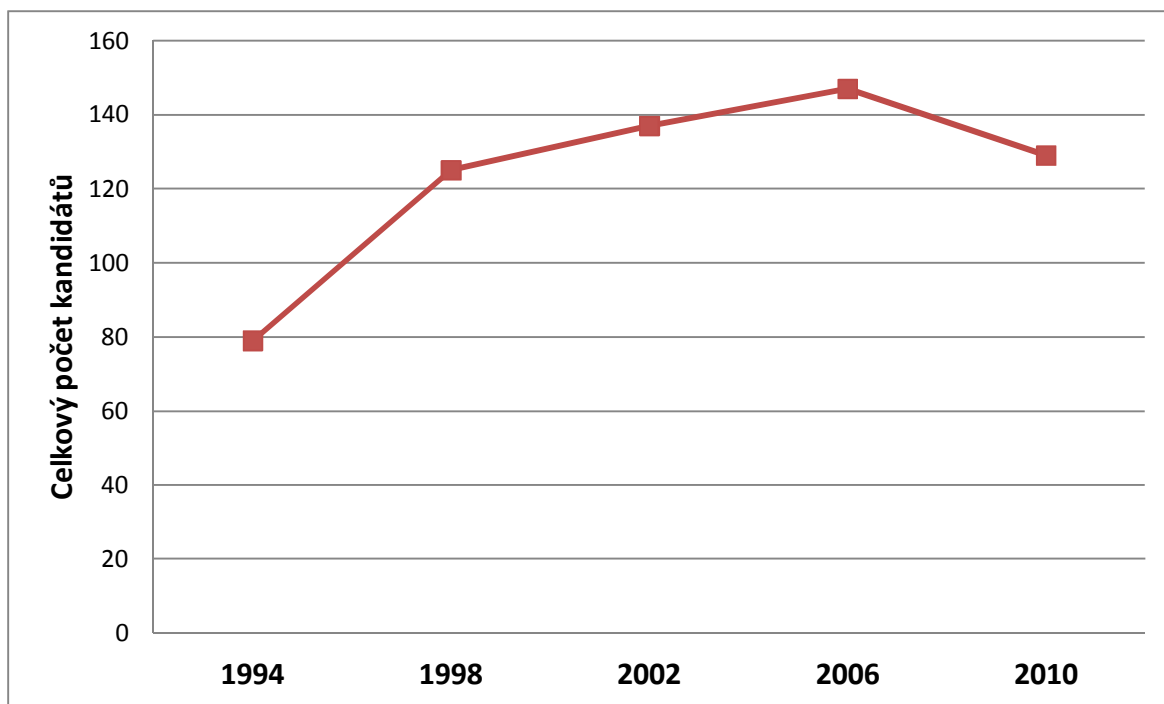
Tabulka č. 25 Srovnání volební účasti v komunálních volbách 1994 - 2010

Rok	ČR	HK kraj	okres NA	Hronov
2010	48,48	51,64	49,94	50,37
2006	46,32	50,01	49,17	49,39
2002	45,53	50,71	51,48	55,77
1998	46,74	52,27	53,3	55,09
1994	62,26	69,45	66,57	66,35

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Pasivní volební účast je vyjádřena počtem kandidujících osob, který v Hronově od roku 1994 postupně narůstal. Maximální počet kandidátů se představil v roce 2006, kdy se o místa v zastupitelstvu ucházelo 147 kandidátů. V tomto roce se všem sedmi politickým subjektům podařilo zcela naplnit kandidátní listiny. Ve volbách 2010 došlo k prvnímu poklesu v pasivní volební účasti, a to o 12 % na 129 kandidátů. Tento vývoj reflektuje i následující graf.

Graf č. 8 Vývoj počtu kandidátů v komunálních volbách Hronově v období 1994 – 2010

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

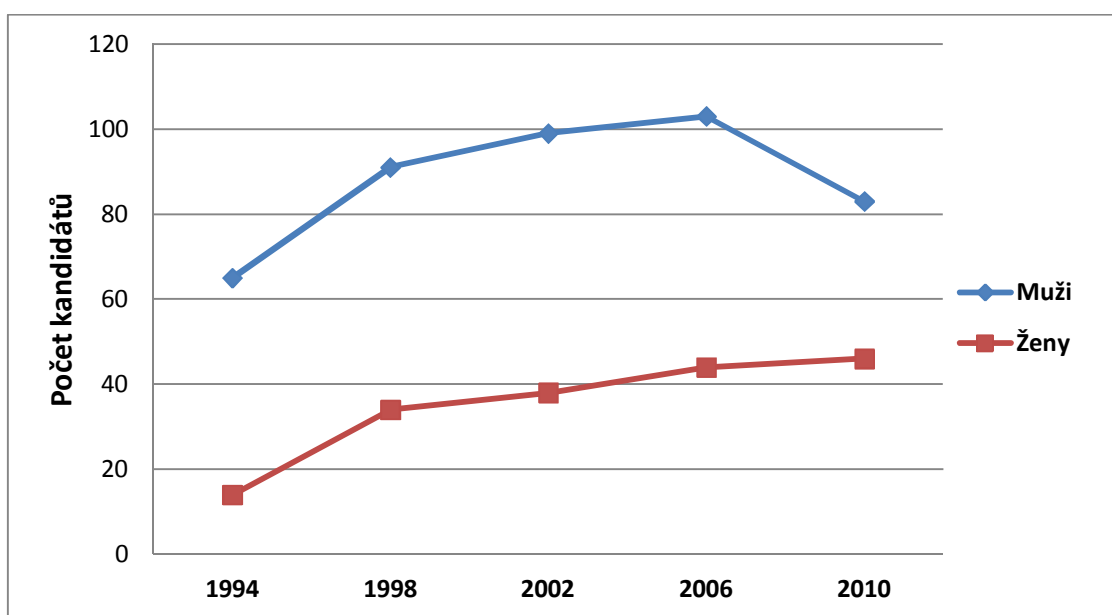
Od roku 1994 do roku 2010 se v lokální politice v Hronově angažovalo celkem 14 rozličných politických subjektů. Rekordním rokem v počtu kandidátů byl již zmiňovaný rok 2006, paradoxně však v těchto komunálních volbách odevzdal svůj hlas nejmenší počet voličů (49,39 %). Co se týče kandidatury žen, tak se v předmětném období na kandidátkách všech subjektů celkem představilo 176 zástupců tohoto pohlaví. Co je však zajímavé, počet žen kandidujících do zastupitelstva neustále stoupá, podobně jako v ostatních obcích okresu, tzn. ženy se stále více angažují v lokální politice. V roce 1994 tvořily ženy jen 17,7 % kandidátů. Ve volbách 2002 27,7 % a v roce 2010 dokonce 35,7 % kandidátů.

Tabulka č. 26 Podíl žen na celkovém počtu kandidátů v komunálních volbách 1994 - 2010

Rok	Hronov			okres Náchod
	kandidáti			kandidáti
	muži	ženy	ženy v %	ženy v %
2010	83	46	35,7	30
2006	103	44	29,9	29,5
2002	99	38	27,7	26,5
1998	91	34	27,2	25,6
1994	65	14	17,7	22,5

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Graf č. 9 Vývoj počtu kandidujících mužů a žen v komunálních volbách Hronově

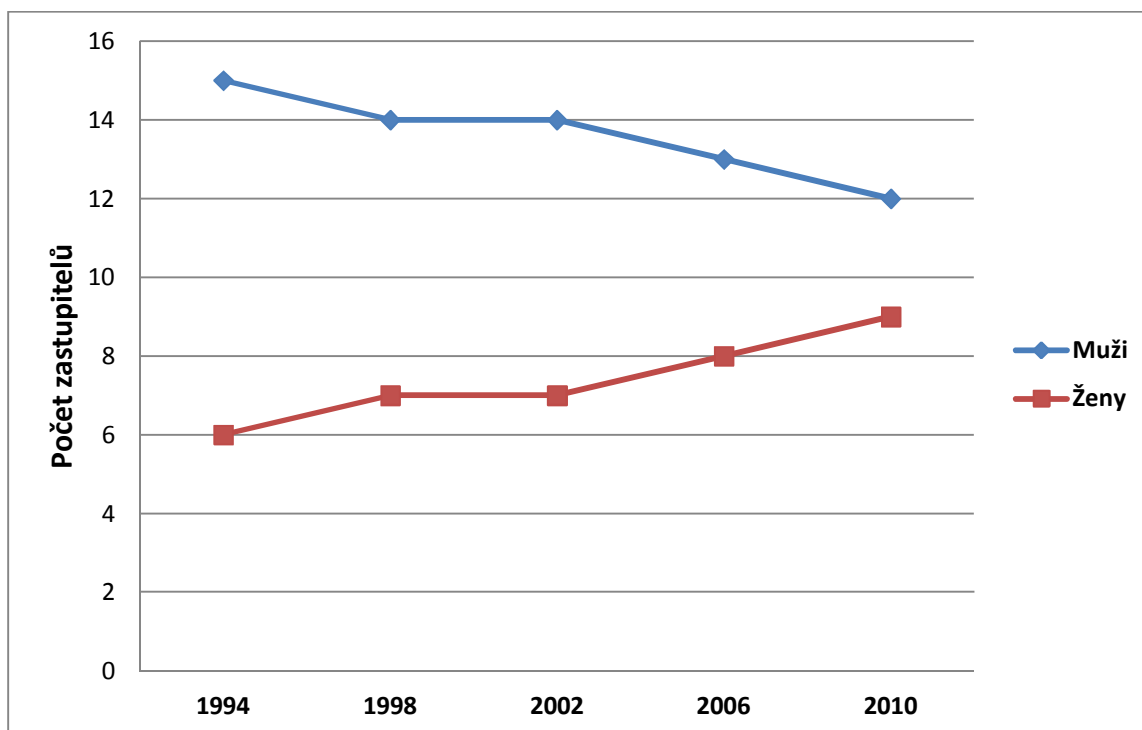
Podíl žen zvolených do zastupitelstva je však ještě výraznější. V porovnání s ostatními obcemi okresu Náchod je podíl žen v hronovském zastupitelstvu ve většině případů alespoň o 10 procentních bodů vyšší. V roce 1994 mělo zastupitelstvo 6 zastupitelek, tj. 28,6 %, v roce 2002 o jednu více (33,3 %) a v roce 2010 dokonce 8 zastupitelek (42,9 %).

Tabulka č. 27 Podíl žen v zastupitelstvech obcí v letech 1994 - 2010

Rok	Hronov			okres Náchod
	zastupitelé			zastupitelé
	muži	ženy	ženy v %	ženy v %
2010	12	9	42,9	28,3
2006	13	8	38,1	26,8
2002	14	7	33,3	21,9
1998	14	7	33,3	24,4
1994	15	6	28,6	20,6

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Graf č. 10 Vývoj počtu mužů a žen v zastupitelstvu města Hronov

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Průměrný věk kandidátů v celém sledovaném období osciluje okolo hodnoty 48 roků, pouze v roce 1998 se snížil na 45,4 let, kdy průměrný věk kandidátů US a NK činil 41,5 roku a kandidátů Živnostenské strany dokonce 36,3 roku. Průměrný věk kandidátů se nijak výrazně nediferencuje od průměrného věku zvolených zastupitelů. Nejmarkantnější rozdíl byl patrný ve volbách 2002 a 2006, kdy průměrný věk zvolených zastupitelů byl o necelých pět let nižší, než průměrný věk kandidátů.

Tabulka č. 28 Souhrnné srovnání komunálních voleb v Hronově 1994 - 2010

Rok	1994	1998	2002	2006	2010
kandidátní listiny	5	6	7	7	7
počet volených zastupitelů	21	21	21	21	21
- ženy (abs.)	6	7	7	8	9
- ženy (v %)	28,6	33,3	33,3	38,1	42,9
- BEZPP (abs.)	14	16	18	15	17
- BEZPP (v %)	66,6	76,2	85,7	71,4	80,9
průměrný věk zastupitelů	50	46	43,3	43,9	47,2
počet kandidátů	79	125	137	147	129
- ženy (abs.)	14	34	38	44	46
- ženy (v %)	17,7	27,2	27,7	29,9	35,7
- BEZPP (abs.)	52	93	101	122	102
- BEZPP (v %)	65,8	74,4	73,7	83	79,8
průměrný věk kandidátů	48,4	45,4	48,1	48	47,8
kandidáti/zastupitelé	3,8	5,9	6,5	7	6,1
volební účast (v %)	66,35	55,09	55,77	49,39	50,37

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Po již zmiňovaném rozštěpení OF v roce 1991 zvítězilo v komunálních volbách v Hronově v roce 1994 s velkým přehledem sdružení ODA, OH a nezávislých kandidátů, následováno KDU-ČSL, ODS, ČSSD a Republikánskou unií. Následující komunální volby v roce 1998 vyhrál nový politický subjekt Sdružení VPM a NK, těsně následované KDU-ČSL, ČSSD a ODS. Po dvou mandátech získali Unie svobody a Živnostenská strana. Další volby v roce 2002 měly dva favority, a to vítěznou ODS a sdružení VPM a NK „Rozvoj města“, kteří si rozdělili shodně po 6 mandátech. Další mandáty získaly opět KDU-ČSL, ČSSD, Nezávislí a US-DEU. Avšak nejpřesvědčivějšího vítězství dosáhla ODS až v komunálních volbách v letech 2006 a 2010, kdy získala 8 resp. 7 mandátů v zastupitelstvu. Na druhém místě se v těchto letech opět umístilo sdružení VPM a NK „Rozvoj města“ následováno ČSSD a KDU-ČSL. V posledních komunálních volbách 2010 se ještě mezi tyto dva politické subjekty vměstnala TOP 09.

Nejúspěšnějším politickým subjektem na hronovské lokální politické scéně je bezesporu strana **ODS**, která byla od roku 1998 velice silně spjata se starostkou H. Nedvědovou. Strana získala ve sledovaném období (1994 – 2010) v Hronově dohromady 31 mandátů v zastupitelstvu, stala se vítězem posledních čtyř komunálních

voleb a vždy obsadila funkci starosty města. Nezpochybnitelnou zásluhu na volebních úspěších strany a na úspěších povolebních vyjednávání má starostka H. Nedvědová, která vždy dokázala přesvědčit část politického spektra a sestavit fungující povolební koalici. Tato koalice vždy disponovala rozhodující většinou hlasů v městském zastupitelstvu, což umožňovalo prosazení veškerých důležitých záměrů.

Avšak pro budoucí komunální volby, které se budou konat v roce 2014, je velkým otazníkem umístění ODS, jelikož po vnitrostranických pŕůtkách v náchodské buňce ODS se rozhodla tuto stranu na počátku roku 2012 opustit její dlouholetá členka a zároveň starostka Hronova, již zmiňovaná Hana Nedvědová. Důvodem odchodu podle jejího vyjádření byl zcela odlišný názor na transformaci⁸⁰ akciové společnosti Vodovody a kanalizace Náchod ze smíšeného na provozovatelský model, který vyústil v její „zápis na černou listinu ODS“⁸¹. VaK Náchod je prosperující firma dodávající pitnou vodu většině obcí náchodského okresu s majetkovou účastí těchto obcí (města a obce vlastní skoro 90 % akcií společnosti). Nejvýznamnějším akcionářem je město Náchod a Nové Město nad Metují, které mají dohromady více než 50 % podíl. Město Hronov je majitelem 7,66 % akcií a je tak třetím nejvýznamnějším akcionářem VaKu⁸². Špičky náchodské buňky ODS v čele s poslankyní PSP ČR Z. Horníkovou tuto transformaci podpořily, kdežto hronovská ODS se postavila proti prodeji této firmy. Od té doby byla celá místní organizace postavena „mimo hru“ a její členové tak neměli šanci prorazit mezi delegáty stranického kongresu nebo na krajskou kandidátku, což vyústilo v odchod několika členů v čele s Nedvědovou ze strany.

Podle oficiálního prohlášení starostky bylo hlavním důvodem odchodu nekončící trestání za vlastní názory, iniciativu a vyžadování bezmezní poslušnosti poslankyni ODS Zdeňce Horníkové. Poslankyně Horníková toto narčení samozřejmě zcela odmítla a tvrdí, že odchod Nedvědové je reakcí na neúspěch při sestavování kandidátky pro podzimní krajské volby 2012. Nedvědová v prohlášení dále uvedla, že členové hronovské ODS

⁸⁰ většina vodárenských společností v ČR, fungovala podle tzv. smíšeného modelu (společnost vlastní i provozuje vodárenskou infrastrukturu), avšak některé z těchto společností přešly na tzv. model provozovatelský, kde si původní společnost ponechá pouze vodárenskou infrastrukturu a nemovitý provozní majetek, movitý provozní majetek (automobily, materiál apod.) odprodá nově vzniklé provozovatelské společnosti, která si zároveň od původní společnosti dlouhodobě pronajme vodárenskou infrastrukturu a nemovitý provozní majetek. Kupcem této nově vzniklé provozovatelské společnosti měla být v případě VaKu Náchod francouzská skupina Veolia (Veolia Water ČR, a.s.). Původní společnost zůstává pouze vlastníkem majetku, který pronajímá provozovatelské společnosti. Ta rozvádí a odvádí vodu a poskytuje další služby.

⁸¹ Zpracováno dle rozhovoru se starostkou města H. N. (ODS) ze září 2013

⁸² Výroční zpráva VaK Náchod, a.s. za rok 2012

nemohou hájit zájmy města v krajském zastupitelstvu a nemohou se stát delegáty kongresu ODS. To má být podle ní údajně trest za to, že se hronovská ODS postavila proti transformaci Vodovodů a kanalizací Náchod, a.s.. Hronovská starostka také tvrdí, že stranu ODS na Náchodsku v poslední době opouštějí schopní a pracovití lidé. "ODS opustil i bývalý senátor Petr Pakosta, a to ze stejných důvodů jako já. Říkal svůj názor, pořádal besedy, dovolil si veřejně vystoupit proti problematickému prodeji náchodského pivovaru," uvedla Nedvědová, která byla členkou ODS téměř 14 let.⁸³ Odchod Pakosty, který dříve s Horníkovou podnikal, mohl být také jeden z dalších impulzů, proč Nedvědová opustila stranu až na začátku roku 2012 a ne záhy po vypuknutí sporu o transformaci VaKu Náchod. Podle Pakosty a dalších bývalých členů náchodské ODS bylo největší chybou, že místní sdružení vedené poslankyní Horníkovou nedalo šanci kandidovat některým lidem, kteří byli u voličů velice oblíbeni.⁸⁴ Nicméně část bývalých členů ODS (Hronov, Náchod) vstoupila do nově vzniklého politického hnutí Patrioti, jehož je Nedvědová zakladatelkou a volebním lídrem. Toto hnutí s celokrajskou působností se poprvé představilo ve volbách do krajského zastupitelstva Královéhradeckého kraje v roce 2012 a získalo necelá 4 % hlasů. Hnutí pomáhal zakládat a podporoval také Pakosta⁸⁵ a jako volební motto si Nedvědová zvolila větu: „vybojovala jsem za Vás vodu“, čímž odkazuje na již zmíněný prodej Vaku Veolii. Místní sdružení ODS v Hronově má po odchodu Nedvědové 21 členů, kteří se scházejí většinou podle potřeby, minimálně však jednou za tři měsíce. V mezidobí se schází rada místního sdružení, která má včetně předsedy 9 členů.⁸⁶ Předsedou MS ODS Hronov byl po odchodu starostky zvolen Roman Toušek.

Druhým nejúspěšnějším subjektem je **Sdružení pol. strany Volba pro město a NK** (později NK „Rozvoj města“). To se zformovalo okolo osoby bývalého starosty M. Houšťka (starosta v letech 1990 až 1998) před komunálními volbami 1998, který byl známý snahou nabídnout voličům kandidáty nezávislé na politických stranách.⁸⁷ Byl přesvědčen, že v místní komunální politice mají lidé volit nezávislé spoluobčany, kteří

⁸³ <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/167339-starostka-hronova-po-letech-opustila-ods-ma-vyhrady-k-hornikove/> ze dne 14. 3. 2014

⁸⁴ http://hradec.idnes.cz/ods-v-nachode-je-velka-ostuda-hlasi-po-svem-odchodu-senator-pakosta-1dp-/hradec-zpravy.aspx?c=A120124_1721272_hradec-zpravy_mav ze dne 14. 3. 2014

⁸⁵ <http://pakosta.cz/article453.html> ze dne 14. 3. 2014

⁸⁶ Zpracováno dle písemného sdělení zastupitele města R. T. (ODS) z února 2014

⁸⁷ Volební noviny č. 1/2010 Volebního sdružení politické strany „Volba pro město“ a nezávislých kandidátů „Rozvoj města“

se osvědčili jako schopní organizátoři společenského života nebo spoluobčany, kteří dokázali odpovědně pracovat jako majitelé či manažeři v prosperujících podnicích. Kandidáti by měli být nezávislí na rozhodnutí politických stran a měli by se rozhodovat na základě svého svobodného uvážení. Tyto myšlenky představoval už jako představitel OF (1990) a později Strany svobodných demokratů – občanského hnutí (kandidatura společně s ODA a NK v roce 1994). V roce 1998 se M. Houštek stal z praktických důvodů členem strany Volba pro město, která byla založena z iniciativy občanů Hradce Králové a v jejímž čele stál tehdejší primátor M. Dvořák. Tato strana s regionální působností byla ustavena se záměrem umožnit nezávislým kandidátům, převážně starostům malých měst a obcí, kandidovat pod stranickou kandidátkou, čímž odpadla povinnost sbírání velkého množství podpisů na petici, kdyby tito lidé kandidovali jako nezávislí kandidáti.⁸⁸ Pro města s 3 tis. až 10 tis. obyvateli je citovaným zákonem stanovena, jako minimální potřebný počet podpisů pro nezávislého kandidáta, hranice 3 % a pro sdružení pak 7 % podpisů z počtu obyvatel obce, tj. v roce 2013 by to bylo 187 resp. 438 nutných podpisů. M. Houštek se velice aktivně spolupodílel na vedení sdružení i volebních kampaních až do voleb v roce 2006, kdy se stal ve věku 77 let zároveň i nejstarším kandidátem.

Relativně silnou a stabilní pozici má ve městě **KDU-ČSL**, která ve všech doposavad konaných komunálních volbách získala alespoň 3 mandáty s výjimkou voleb posledních, kdy obhájila pouze 2 mandáty. Volební výsledky této strany jsou do jisté míry postaveny na dvou nejdéle sloužících zastupitelích – Olze Líbalové (farářka Církve československé husitské, BEZPP) a Antonínovi Hurdálkovi, který je členem strany a předsedou MO KDU-ČSL Hronov. První jmenovaná byla poprvé zvolena hronovskou zastupitelkou v roce 1994. A. Hurdálek zasedá v zastupitelstvu města dokonce již od roku 1990 a je tak vůbec nejdéle sloužícím zastupitelem v historii Hronova. Strana má v Hronově v porovnání s ostatními politickými subjekty relativně vysoký počet členů, který kolísá okolo 40. Výbor místního sdružení se schází podle potřeby, nejméně však jednou za měsíc. Kromě toho se dvakrát do roka koná členská schůze, na kterou jsou kromě členů zváni všichni, kteří mají zájem o lokální veřejné dění.⁸⁹

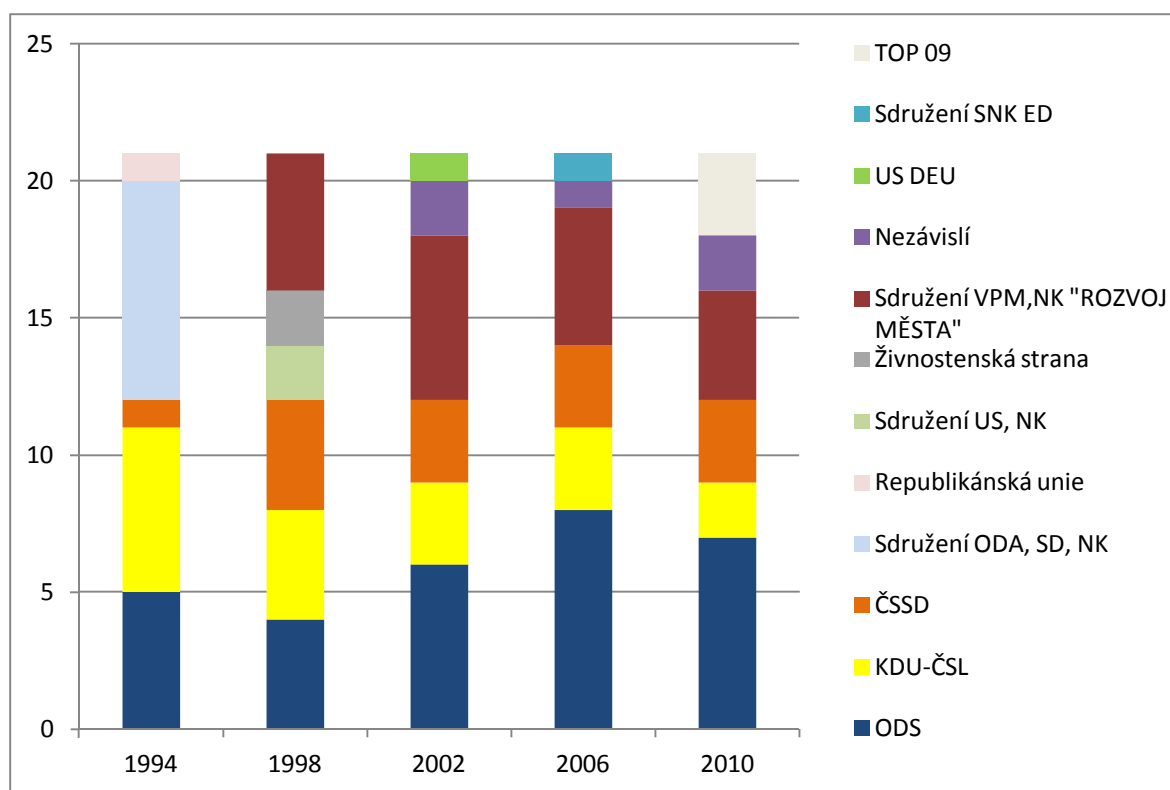
⁸⁸ § 21 odst. 4 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

⁸⁹ Zpracováno dle rozhovoru se zastupitelkou města O. L. (KDU-ČSL) ze září 2013

Další „stálíci“ na hronovské lokální politické scéně je **ČSSD**, jež od roku 1998 obsadila v zastupitelstvu vždy alespoň 3 mandáty. V současné době má místní organizace osm aktivních členů, kteří se scházejí přibližně 1 x za dva měsíce, sympatizanti strany pak pouze dvakrát do roka⁹⁰. Významnou osobností nejen hronovské ČSSD je Jana Třešnáková (lékárnice, krajská radní), která úspěšně kandidovala jako nezávislý kandidát na kandidátce ČSSD v komunálních volbách 2002 a 2006 v Hronově. Po změně trvalého bydliště se v dalších komunálních volbách ucházela o post zastupitelky již v Novém Městě nad Metují. V letech 2008 a 2012 úspěšně kandidovala do krajského zastupitelstva Královéhradeckého kraje, už jako členka strany. Zde působí jako členka krajské rady pro oblast zdravotnictví.

⁹⁰ Zpracováno dle rozhovoru se zastupitelkou města V. Ř. (ČSSD) ze září 2013

Graf č. 11 Zastoupení jednotlivých politických subjektů v zastupitelstvu města (1994 – 2010)

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

Jak již bylo řečeno, nejdéle působícími zastupiteli města Hronova jsou A. Hurdálek (zvolen 6x) a O. Líbalová (zvolena 5x). Čtyři volební období je členem zastupitelstva starostka města H. Nedvěďová a P. Topolnickýj, který ve volbách v roce 1998 kandidoval jako nezávislý na kandidátce Sdružení US a NK. Od dalších voleb kandiduje jako nezávislý kandidát. Po tři volební období zasedá v zastupitelstvu současný místostarosta J. Thér i K. Jára a P. Málek. V minulosti také tři volební období pracovala v zastupitelstvu města E. Manolová. Zbýlých 36 zastupitelů bylo zvoleno pouze pro jedno funkční období, případně svůj mandát jednou obhájili (17 zastupitelů). Celkem se v hronovském zastupitelstvu od roku 1994 vystřídalo 64 osob. Jediným zastupitelem, který zasedal v hronovském zastupitelstvu za odlišné politické subjekty, je V. Bartošová, jež byla zvolena v roce 1994 jako nezávislá na kandidátce Republikánské unie a do lokální politiky se vrátila v roce 2010, opět jako nezávislý kandidát na kandidátní listině TOP 09. Kompletní přehled všech zastupitelů včetně navrhující strany a politické příslušnosti najdete v následující tabulce.

Tabulka č. 29 Přehled všech zastupitelů města Hronova v období 1994 – 2010

Jméno	Kandidátní listina	Navrh. strana	Pol. přísl.	1994	1998	2002	2006	2010
Dítě Zdeněk	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Fulka Josef	Občanská dem. strana	ODS	ODS					
Hlušková Lenka	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Hubka Josef	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Lelek Libor	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Lukášek Josef	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Maslikiewiczová	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Nedvědová H.	Občanská dem. strana	ODS	ODS					
Odvářková M.	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Píčová Jana	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Riedel Milan	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Strnad Tomáš	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Špáta Antonín	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Šťavík Jindřich	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Thér Josef	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Toušek Roman	Občanská dem. strana	ODS	ODS					
Vaněk Jindřich	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Vít Jaroslav	Občanská dem. strana	ODS	BEZPP					
Zobal Dalibor	Občanská dem. strana	ODS	ODS					
Brumlich Josef	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	BEZPP					
Houserová H.	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	BEZPP					
Jeništa Jaroslav	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	BEZPP					
Kříž Jan	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	BEZPP					
Málek Bedřich	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	BEZPP					
Novotný Miloš	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	BEZPP					
Prachatická J.	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	BEZPP					
Řehůrková Věra	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	ČSSD					
Třešňáková J.	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	BEZPP					
Vlach Ludvík	Česká str.sociálně dem.	ČSSD	ČSSD					
Andršová Ivana	VPM a NK "Rozvoj města"	NK	BEZPP					
Brandová Hana	VPM a NK	NK	BEZPP					
Hejduk Libor	VPM a NK	NK	BEZPP					
Jankovič Josef	VPM a NK	NK	BEZPP					
Jára Karel	VPM a NK	NK	BEZPP					
Klikarová Anna	VPM a NK	NK	BEZPP					
Málek Petr	VPM a NK	NK	BEZPP					
Suková S.	VPM a NK	NK	BEZPP					
Šnajdr Jan	VPM a NK "Rozvoj města"	NK	BEZPP					
Thérová Š.	VPM a NK "Rozvoj města"	NK	BEZPP					
Falta Jaroslav	ODA, SD, NK	NK	BEZPP					
Haňavec Martin	ODA, SD, NK	ODA	BEZPP					
Hladký Ladislav	1. ODA, SD, NK, 2. VPM a NK	SD (OH)	SD (OH)	1.	2.			

Jméno	Kandidátní listina	Navrh. strana	Pol. přísl.	1994	1998	2002	2006	2010
Horinová J.	ODA, SD, NK	NK	BEZPP					
Houštěk M.	ODA, SD, NK	SD (OH)	SD (OH)					
Hubka František	1. ODA, SD, NK, 2. VPM	NK	BEZPP	1.	2.			
Netíková J.	ODA, SD, NK	NK	BEZPP					
Líbalová Olga	Křesť.a dem.unie-Čs.str.lid.	KDU-ČSL	BEZPP					
Genrt Jiří	Křesť.a dem.unie-Čs.str.lid.	KDU-ČSL	KDU-ČSL					
Jandáček Adolf	Křesť.a dem.unie-Čs.str.lid.	KDU-ČSL	KDU-ČSL					
Manolová Eva	Křesť.a dem.unie-Čs.str.lid.	KDU-ČSL	BEZPP					
Hurdálek A.	Křesť.a dem.unie-Čs.str.lid.	KDU-ČSL	KDU-ČSL					
Čepelková A.	Křesť.a dem.unie-Čs.str.lid.	KDU-ČSL	BEZPP					
Zelený Jaroslav	Křesť.a dem.unie-Čs.str.lid.	KDU-ČSL	BEZPP					
Bartošová Věra	1. Republik. unie, 2. TOP 09	RU	BEZPP	1.				2.
Horáková Lenka	TOP 09	TOP 09	BEZPP					
Mihola Petr	1. SNK ED a NK, 2. TOP 09	NK	BEZPP				1.	2.
Frýba Jiří	Sdružení US a NK	NK	BEZPP					
Šťavík Jindřich	US-DEU	US-DEU	US-DEU					
Topolnický P.	1. Sdruž. US a NK, 2. NEZ	NK	BEZPP		1.	2.		
Ječmínek M.	Živnostenská strana	ŽS	BEZPP					
Chlad Tomáš	Živnostenská strana	ŽS	BEZPP					
Holman F.	NEZÁVISLÍ	NEZ	BEZPP					
Polej Lukáš	NEZÁVISLÍ	NEZ	BEZPP					

Zdroj: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování

7.8 Polemiky v rámci místní samosprávy

Tato kapitola by měla identifikovat minulé i současné konflikty mezi zastupiteli, z nichž některé byly již naznačeny v předcházející stati (zejména popis komunálních voleb a jednotlivých volebních období).

Pro objektivní posouzení byly jak opozičním, tak i koaličním zastupitelům položeny v rámci rozhovoru dvě identické otázky ve znění: „Jaká jsou nejdiskutovanější témata v zastupitelstvu?“ a „Jaké panují rozpory ohledně rozvoje města?“ Nejvýznamnějším rozporům z pohledu koalice i opozice je bezesporu rozdílný pohled na privatizaci městského majetku, zejména bytového fondu. Opoziční i koaliční náhled na tuto problematiku byl podrobně popsán výše na příkladě záměru prodeje budovy čp. 580 a 600 (bývalá spořitelna) a čp. 377 (zdravotní středisko). Zásadní rozpor tkví v tom, že vedení města a někteří koaliční zastupitelé zastávají názor, že při výši regulovaného

nájemného není město schopno zajistit dostatek finančních prostředků na opravu budov v jeho majetku. Zastupitelé VPM a NK „Rozvoj města“ i někteří další zastupitelé jsou naopak toho názoru, že město nereinvestuje finanční prostředky získané z pronájmu zpět do těchto budov, a tak dochází k postupnému zhoršování jejich technického stavu a je zapotřebí významných investic. Kromě již výše zmíněných budov se jednalo i o prodej bytového domu čp. 76, budovy čp. 281 (bývalá zvláštní škola), čp. 245 (bývalá ZUŠ), čp. 485 (bývalý DDM Domino) a dalších budov. V současné době zůstalo v majetku města pouze několik bytových domů, které jsou ve velmi dobrém technickém stavu, anebo na nich vázne zástavní právo.

Druhou třetí plochou je poměr vynakládaných finančních prostředků na podporu kultury a sportu ve městě. Především někteří opoziční zastupitelé mají pocit, že město nadměrně podporuje oblast sportu a tělovýchovy na úkor kultury a jiných nespportovních volnočasových aktivit. Dále opoziční zastupitelé upozorňují na nejasná kritéria pro přerozdělování finančních prostředků mezi jednotlivé sportovní oddíly a na fakt, že tyto oddíly nepořádají dostatek akcí pro veřejnost.

Rozpory též vznikají při personálním obsazování významných postů v organizacích zřizovaných městem. Jedná se například o Technické služby, Městskou knihovnu Egona Hostovského, DDM Domino, Domov odpočinku ve stáří Justynka a turistické informační centrum Hronov.

Zcela bez povšimnutí nelze nechat také osobní nevraživost mezi některými zastupiteli, která v některých případech znemožňuje věcné řešení problémů na jednání zastupitelstva. Tuto situaci nejlépe vystihují slova zastupitelky V. Bartošové „při jednání zastupitelstva je někdy důležitější, kdo to říká, ale ne co říká“.⁹¹

⁹¹ Zpracováno dle rozhovoru se zastupitelkou města V. B. (TOP 09) ze září 2013

8 STRATEGICKÝ ROZVOJ A PLÁNOVÁNÍ

Primárními dokumenty v oblasti strategického rozvoje a plánování v Hronově jsou Strategie rozvoje města Hronova na období 2008 – 2013 a Územní plán města. Strategické cíle rozvoje Hronova jsou podrobně popsány v prvně jmenovaném dokumentu. Tento klíčový dokument vzniknul v druhé polovině roku 2012⁹² a v březnu následujícího roku byl schválen na zasedání městského zastupitelstva. Strategie rozvoje města byla vypracována v souladu se Strategií rozvoje Královéhradeckého kraje 2006 – 2015, Strategií rozvoje Euroregionu Glacensis, Územním plánem města Hronova, usnesením ZM ze dne 20. 6. 2013 – Priority města na volební období 2007 a Generelem silniční dopravy Královéhradeckého kraje.

Výše jmenovaný dokument určuje hlavní strategické cíle a prioritní rozvojové oblasti města, které pak dále specifikuje. Pro období 2008 – 2013 jsou stanoveny 3 hlavní cíle a to: Zajištění co nejvyšší kvality života pro všechny obyvatele Hronova včetně okrajových částí, realizace rozvojových plánů města prostřednictvím úzkého propojení podnikatelské sféry, obecní samosprávy a občanů a zvýšení atraktivity města. Tohoto zatraktivnění by mělo být dosaženo zlepšením dopravní dostupnosti, občanské vybavenosti a technické infrastruktury, zlepšením kvality vzdělávání, životního prostředí, sociálních služeb, zvýšením podpory zaměstnanosti a podnikání a zajištěním ochrany kulturního a přírodního bohatství, a to vše při respektování zásad udržitelného rozvoje.

Na základě vypracované SWOT analýzy popisující silné a slabé stránky města, jeho příležitosti a případné hrozby bylo vytipováno několik priorit, na které by mělo město při rozvoji soustředit svoji pozornost. Tyto priority jsou rozděleny do osmi oblastí, u kterých jsou uvedena i konkrétní opatření, která by měla být v daných oblastech v letech 2008 – 2013 realizována. Vzhledem k tomu, že tato diplomová práce byla zpracovávána ke konci zmíněného období, jsou některá navrhovaná opatření již zrealizována.

První prioritní oblastí rozvoje je podpora podnikání a zaměstnanosti, kde Strategie rozvoje doporučuje posilování pozic současných firem a vytváření podmínek pro vznik nových subjektů založených na kvalifikované pracovní síle. Konkrétně by měla být vybudována přeložka silnice II/303 – obchvat centra města, jejíž realizaci zařadila většina politických subjektů (kromě ODS) do svých volebních programů pro komunální volby

⁹² Zpracováno dle rozhovoru se starostkou města H. N. (ODS) ze září 2013

v roce 2010. Dále by mělo dojít k zlepšení využití již dříve jmenovaných brownfields stávajícími majiteli či novými firmami. Neméně důležité je propojení vzdělávání a podnikatelského sektoru, kde se město zavazuje podporovat subjekty poskytující vzdělání, zajistit údržbu objektů školských zařízení a pomoci zlepšit komunikaci mezi podnikateli a školami.

Druhou prioritou je oblast cestovního ruchu. Zde by měl Hronov zlepšit přeshraniční spolupráci s partnerskými městy a více využít atraktivitu lokality, ať už se jedná o blízkost CHKO Broumovsko, atraktivitu celého regionu Kladské pomezí nebo popularitu festivalu amatérského divadla Jiráskův Hronov. Mezi hlavní konkrétní opatření zmiňované v dokumentu v oblasti cestovního ruchu patřil projekt „Revitalizace centra města Hronova“. Tento projekt zahrnující celkovou rekonstrukci náměstí Čsl. armády a přilehlých ploch byl již realizován na přelomu roku 2008/2009. Městu se podařilo získat dotaci z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, která pokryla 92,5 %⁹³ (85 % EU, 7,5 % Královéhradecký kraj) uvažovaných nákladů (skoro 61 mil. Kč) a jednalo se tak o největší investiční akci od roku 1990. Dalším dnes již splněným konkrétním opatřením podporující cestovní ruch je budování cyklostezek a cyklotras. Ve spolupráci s městy Náchod, Kudowa Zdrój (PL) a obcí Česká Čermná byla schválena žádost o dotaci na projekt Cyklostezky v Kladském pomezí z Evropského fondu pro regionální rozvoj – Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PL⁹⁴ (85 % EU, 5 % kraj). Na katastrálním území Hronova byl tak v roce 2009 vybudován úsek Střezina – Kozinek, jenž se stal součástí nadregionální cyklotrasy č. 22 vedoucí z Orlických hor do Krkonoš.

Další rozvojovou oblastí je doprava, technická infrastruktura a občanská vybavenost. Cílem je zlepšení dopravní dostupnosti a obslužnosti města, zvýšení bezpečnosti silničního provozu, zvláště pak chodců a cyklistů. Zde má nejvyšší prioritu již několikrát zmiňovaný obchvat centra města tzn. příprava projektové dokumentace, výkup pozemků, příprava realizace a samotná realizace projektu. V roce 2009 byla zhotovena EIA analýza posuzující vliv stavby na životní prostředí s pozitivním výsledkem a jsou zpracovávány připomínky k projektové dokumentaci, aby mohly být předloženy podklady k územnímu řízení. Neméně důležité je zajištění kontinuální údržby a oprav místních

⁹³<http://www.mestohronov.cz/dotace/clanek/hronov-ma-duvod-k-radosti-1> ze dne 14. 3. 2014

⁹⁴<http://www.mestohronov.cz/cyklotrasy-predstaveni-projektu/clanek/cyklostezky-v-kladskem-pomezii-ii-etapa> ze dne 14. 3. 2014

komunikací, chodníkových těles, lávek, veřejného osvětlení a mostů a snaha o využití finančních prostředků z EU na tyto rekonstrukce.

V oblasti ochrany kulturního a přírodního dědictví poukazuje Strategie rozvoje na nutnost podpory komunitního života, rozvoje kulturní infrastruktury a péče o kulturní památky. Konkrétně se jedná o zachování tradice festivalu Jiráskův Hronov, úpravy parku Aloise Jiráska a podporu aktivit, které připomínají významné osobnosti města.

V oblasti životního prostředí je nutné při realizaci jakýchkoliv aktivit postupovat šetrně vůči životnímu prostředí, trvale snižovat náklady na energie a zajistit dobudování kanalizace ve všech zbývajících částech města (především Zbečnick a Velký Dřevíč). Zde je město Hronov velmi úspěšné v postupném snižování energetické náročnosti budov v majetku města zejména školských zařízení. Zateplení a kompletní výměna oken proběhla zatím na největších budovách tj. budova ZŠ na náměstí ČSA, budova SOU a SOŠ hotelnictví a podnikání v Čapkově ulici, budova na Komenského nám. čp. 8 (sídlo ZUŠ a DDM Domino a městské knihovny), budova MŠ Velký Dřevíč a budovy MŠ Havlíčkova čp. 520 a 656, kde byla kromě zateplení a nových oken instalována i tepelná čerpadla. Na celou investiční akci získalo město dotaci od SFŽP OP ŽP, jejíž výše se u jednotlivých budov lišila, ale v průměru výše dotace činila cca 50 % z celkových nákladů. Postupně by měly být zatepleny i budovy ZŠ ve Velkém Dřevíči a Zbečnicku (obě 1. stupeň ZŠ).

Předposlední oblastí je oblast výchovy a vzdělávání, kde by mělo město podpořit zvyšování vzdělanosti občanů, růst informační gramotnosti a znalosti cizích jazyků. Do této oblasti jsou také zařazeny volnočasové aktivity pro občany, jejichž nabídka by měla být postupně rozšiřována a zkvalitňována. Toho se snaží město dosáhnout realizací několika zásadních opatření. Mezi hlavní konkrétní opatření v této oblasti patří dokončení rekonstrukce již zmiňovaného čp. 8 na Komenského náměstí, která byla zrealizována během celého období platnosti Strategie. Jednalo se o opravu střechy, stavební úpravy vnitřních prostor, sociálního zařízení DDM, vybudování keramické dílny a kompletní modernizaci knihovny, včetně IT vybavení. Dalším dnes již splněným opatřením je dokončení poslední fáze dostavby zimního stadionu, která byla započata v roce 2002 opravou ledové plochy a vybudováním mantinelů. V další fázi byl stadion zastřešen a částečně opláštěn. V poslední fázi slavnostně otevřeného dne 3. 10. 2013 byla dokončena přístavba šaten pro hráče, sociálního zařízení pro hráče i diváky a restaurace. Další prioritou v oblasti vzdělávání a volnočasových aktivit je zachování primárního

vzdělávání v okrajových částech města (1. stupeň ZŠ) a údržba stávajících dětských hřišť i budování hřišť nových.

Poslední zmiňovanou oblastí jsou sociální služby. Zde je nutné postupovat v souladu se schváleným Komunitním plánem sociálních služeb z roku 2004. Konkrétně se jedná o zajištění dostupnosti terénních sociálních služeb pro všechny občany, aktualizaci Komunitního plánu v souladu s demografickým vývojem a o dostavbu Domova odpočinku ve stáří – Justynka. Tato dostavba spočívala v celkové rekonstrukci domu přilehlého k Justynce a byla dokončena na počátku roku 2010. V rekonstruovaném objektu se nachází nová kuchyně a 14 nových lůžek. Celá tato investiční akce byla uhrazena z vlastních zdrojů města bez jakékoliv dotace.

Oblast, kterou však dokument Strategie rozvoje města pro období 2008 – 2013 vůbec neanalyzuje, je oblast bydlení. Ve městě zcela chybí infrastruktura pro rozvoj bydlení. Město nedisponuje žádnými vhodnými pozemky pro výstavbu rodinných nebo bytových domů. Dochází ke stárnutí a zhoršení technického stavu bytové fondu ve vlastnictví města, jehož výsledkem byl dříve zmiňovaný prodej některých bytových domů do soukromého vlastnictví (např. budova bývalé spořitelny).

9 ZÁVĚR

Struktura lokálního politického procesu v Hronově odpovídá charakteristikám specifickým pro kategorii měst menší střední velikosti.⁹⁵ Jednou z těchto charakteristik je rostoucí počet kandidátů politických stran na úkor nezávislých kandidátů. Zde je však nutné podotknout, že mezi kandidáty politických stran jsou řazeni jak bezpartijní kandidáti na jejich kandidátkách, tak i stoupenci tzv. regionálně-komunálních stran. Retrospektivní pohled na složení zastupitelstev i rad ve volebních obdobích 1994 – 2010 tuto domněnku zcela potvrzuje. Jelikož se město Hronov nachází v horní části intervalu, který Jüptner stanovil pro tuto velikostní kategorii obcí, patřila převážná část zvolených zastupitelů do množiny „politické strany“, povětšinou ale bez příslušnosti k navrhující politické straně. Samostatně kandidující nezávislý kandidát se ve zkoumaném období vůbec nepředstavil. Od roku 2002 se pravidelně komunálních voleb v Hronově účastní sdružení Nezávislí, které vždy získalo alespoň jedno zastupitelské křeslo. Další typickou charakteristikou pro tuto kategorii obcí je absence politického profilu, kdy voliči hodnotí strany primárně podle osobností na jejich kandidátních listinách a ne podle toho jak se tyto strany prezentují v celorepublikovém měřítku. Tato hypotéza byla potvrzena ve většině případů přímo jednotlivými respondenty, kteří potvrdili, že při sestavování kandidátky je nejdůležitější sehnat co nejvyšší počet kandidátů z řad známých osobností města.

Komunální politické spektrum je poměrně stabilní. Dlouhodobě v Hronově působí čtyři politické subjekty. Dominujícím politickým subjektem je bezesporu ODS, která je od roku 1998 vždy součástí exekutivní koalice a nárokuje si místo starosty města. Druhým nejvýznamnějším subjektem je Sdružení politické strany Volba pro město a nezávislých kandidátů „Rozvoj města“. Zastupitelé tohoto sdružení patří mezi největší kritiky ODS a vedení města. Dalšími stabilními subjekty na hronovské politické scéně pak jsou KDU-ČSL a ČSSD. Tyto čtyři subjekty jsou doplněny dalšími volebními stranami. Jejich kandidatura vždy úzce souvisí s politickým vývojem na národní úrovni.

Analýzou volebních programů bylo zjištěno, že všechny kandidující politické subjekty vnímají téměř shodně nejzávažnější komunální problémy a reflektují je ve svých programech. Mezi nejpalčivější problémy patří vysoká hustota dopravy procházející centrem města, nedostatek parkovacích míst v centru, nedostatečná podpora

⁹⁵ Jüptner, P. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2, 2004, s. 87-91.

volnočasových aktivit pro mládež a špatná kvalita některým místních komunikací a chodníků zejména v okrajových částech města.

Největším zdrojem politického napětí byla především privatizace obecního majetku, která probíhala nejmasivněji v letech 2006 – 2008 a také rozdílný pohled na financování sportovních oddílů, zájmových organizací (včelaři, zahrádkáři, svaz chovatelů apod.) a oblasti kultury.

Velice zajímavé bude také sledovat situaci v komunálních volbách 2014, kdy bude poprvé v Hronově kandidovat sdružení Patrioti v čele se stávající starostkou města, která po dlouhých letech opustila mateřskou ODS. Tyto volby určitě přinesou signál, jak důležité je pro politické subjekty působící na komunální úrovni personální složení jejich kandidátních listin, neboť subjekty bez známých a osvědčených personalit jsou pouze považovány pouze za „prázdné nádoby“.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1.vyd. Praha: Grada, 2009.
- BALÍK, Stanislav. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P., Strmiska, M. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. Brno: CDK, 2005.
- ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa nakladatelství, 2008.
- ČMEJREK, Jaroslav. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. 1.vyd. Praha: Kernberg Publishing, 2009. 133 s.
- ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav; ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém procesu*. Praha: Grada Publishing, 2010.
- ČMEJREK, Jaroslav; KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. Praha: ČZU, 2007.
- Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. Praha: ČSÚ, 2006.
- HLADKÝ, Ladislav. *Hronov a dějiny*. Náchod: Okresní muzeum, 1999.
- HLADKÝ, Ladislav. *K vývoji textilního průmyslu v náchodské oblasti za nacistické okupace*. Slezský sborník, 1980, s. 295-300.
- HLADKÝ, Ladislav. *Přehled vývoje Tepny, bavlnářských závodů, n.p. v Náchodě*. Ústí nad Orlicí, 1984.
- HLADKÝ, Ladislav. *Textilní průmysl na Náchodsku do první světové války*. Praha: FF UK, 1993.
- HUDÁK, J.; JÜPTNER, P.; SVOBODA, J (Eds.) *Komunální politické systémy*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2003.
- JÜPTNER, P. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80 – 101
- MAJEROVÁ, Věra; MAJER, Emerich. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství, část I*. Praha: PEF ČZU, 2003.
- Malý lexikon obcí ČR 2013*. Praha: ČSÚ, 2013.
- MAREK, Roman a kol., *Sto let strojírenství v Hronově 1884 – 1984*. Hronov, 1984.
- OUTLÝ, J. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17 – 44
- QUITT, Evžen. *Mapa klimatických oblastí ČSR 1:500 000*. Brno: GÚ ČSAV, 1975.
- Pamětní kniha města Hronova I (1914-1928)*, dostupné v Státní okresní archiv Náchod.

Pamětní kniha města Hronova II (1929-1936), dostupné v Státní okresní archiv Náchod.
Pamětní kniha města Hronova III (1936-1945), dostupné v Státní okresní archiv Náchod.
Pamětní kniha města Hronova IV (1946-1968), dostupné v Státní okresní archiv Náchod.
Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850–1970 I. Praha: Federální statistický úřad, 1978.
SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého V*. Praha, 1887.
TOMÁŠEK, Milan. *Atlas půd České republiky*. Praha: ČGÚ, 1995.
Zdravotnická ročenka Královéhradeckého kraje 2011. Praha: ÚZIS, 2012.

Strategie rozvoje města Hronova na období 2008-2013. [online]. Město Hronov., [cit. 2013-03-14]. Dostupné na < <http://www.mestohronov.cz/strategie-rozvoje-mesta/clanek/strategie-rozvoje-mesta-hronova-2008-2013>>

Volební noviny č. 2/2006. [online]. Volební sdružení politické strany „Volba pro město“ a nezávislých kandidátů „Rozvoj města“, [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <<http://www.rozvojhronov.cz/file-dwnl/2006-2vnoviny.pdf>>

Volební noviny č. 1/2010. [online]. Volební sdružení politické strany „Volba pro město“ a nezávislých kandidátů „Rozvoj města“, [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <<http://www.rozvojhronov.cz/file-dwnl/2010-1vnoviny.pdf>>

Výroční zpráva VaK Náchod, a.s. za rok 2012. [online]. Vodovody a kanalizace Náchod., [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <http://www.vakna.cz/download/Vyrocní_zprava_2012.pdf>

Zápis ZM č. 1/2008. [online]. Město Hronov., [cit. 2013-10-03]. Dostupné na <<http://www.mestohronov.cz/usneseni-a-zapisy-zastupitelstva/clanek/zapis-zm-c-1-2008>>

Volební programy

Program KDU-ČSL pro volby do zastupitelstva Města Hronova na období 2010 – 2014.

Programová východiska TOP 09 pro komunální volby 2010 v Hronově.

Volební noviny ODS pro komunální volby v Hronově 2010.

Volební prográmk MO ČSSD Hronov pro komunální volby v Hronově 2010.

Volební noviny č. 1/2010 Volebního sdružení politické strany „Volba pro město“ a nezávislých kandidátů „Rozvoj města“.

Zákony

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí.

Ústní a písemná sdělení

BARTOŠOVÁ, Věra: Ústní sdělení. Hronov, září 2013

HURDÁLEK, Antonín: Písemná sdělení. Hronov, únor 2014

LÍBALOVÁ, Olga: Ústní sdělení. Hronov, září 2013

MIHOLA, Petr: Písemná sdělení. Hronov, únor 2014

NEDVĚDOVÁ, Hana: Ústní a písemná sdělení. Hronov, září 2013

ŘEHŮRKOVÁ, Věra: Ústní a písemná sdělení. Hronov, září 2013

ŠNAJDR, Jan: Ústní a písemná sdělení. Hronov, září 2013

TOUŠEK, Roman: Písemná sdělení. Hronov, únor 2014

Internet (ověřeno k 14. 3. 2014)

Český statistický úřad (ČSÚ)	http://www.czso.cz
Česká televize (regionální zpravodajství)	http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/
ČSÚ – SLDB 2001	http://www.czso.cz/sldb/sldb.nfs/i/home
Integrovaný portál MPSV ČR	http://portal.mpsv.cz
Město Hronov	http://www.mestohronov.cz
ODS MS Hronov	http://www.odshronov.cz
Osobní stránky Petra Pakosty	http://pakosta.cz/
Portál Regionálních Informačních Servisů	http://www.risy.cz/
Server iDNES (Královéhradecký kraj)	http://hradec.idnes.cz/
Veřejná databáze ČSÚ	http://vdb.czso.cz
Volební server ČSÚ	http://www.volby.cz
Volební sdružení VPM a NK „Rozvoj města“	http://www.rozvojhronov.cz
Veřejná správa online	http://mesta.obce.cz
Wikimedia Commons (veřejná databáze)	http://commons.wikimedia.org/

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1 Rozloha městských částí
- Tabulka č. 2 Počet obyvatel Hronova v letech 1850 – 1930
- Tabulka č. 3 Počet obyvatel Hronova v letech 1950 – 2011
- Tabulka č. 4 Věková struktura v roce 2011
- Tabulka č. 5 Vzdělanostní struktura (obyvatelstvo ve věku 15 a více let) v roce 2011
- Tabulka č. 6 Vývoj odvětvové struktury obyvatelstva v okrese Náchod 1980 – 2001 v %
- Tabulka č. 7 Odvětvová struktura (podle CZ NACE) v roce 2011
- Tabulka č. 8 Průměrná míra nezaměstnanosti v ČR, Královéhradeckém kraji a okrese Náchod v letech 2001 - 2012 v %
- Tabulka č. 9 Počet jednotlivých typů škol na území Hronova
- Tabulka č. 10 Přehled zdravotnické a sociální péče v Hronově
- Tabulka č. 11 Počet obyvatel Hronova v letech 1794 – 1843
- Tabulka č. 12 Textilní závody v Hronově v roce 1928
- Tabulka č. 13 Spolky a organizace působící v Hronově v roce 1925
- Tabulka č. 14 Volby do obecního zastupitelstva v Hronově mezi válkami
- Tabulka č. 15 Volby do ústavodárného Národního shromáždění v Hronově
- Tabulka č. 16 Výsledky komunálních voleb 1990
- Tabulka č. 17 Výsledky komunálních voleb 1994 a volební účast
- Tabulka č. 18 Výsledky komunálních voleb 1998 a volební účast
- Tabulka č. 19 Výsledky komunálních voleb 2002 a volební účast
- Tabulka č. 20 Výsledky komunálních voleb 2006 a volební účast
- Tabulka č. 21 Analýza základních bodů volebních programů pro komunální volby 2010
- Tabulka č. 22 Výsledky komunálních voleb 2010 a volební účast
- Tabulka č. 23 Zastupitelé zvolení v komunálních volbách 2010
- Tabulka č. 24 Srovnání volební účasti v komunálních volbách 2010
- Tabulka č. 25 Srovnání volební účasti v komunálních volbách 1994 - 2010
- Tabulka č. 26 Podíl žen na celkovém počtu kandidátů v komunálních volbách 1994 - 2010
- Tabulka č. 27 Podíl žen v zastupitelstvech obcí v letech 1994 - 2010
- Tabulka č. 28 Souhrnné srovnání komunálních voleb v Hronově 1994 – 2010
- Tabulka č. 29 Přehled všech zastupitelů města Hronova v období 1994 – 2010

Seznam grafů

- Graf č. 1 Výsledky komunálních voleb 1990
- Graf č. 2 Výsledky komunálních voleb 1994
- Graf č. 3 Výsledky komunálních voleb 1998
- Graf č. 4 Výsledky komunálních voleb 2002
- Graf č. 5 Výsledky komunálních voleb 2006
- Graf č. 6 Výsledky komunálních voleb 2010
- Graf č. 7 Srovnání volební účasti v komunálních volbách v ČR a Hronově v roce 2010
- Graf č. 8 Vývoj počtu kandidátů v komunálních volbách Hronově v období 1994 – 2010
- Graf č. 9 Vývoj počtu kandidujících mužů a žen v komunálních volbách Hronově
- Graf č. 10 Vývoj počtu mužů a žen v zastupitelstvu města Hronov
- Graf č. 11 Zastoupení jednotlivých politických subjektů v zastupitelstvu města (1994 – 2010)

Přílohy

Seznam otázek

- 1) Pokuste se charakterizovat vztahy v zastupitelstvu města.
- 2) Jaká jsou nejdiskutovanější témata při jednáních zastupitelstva?
- 3) Jaké panují rozpory ohledně rozvoje města?
- 4) Je problém sestavit pro Váš politický subjekt kandidátní listinu?
- 5) Jakým způsobem probíhá výběr kandidátů?
- 6) Jak probíhala volební kampaň před komunálními volbami v roce 2010 a jakým způsobem byla financována?
- 7) Kolik členů má místní organizace vašeho subjektu a jak často probíhají setkání členů popřípadě sympatizantů?
- 8) Co považujete za svůj největší úspěch a neúspěch během Vašeho působení v lokální politice?

Obrázky

Obrázek č. 2 Letecký pohled na město Hronov

Zdroj: JAKUBEC, Karel. Letecký pohled na město Hronov. [fotografie]. Wikimedia Commons [online]. Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hronov_from_air_4.jpg

Obrázek č. 3 Rodný dům Aloise Jiráka

Zdroj: KELOVÝ. Rodný dům spisovatele Aloise Jiráka. [fotografie]. Wikimedia Commons [online]. Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:JIRASEK_HOUSE.jpg